

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020 г.

Приет с Решение на Общинския съвет №/...11.2013 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	5
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФИГУРИ	6
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ	8
I. УВОД	9
1. ЦЕЛИ, ОБХВАТ И ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА	10
2. ПЕРИОД НА ДЕЙСТВИЕ	11
3. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА	11
4. ПРОЦЕС НА РАЗРАБОТВАНЕ	11
II. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА	12
1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА / ПРОФИЛ НА ОБЩИНАТА	12
1.1. ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ, ГРАНИЦИ, ОБЩА ПЛОЩ.....	12
1.2. РЕЛЕФ	12
1.3. ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ	12
1.4. КЛИМАТ	13
1.5. ВОДИ И ВОДНИ РЕСУРСИ.....	13
1.6. ПОЧВЕНИ РЕСУРСИ И ПОЧВЕНО ПЛОДОРОДИЕ	14
1.7. ФЛОРИСТИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ.....	15
1.8. ФАУНИСТИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ	15
1.9. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ.....	15
2. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА	16
2.1. ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА.....	16
2.2. ВОДЕЩИ СЕКТОРИ И ОТРАСЛИ В МЕСТНАТА ИКОНОМИКА.....	35
2.3. ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ПРОЦЕСИ	44
3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ... 45	45
3.1. ДЕМОГРАФСКИ АНАЛИЗ.....	45
3.2. ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ПАЗАР НА ТРУДА	60
3.3. ОБРАЗОВАНИЕ.....	63
3.4. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ.....	65
3.5. СОЦИАЛНИ ВЪПРОСИ.....	65
3.6. КУЛТУРА.....	66
3.7. СПОРТ	68
3.8. БЛАГОСЪСТОЯНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО	69
4. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА	71
4.1. ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА	71
4.2. СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА	77
4.3. СВЪРЗАНА С БИЗНЕСА ИНФРАСТРУКТУРА	79
4.4. УРБАНИЗАЦИЯ И УСТОЙЧИВО УСТРОЙСТВЕНО ПЛАНИРАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА 79	79
5. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ	90
5.1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ.....	90
5.2. КАЧЕСТВО НА ВОДИТЕ.....	91
5.3. ПОЧВИ	92
5.4. ОТПАДЪЦИ.....	92
5.5. ШУМ.....	93
5.6. РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА.....	93

5.7.	ЗЕЛЕНИ ПЛОЩИ В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА.....	93
5.8.	СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ И ЗОНИ С НАРУШЕНИ ЕКОЛОГИЧНИ ПАРАМЕТРИ.....	93
5.9.	ОНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ	94
6.	АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ	95
7.	SWOT-АНАЛИЗ	97
7.1.	МЕТОДОЛОГИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА S.W.O.T. АНАЛИЗА НА ОБЩИНА ТРОЯН	98
7.1.	ТЕМАТИЧНИ SWOT – АНАЛИЗИ	101
7.2.	ИНТЕГРАЛЕН SWOT АНАЛИЗ НА ОБЩИНА ТРОЯН.....	127
III. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН ЗА ПЕРИОДА 2014-2020		131
1.СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА ЗА ПЛАНИРАНЕ И ПРОГРАМИРАНЕ НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН (2014-2020) И ПРИЕМСТВЕНОСТ		131
1.1.	СЪОТВЕТСТВИЕ С ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ЕС В ОБЛАСТТА НА РЕГИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА И СТРАТЕГИЯТА „ЕВРОПА 2020”	132
1.2.	СЪОТВЕТСТВИЕ С ПРОЕКТ НА СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, ОЧЕРТАВАЩО ПОМОЩТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИТЕ СТРУКТУРНИ И ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г.	133
1.3.	СЪОТВЕТСТВИЕ С НАЦИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ БЪЛГАРИЯ 2020	134
1.4.	СЪОТВЕТСТВИЕ С НАЦИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА РЕФОРМИ (2011-2015 Г.)	135
1.5.	СЪОТВЕТСТВИЕ С НАЦИОНАЛНАТА КОНЦЕПЦИЯ ЗА ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ (2013-2025 Г.)	136
1.6.	СЪОТВЕТСТВИЕ С НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ (2012-2022 Г.)	136
1.7.	СЪОТВЕТСТВИЕ С РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕВЕРОЗАПАДЕН РАЙОН	137
1.8.	СЪОТВЕТСТВИЕ С ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЛАСТ ЛОВЕЧ (2014-2020 Г.)	137
1.9.	ПРИЕМСТВЕНОСТ С ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН (2007 – 2013 Г.)	137
1.10.	ПРИЕМСТВЕНОСТ С ПРИЕТИ ОБЩИНСКИ СЕКТОРНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ.....	138
2.	ИЗПОЛЗВАНИ ПРИНЦИПИ	138
3.	ПОДХОД	139
4.	ВИЗИЯ.....	139
5.	ОБЩА И СТРАТЕГИЧЕКИ ЦЕЛИ	139
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: СТИМУЛИРАНЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА И ОТКРОВАНЕ НА КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА НА МЕСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ.....	140
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ И РАВНИЩЕТО НА ЗАЕТОСТ.....	140
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3. ПОДОБРЯВАНЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА И СВЪРЗАНОСТТА НА ТЕРИТОРИИТЕ СЪОБРАЗНО ОКОЛНАТА СРЕДА.....	141
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4: ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ С ШИРОКО ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ	141
5.	ПРИОРИТЕТИ	141

Приоритет 1. Ефективно използване на местния природен и културно-исторически потенциал за устойчиво развитие на туризма	142
Приоритет 2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика за подобряване на жизнения стандарт, устойчивата заетост и доходите на населението	142
Приоритет 3: Развитие на човешките ресурси, подобряване достъпа до заетост и качество на работните места	143
Приоритет 4: Изграждане и осъвременяване на инфраструктура за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда	144
Приоритет 5: Добро управление в полза на местната общност и бизнеса	144
6. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ	144
7. ФАКТОРИ, ОТ КОИТО ЗАВИСИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ОПР	146
8. СТРУКТУРА	146
IV. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА	148
V. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА	150
1. ПОДХОД ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ.....	150
VI. НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА	151
1. СИСТЕМАТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР	151
2. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА.....	152
3. НАБЛЮДЕНИЕ НА ОПР НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020	153
4. ОЦЕНКА НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ	155
5. АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОПР.....	156
VII. ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ	157
1. ЦЕЛИ И ЗНАЧИМОСТ НА ИНФОРМИРАНОСТТА, ПУБЛИЧНОСТТА И ПАРТНЬОРСТВОТО	157
2. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ВРЕМЕ НА РАЗРАБОТВАНЕ И РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР	158
VIII. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА	160
1. ОПЕРАТИВНИ НАСОКИ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА	160
2. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ	161
3. СПИСЪК НА ПРОЕКТТЕ И ИНДИКАТОРИ ЗА КОНКРЕТНИ ПРОДУКТИ/РЕЗУЛТАТИ	172
4. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА.....	172
5. КОМУНИКАЦИОНЕН МЕХАНИЗЪМ.....	172
IX. ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА.....	173
X. ПРИЛОЖЕНИЯ	173

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АЗ	Агенция по заетостта
БС	Базова стойност
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЕЗФРСР	Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕСФ	Европейски социален фонд
ЕФМДР	Европейския фонд за морско дело и рибарство
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗРР	Закона за регионалното развитие
ЗТ	Защитени територии
ИАОС	Изпълнителна агенция „Околна среда“
ИПГВР	Интегриран план за градско развитие и възстановяване
ИСАК	Интегрираната система за администриране и контрол
КФ	Кохезионен фонд
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от Структурните инструменти на Европейския съюз
МЗХ	Министерство на здравеопазването и храните
МО	Междинна оценка
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
МСП	Малки и средни предприятия
Н/П	Неприложимо
НСИ	Национален статистически институт
НЕМ	Национална екологична мрежа
НИРД	Научно-изследователска и развойна дейност
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие
НПО	Неправителствени организации
НПРР	Национална програма за развитие
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
ОБА	Общинска администрация Троян
ОДЗ	Областна дирекция „Земеделие“
ОП	Оперативна/и програма/и
ОПАК	Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г.
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г.
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“ 2007-2013; 2014-2020 г.
ОСР	Областна стратегия за развитие
ОСП	Обща селскостопанска политика
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентноспособност“ 2014-2020 г.

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

ОПНОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж” 2014-2020 г.
ОПР	Общински план за развитие
ОПРКБИ	Оперативна програма „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика” 2007-2013 г.
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие” 2007-2013 г./ ”Региони в растеж” 2014-2020 г.
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси ” 2007-2013 г. ; 2014-2020 г.
ОУ	Основно училище
ОУП	Общ устройствен план
ППЗРР	Правилник за прилагане на закона за регионално развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г. ; 2014-2020 г.
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
ПЧП	Публично-частно партньорство
РБ	Република България
РГ	Работна група
РЗИ	Регионален център по здравеопазване
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РПР	Регионален план за развитие
РСПБЗН	Районна служба Пожарна безопасност и защита на населението, гр. Троян
СГО	Структури на гражданското общество
СЗР	Северозападен район за развитие
СОУ	Средно общообразователно училище
ТБО	Твърди битови отпадъци
ЦБ	Централен бюджет
ЦДГ	Целодневна детска градина

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФИГУРИ

Фигура 1. Разпределение на основните промишлени отрасли в община Троян по брой на предприятията.....	18
Фигура 2. Разпределение на основните промишлени отрасли в община Троян по брой на заетите лица	19
Фигура 3. Разпределение на основните промишлени отрасли в община Троян по нетни приходи от продажби.....	19
Фигура 4. Разпределение на основните промишлени отрасли в община Троян по размер на ДМА.....	20
Фигура 5. Динамика на размера на ДМА в предприятията от строителството	22
Фигура 6. Разпределение на горите по форма на собственост	25
Фигура 7. Разпределение на горите по функции.....	26
Фигура 8. Динамика на основни показатели за сектор „Транспорт, складиране и съобщения”	29

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

Фигура 9. Динамика на туристическия поток в община Троян.....	32
Фигура 10. Структура на категоризираната леглова база в община Троян към 01.01.2013 г.	32
Фигура 11. Брой и капацитет на категоризираните заведения за хранене и развлечения към 01.01.2013 г.	33
Фигура 12. Динамика по основни показатели на сектор „Услуги”.....	34
Фигура 13. Структура по основни показатели на видовете услуги, осъществявани в община Троян през 2011 г.	35
Фигура 14. Нетни приходи от продажби на фирмите с общинско участие в собствеността.....	41
Фигура 15. Структура по основни показатели на предприятията според техния размер.....	43
Фигура 16. Динамика на населението на община Троян по години на преброяванията в България	47
Фигура 17. Динамика на гъстотата на населението по териториални единици.....	48
Фигура 18. Полово-възрастова диаграма на населението в община Троян	50
Фигура 19. Полово-възрастова диаграма на населението в гр. Троян.....	50
Фигура 20. Полово-възрастова диаграма на населението в селата на община Троян.....	51
Фигура 21. Естествен прираст в община Троян, област Ловеч и България през 2011 г.	53
Фигура 22. Механичен прираст в община Троян, област Ловеч и България през 2011 г.	54
Фигура 23. Етническа принадлежност на населението в община Троян по данни от преброяването през 2011 г.	55
Фигура 24. Юридическо семейно положение на населението в община Троян през 2011 г.	56
Фигура 25. Разпределение на населението в община Троян според юридическо семейно положение и възрастта през 2011 г.	56
Фигура 26. Прогнозиране на броя на населението с хоризонт на прогнозата до 2021 г.	58
Фигура 27. Разпределение на населението на 15 и повече години в община Троян по икономическа активност според резултатите от преброяването от 01.02.2011 г.	60
Фигура 28. Икономическа активност на населението на възраст между 15 и 64 г. по етническа принадлежност	61
Фигура 29. Разпределение на безработните лица според завършеното образование	63
Фигура 30. Динамика на изписаните и починалите лица по вид хоспитализации	70
Фигура 31. Структура на хоспитализираните пациенти по възраст през 2012 г.	71
Фигура 32. SWOT матрица на съчетанието на силните и слабите страни на вътрешните фактори с възможностите и заплахите на средата.....	99
Фигура 33. Лостове за развитие, проблеми, ограничения и рискове в развитието	101
Фигура 34. Профил на вътрешните фактори определящи нивото на местната икономика	103
Фигура 35. Профил на външните фактори определящи нивото на местната икономика	104
Фигура 36. SWOT – матрица на влиянието на факторите за развитие на местната икономика	105
Фигура 37. Лостове за развитие, проблеми, ограничения и рискове в развитието на местната икономика	106
Фигура 38. Профил на вътрешните фактори определящи нивото на социалната сфера и човешките ресурси	108

Фигура 39. Профил на външните фактори определящи нивото на социалната сфера и човешките ресурси	110
Фигура 40. SWOT – матрица на влиянието на факторите за развитие на социалната сфера и човешките ресурси	110
Фигура 41. Лостове за развитие, проблеми, ограничения и рискове в развитието на социалната сфера и човешките ресурси.....	112
Фигура 42. Профил на вътрешните фактори определящи развитието на инфраструктурата, свързаността и достъпността на територията.....	113
Фигура 43. Профил на външните фактори определящи развитието на инфраструктурата, свързаността и достъпността на територията.....	114
Фигура 44. SWOT – матрица на влиянието на факторите за развитие на инфраструктурата, свързаността и достъпността на територията.....	115
Фигура 45. Лостове за развитие, проблеми, ограничения и рискове в развитието на инфраструктурата, свързаността и достъпността на територията.....	116
Фигура 46. Профил на вътрешните фактори определящи състоянието на околната среда и природните рискове	118
Фигура 47. Профил на външните фактори определящи нивото на околната среда и природните рискове	119
Фигура 48. SWOT – матрица на влиянието на факторите за опазването на околната среда и ограничаване на природните рискове.....	120
Фигура 49. Лостове за развитие, проблеми, ограничения и рискове в опазването на околната среда и ограничаване на природните рискове	121
Фигура 50. Профил на вътрешните фактори определящи нивото на административния капацитет.....	123
Фигура 51. Профил на външните фактори определящи нивото на административния капацитет.....	124
Фигура 52. Лостове за развитие, проблеми, ограничения и рискове в опазването на околната среда и ограничаване на природните рискове	126
Фигура 53. Профил на външните фактори определящи състоянието на община Троян	129
Фигура 54. Профил на вътрешните фактори определящи състоянието на община Троян	130
Фигура 55. SWOT – матрица на влиянието на факторите за развитие на община Троян	131
Фигура 56. Визия, стратегически цели и приоритети на Общински план за развитие на Община Троян	147
Фигура 57. Дейности по информация, публичност и партньорство за разработването и реализацията на ОПР Троян 2014 – 2020 г.	160

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ

Таблица 1. Разпределение на площите за горски територии – собственост на Община Троян	25
Таблица 2. Наети лица по трудово и служебно правоотношение в община Троян по икономически дейности.....	37
Таблица 3. Отрасли в индустриалния сектор, в които община Троян има водеща роля в област Ловеч	38
Таблица 4. Коефициенти на локализация по брой на наетите лица в община Троян	40

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

Таблица 5. Динамика на броя на населението по териториални единици и пол (бр.)	46
Таблица 6. Разпределение на населението в община Троян по пол и местоживееене в края на съответната година (бр.).....	49
Таблица 7. Естествено движение на населението в община Троян по пол и години (бр.)	52
Таблица 8. Механично движение на населението в община Троян по пол и години (бр.)	53
Таблица 9. Обекти на недвижимо културно наследство в община Троян.....	67
Таблица 10. Средногодишен размер на работната заплата (лв.)	69
Таблица 11. Осигуреност на населението с жилища (бр.)	70
Таблица 12. Структура на поземлените ресурси на община Троян по начин на трайно ползване към 31.10.2012 г.	80
Таблица 13. Структура на поземлените ресурси на община Троян по формата на собствеността.....	81
Таблица 14. Населени места в Община Троян за чиито землища има изработени и одобрени кадастрални карти и регулационни планове	83
Таблица 15. Вътрешни фактори за развитието на местната икономика.....	102
Таблица 16. Външни фактори за развитие на местната икономика.....	103
Таблица 17. Вътрешни фактори за развитието на социалната сфера и човешки ресурси	107
Таблица 18. Външни фактори за развитието на социалната сфера и човешки ресурси	108
Таблица 19. Вътрешни фактори за развитието на инфраструктурата, свързаността и достъпност на територията.....	112
Таблица 20. Външни фактори за развитието на инфраструктурата, свързаността и достъпност на територията.....	113
Таблица 21. Външни фактори за състоянието на околната среда и природните рискове	117
Таблица 23. Вътрешни фактори за състоянието на административния капацитет	122
Таблица 24. Външни фактори за състоянието на състоянието на административния капацитет.....	123
Таблица 25. Комплексни външни фактори, които оказват влияние за развитието на община Троян	127
Таблица 26. Външни фактори, които оказват влияние за развитието на община Троян	129
Таблица 27. Вътрешни фактори, които оказват влияние за развитието на община Троян	130
Таблица 28. Индикативна финансова таблица на общински план за развитие на община Троян	149

I. УВОД

Общинският план за развитие като стратегически документ обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за постигане на стратегически цели, свързани общо от стремежа към по-висок жизнен стандарт на хората в общината и устойчивото развитие.

Настоящият документ съответства със стратегическите цели на ЕС в областта на регионалната политика, насочени към намаляване на икономическите, социалните и

териториалните неравновесия и подобряване на жизнения стандарт и методите за управление, наблюдение и оценка в процеса на разработване и изпълнение на общинския план за развитие.

Подготовката, общият дизайн и разработването на ОПР е съобразено със следните насоки и изисквания:

- Съответствие на плана с принципите и правилата за прилагане на структурните инструменти в областта на регионалната политика на ЕС;
- Координация и съгласуваност с европейските, националните и местните политики за конкуренция, опазване и подобряване на околната среда и равните възможности;
- осигуряване на информация и публичност на процесите на планиране и програмиране, финансиране, изпълнение, наблюдение и оценка в областта на интегрираното регионално и местно развитие;
- методологическите работни документи на ЕК за използване на индикатори и извършване на оценки;
- спазването на принципа на съфинансиране и допълняемост на местните собствени финансови ресурси за развитие със средства от държавния бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни източници.

1. Цели, обхват и законодателна рамка

Общинският план за развитие е основният инструмент за управление на община Троян през следващите седем години. Той следва да интерпретира и конкретизира общата законодателна и стратегическа рамка на регионалното развитие в България и Европа, да изяви местната специфика и да предложи аргументирани решения за социалните, икономическите, екологичните, културните и управленските предизвикателства по пътя към устойчивото интегрирано и пространствено развитие на общината.

Съгласно определението в действащото законодателство за регионалното развитие Общинския план за развитие на община Троян е документ за стратегическо планиране на устойчиво интегрирано развитие на местно ниво, който се разработи в съответствие с предвижданията на областната стратегия за развитие на област Ловеч. Общинският план за развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитие, като се отчетоха специфичните характеристики и потенциалът на общината, от една страна, и стратегическите насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие, съдържащи се в съответната областна стратегия за развитие за периода до 2020 г., от друга страна. Документът е оперативен и отразява предвижданията, залегнали в устройствените планове в средносрочен и дългосрочен аспект.

Той е основен елемент от системата документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие. Обемът и съдържанието на документа се определят от разпоредбите на Закона за регионално развитие и правилника за неговото

прилагане. Общинският план е разположен на най-ниското ниво за планиране и определя средносрочните приоритети и цели за развитието на общината.

Общинският план следва да съответства и на заложените постановки в Концепция за пространствено развитие на община Троян, който към момента не е наличен.

2. Период на действие

Общинският план за развитие се разработва за 7-годишен период на действие, който съвпада с периода на действие на областната стратегия за развитие, като плановият период на документа обхваща 2014-2020 г.

3. Стратегическа рамка

Законодателната рамка въвежда задължително изискване за съгласуваност на ОПР с основните стратегически документи на европейско, национално и областно ниво. Общинският план за развитие на община Троян за периода 2014-2020г. е разработен в съответствие с предвижданията на Областна стратегия за развитие на област Ловеч (2014-2020) г., Регионалния план за развитие на Северозападен район (2014-2020), Националната стратегия за регионално развитие (2012-2022), Националната програма за реформи (2011-2015), Националната програма за развитие България 2020, стратегията „Европа 2020” от една страна и Общинския план за регионално развитие на община Троян за периода 2007-2013, актуализацията му и секторните местни стратегии от гледна точка на приемствеността им от друга.

4. Процес на разработване

Настоящият документ е изготвен от „Институт за управление на програми и проекти” ЕООД в съдействие със служители и експерти от общинска администрация Троян. В периода Февруари 2013 г. - Април 2013г. бе организирано анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни, с което бяха отчетени основни проблеми в състоянието на общината.

Частта от глава първа на настоящия документ - Анализ на икономическото и социалното развитие на община Троян е разработена на база на документ „Детайлно проучване на природо-ресурсния потенциал и социално-икономическото развитие на община Троян”, изготвено по проект № А10-13-50/20.02.2012 „Координиране на местни политики в област Ловеч за устойчиво развитие и просперитет”. Поставени са цели за развитие и мерки, които отчитат проблемите на общината и на основата на силните характеристики и възможностите ограничават слабите ѝ страни.

В процеса на разработване на ОПР Троян се проведеха три обществени обсъждания сред заинтересовани страни в общината, едното от които с консултативните съвети,

които действат за развитието на община Троян. Представените предложения и препоръки намериха приложение в настоящия документ.

II. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА

1. Обща характеристика / профил на общината

1.1. Географско положение, граници, обща площ

Община Троян се намира в Северна Централна България, в полите на най-красивия дял на Стара планина. Общината заема площ от 894 824 дка. На север граничи с община Ловеч, на изток - със Севлиево и Априлци, на юг - с Карлово и Сопот, на запад - с Тетевен, и на северозапад - с Троян.

Център на общината е гр. Троян. Той лежи върху богато терасираните брегове на р. Бели Осъм, където тя напуска главната Старопланинска верига и съединена с р. Черни Осъм навлиза в първите гънки на Предбалкана. Разстоянието от Троян до областния център Ловеч е 33 km, а до София – 170 km. Троян е крайна гара на железопътната линия Левски-Ловеч-Троян, свързана с националната ж.п. мрежа. Географското положение на града създава добри транспортни връзки към цялата страна, включително и пряк път към Южна България през Троянския проход.

1.2. Релеф

Северната част на общината е с типичен хълмисто-предпланински характер на релефа, със заоблени хълмове и с образуваните речни тераси на р. Осъм (северно от гр. Троян), р. Видима и някои по-малки водни течения, оградена от север с Микренските височини и от югозапад от Предбалканския рид Васильовска планина.

На юг територията на общината е разположена по стръмните северни склонове на Стара планина и е ограничена от главното Старопланинско било. През Троянската седловина преминава едноименният проход. Релефът е типично планински и се характеризира със силно изразена разчлененост. Склоновете върху по-голямата част от територията са стръмни и много стръмни до урвести, а билата са остри и слабо заоблени. Теренът е силно пресечен, което се обуславя от добре развитата и гъста хидрографска мрежа. Пространството между водните течения е изпълнено с множество била. Главната старопланинска верига се отделя от Предбалкана посредством редица долинни и котловинни понижения. Релефът на Предбалканската ивица е много разнообразен и богат с форми, създадени от ерозията и денудацията - дълги асиметрични ридове с остри гребени и паралелни на тях понижения.

На територията на общината не е регистрирана значима сеизмична активност.

1.3. Полезни изкопаеми

По долината на р. Черни Осъм, в Троянския руден район, са открити железорудни находища от хематит, които не са добре проучени.

По-големи залежи има от нерудни изкопаеми, използвани в строителството и грънчарството: тъмносиви пясъчници, мергелни варовици, доломити, глини. В недостъпните части на планината са разпространени гранити, гранитогнайси и кварцопорфири.

1.4. Климат

Сложната морфология на релефа и голямата разлика в надморската височина предопределят на територията на общината да се наблюдават два типа климат – умереноконтинентален и планински. Умереноконтиненталният е характерен за териториите под 1000 m н. в.

Климатът в общината се характеризира с дъждовна пролет, прохладно лято, слънчева есен, сравнително мека зима, голяма годишна амплитуда на температурата на въздуха (22,2°C). Средната годишна температура на въздуха е 9,9°C, а абсолютната минимална температура е -28,4 °C.

За преобладаващата част от територията на общината валежният режим е благоприятен – средногодишните валежи са 746 мм (за България 650 мм), с летен валежен максимум (205 мм; юни – 120 мм) и зимен валежен минимум (93 мм; януари – 31 мм). Снежната покривка се задържа около 80 дни. В ниските равнинно-хълмисти части на общината по-ниските суми на годишните валежи и по-високите температури на въздуха създават условия за по-големи засушавания - 16-20 дни в годината. Преобладаващи в общината са северозападните ветрове.

Очакваните промени в климата на общината са свързани с отчетената за България обща тенденция към затопляне, както и увеличаване честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като засушавания, проливни валежи, гръмотевични бури и градушки.

Очакванията са за намаляване на годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха, като минималната температура се повишава по-бързо от максималната и намалява дебелината на снежната покривка. Това води до изместване на горната граница на широколистните гори към по-голяма надморска височина, увеличаване на недостига на вода в почвата, промяна в ареалите на редица видове и загуба на биоразнообразие.

Очакваните въздействия от промените в климата върху територията са свързани с влошаване на условията за селско и горско стопанство, намаляване на добивите, проблеми с водоснабдяването, повишаване на рисковете от пожари, загуба на биологично разнообразие, влошаване на условията за туризъм и рекреация в общината.

1.5. Води и водни ресурси

Орографията и климатичните условия обуславят водното богатство на община Троян. Режимът на реките е в пряка зависимост от надморската височина. Най-големите реки в общината са Бели Осъм и Черни Осъм, обединяващи се в р. Осъм.

Притоци на р. Осъм са реките: Бели Осъм, Черни Осъм, Команска река (при с. Калейца), Сухата река (при с. Ломец) и Малката река (при с. Добродан). Реките, образуващи водосбора на р. Бели Осъм, са: Рогачева река, Ръждавец, Зеленика, Жална, Кнежа, Дъскотина. Притоци на р. Черни Осъм са Жеравица и Крайовица. През територията на общината протичат и реките Видима (към водосбора на р. Росица), Калник и Топля (към водосбора на р. Вит).

Водният режим на реките Бели Осъм и Черни Осъм се отличава със сравнително нисък зимен и летен отток, който има значително по-високи стойности през пролетта и ранното лято. Подхранващите р. Бели Осъм водни течения имат значителен воден дебит, дължащ се на високия водоохранен ефект на комплексите от букови гори.

Водните течения в хълмисто-предпланинската част на общината имат непостоянен режим и през горещите месеци често пресъхват. При с. Голяма Желязна е изграден яз. "Сопот".

Минералните извори в с. Шипково се намират в долината на р. Ръждавец. Изворите са 5 на брой, направени са и 4 сондажа. Водата е каптирана през 1936 г. Общият дебит на всички водоизточници е 62 l/s, температурата е 18-38°C. Водата е слабо минерализирана, хипертермална, хидрокарбонатно-сулфатна, калциево-магнезиева. Използва се за лечебни цели - за пиене и бани. Минерален извор има и в с. Чифлик.

1.6. Почвени ресурси и почвено плодородие

Релефът, климатът, растителността и основната скала обуславят сравнително голямата пъстрота на почвените типове на територията на община Троян.

Кафявите горски почви – тъмни, преходни и светли, заемат обширни пространства на територията на общината. Подходящи са за отглеждане на картофи, ръж, едногодишни фуражни култури, влакнодаен лен, естествени ливади.

Тъмносивите и сивите горски почви също заемат голяма част от територията. Подходящи са за отглеждане на пшеница, ечемик, овес, царевица, слънчоглед и фуражен грах. При благоприятни микроклиматични условия върху тях се развиват добре лозя и някои овощни видове – сливи, круши, ягоди и касис.

Светлосивите горски почви се отличават с ниско естествено плодородие. Подходящи са за отглеждане на по-малко взискателни култури като овес, ръж и др. Върху тях добре се развиват овощните дървета.

Хумусно-карбонатните почви са по-малко разпространени.

В долините на реките Осъм и Видима са разпространени алувиални и алувиално-делувиални почви, подходящи за отглеждане на зеленчуци, ягоди, овощни градини, царевица, цвекло и др.

По билото на Стара планина са развити планинско-ливадни почви, които са богати на органично вещество и са с добре оформен чим.

1.7. Флористично разнообразие

Наличието на разнообразни релеф, климатични и почвени условия, както и многото защитени територии обуславят богатството от редки и защитени растителни видове в общината. Флористичното разнообразие в община Троян е представено от около 2 337 вида и подвида растения, от които около 1 900 вида и подвида висши растения.

Броят на консервационно значимите растения е както следва: локални ендемити – 10 вида, български ендемити – 10 вида, балкански ендемити - 67 вида, защитени от българското законодателство – 30 вида, включени в националната Червена книга – 81 вида, видове от Червения списък на Европа – 9, видове, застрашени в световен мащаб – 10.

Сред най-ценните видове растения са: диланка, ароматно еньовче, жълта тинтява, еделвайс, лечебна иглика, обикновено изтравниче, лудо биле, бял оман, петров крем, лечебен ранилист, лютива тлъстига и др.

1.8. Фаунистично разнообразие

Фаунистичното разнообразие на безгръбначните животни в общината се определя от около 2 387 вида и подвида, като гръбначните животни са повече от 300 вида.

На територията на община Троян се срещат 58 гръбначни вида животни, които са приоритетни за опазване от фауната на НП „Централен Балкан”. Сред най-ценните бозайници са: кафява мечка, вълк, благороден елен, дива коза, видра, златка, дива котка, лалугер, пъстър пор, 10 вида прилепи и др.

От птиците интерес представляват емблематични видове като: ловен сокол, сокол скитник, керкенец, царски орел, скален орел, голям ястреб, скалолазка, редица нощни грабливи птици, кълвачи и др. Земноводните и влечугите включват видове като смок мишкар, усойница и жаба дървесница.

1.9. Защитени територии

Под режим на защита на територията на общината има няколко категории защитени територии - Национален парк, резервати, защитени местности и природни забележителности.

Националният парк „Централен Балкан” е обявен със заповед №396/15.10.1999 г. и е с обща площ 71 669,5 ха. От територията на община Троян в парка са включени

11 441,1 ха, от които 7480,5 ха са горски територии и 3960,6 ха високопланински пасища и ливади. Паркът включва част от землищата на селата Чифлик, Бели Осъм, Балканец и Черни Осъм.

Резерват „Стенето” в границите на общината е с площ 2956,0 ха, горски територии в землището на с. Черни Осъм. Включен е в обхвата на НП „Централен Балкан”. Обявен е за биосферен резерват, включен в програмата “Човек и биосфера” на ЮНЕСКО. “Стенето” е царство на редките растения и животни. Резерватът предлага живописни туристически маршрути.

Резерватът “Козя стена” е създаден с цел опазване на еделвайса. Площта му в община Троян е 793,7 ха, от нея 693,7 ха горски територии и 100,0 ха са високопланински пасища и ливади. Намира се в землището на с. Чифлик. На територията на резервата се намират гори от ела, които в Стара планина имат характер на реликтов образувание. Резерватът е обитаван от много видове грабливи птици. Включен е в границите на НП “Централен Балкан”.

В резерватите са забранени всички дейности, които нарушават естественото състояние на природата им. Разрешени са само охрана, превантивни мерки и потушаване на пожари, спасителни акции, транзитно преминаване на туристи по белязани туристически маршрути, санитарни мероприятия, научна дейност и екологичен мониторинг.

Извън територията на Националния парк са обособени редица защитени местности и природни забележителности. Защитени местности са горите “Микренска усойна” с площ 2,4 ха - в землището на с. Голяма Желязна, “Усойната” с площ 16,8 ха - в землището на с. Борима, и “Драгойчев камък” с площ 1,0 ха - в землището на гр. Троян.

Природните забележителности в общината включват водопадите “Бановски скок” с площ 0,5 ха и “Бръмбар скок” с площ 0,3 ха - в землището на гр. Троян,

“Коман” с площ 0,2 ха - в землището на с. Терзийско, “Лопушница” с площ 0,2 ха - в землището на с. Калейца, и пещерата “Топля” с площ 0,9 ха - в землището на с. Голяма Желязна.

Европейската екологична мрежа Натура 2000 включва няколко защитени зони, попадащи на територията на община Троян: „Микре“ BG 0000616 - за опазване на природните местообитания и BG 0002088 – за опазване на дивите птици – 46923,023 дка; „Централен Балкан“ BG0000494 – 114517,76 дка; „Васильовска планина“ BG0002109 – 107890.03 дка; „Велчево“ BG0002111 – 10620,618 дка и „Централен Балкан - буфер“ BG 0001493; BG 0002128.

2. Състояние на местната икономика

2.1. Отраслова структура на общинската икономика

2.1.1. Промисленост

На територията на община Троян сектор „Индустрия” е с почти вековна традиция, базирана първоначално на силно развитото занаятчийско производство. През времето на националното възраждане Троян се формира като процъфтяващ занаятчийски център. Наред с промишлените производства, основани на традиционното занаятчийско производство, се появяват и промишлени производства с интелектуален и стратегически характер. Десетилетия наред община Троян е с развита и работеща промишленост със завоювани позиции в отраслите:

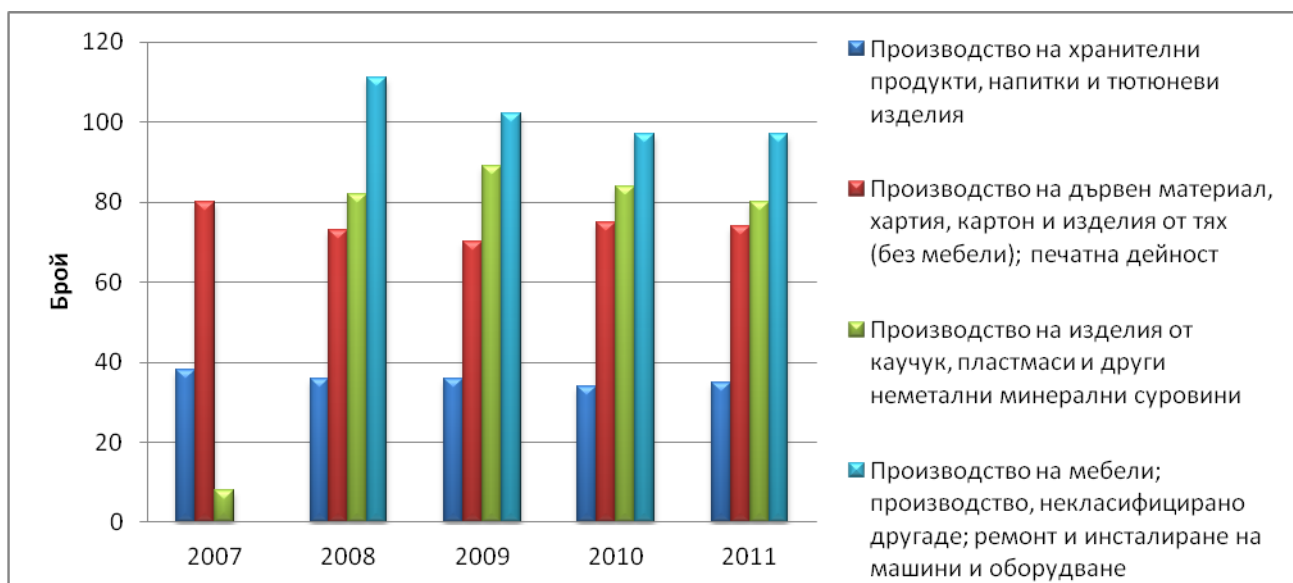
- машиностроителна и металообработваща;
- електротехническа;
- химическа и химико-фармацевтична;
- дърводобивна и дървообработваща;
- мебелна;
- текстилна;
- хранително-вкусова;
- полиграфическа;
- керамична и порцеланова.

В годините на прехода към пазарна икономика и процесите на раздържавяване се съхраняват основните производства и се развива малкият и среден бизнес.

Като резултат от световната финансова криза през последните няколко години структурата на икономиката на община Троян се променя основно. Прекратена е изцяло дейността на структуроопределящи предприятия, в резултат на което в Община Троян като водещи се очертават следните отрасли:

- химически и химико-фармацевтичен;
- металообработващ;
- дърводобивен и дървообработващ;
- мебелен;
- текстилен;
- хранително-вкусов;
- керамичен.

Като основни промишлени отрасли през последните 5 години се налагат хранително-вкусовата промишленост, дървопреработвателната промишленост, производството на изделия от каучук, пластмаса и минерали и производството на мебели. На фиг. 1 е проследена динамиката на основните отрасли според броя на предприятията.

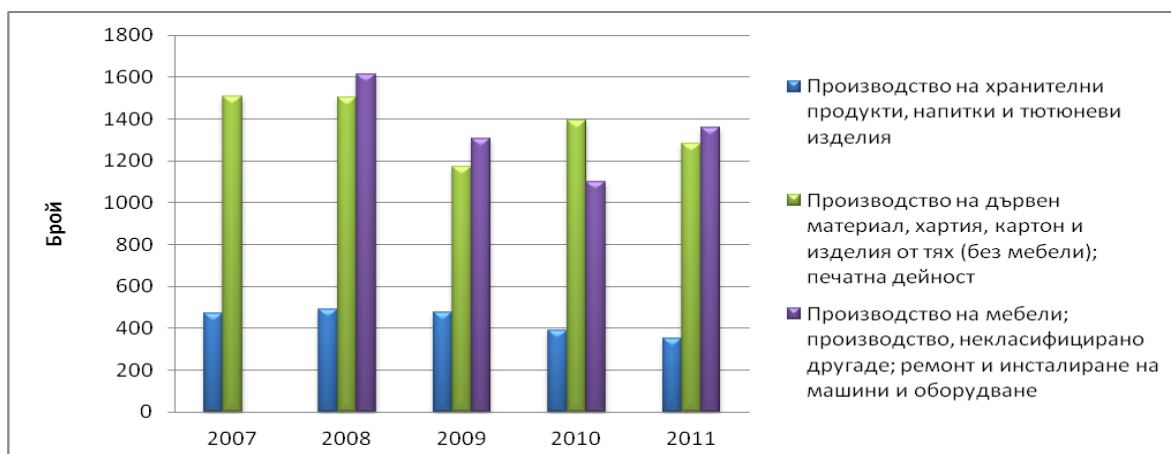

Фигура 1. Разпределение на основните промишлени отрасли в община Троян по брой на предприятията¹

С най-висок относителен дял са предприятията в мебелния отрасъл и в областта на ремонта и инсталирането на оборудване (27,0% през 2011 г.), от производството на каучук, пластмаси и минерали (22,3% през 2011 г.) и производството на дървен материал, картон и хартия (20,6% през 2011 г.). За 2007 г. не се разполага с данни за предприятията от отрасъла за производството на мебели, а предприятията за производството на каучук, химикали и минерали са били само 8.

Важен индикатор за състоянието на индустриалното развитие на община Троян е броят на трудово заетите лица (вж. фиг. 2). В отраслите от промишлеността на общината през 2011 г. за били заети 5408 души. Според броя на заетите лица, на челните места се нареждат производството на мебели, ремонт и инсталиране на машини и оборудване (с дял 25,1% от всички заети в индустрията), производство на дървен материал, хартия и картон (23,7%) и хранително-вкусовата промишленост (6,5%). Въпреки, че по брой на работещите предприятия е в челните места, то по брой на заетите лица отрасълът „Производство на изделия от каучук, пластмаси и минерални суровини“ заема по-задни места.

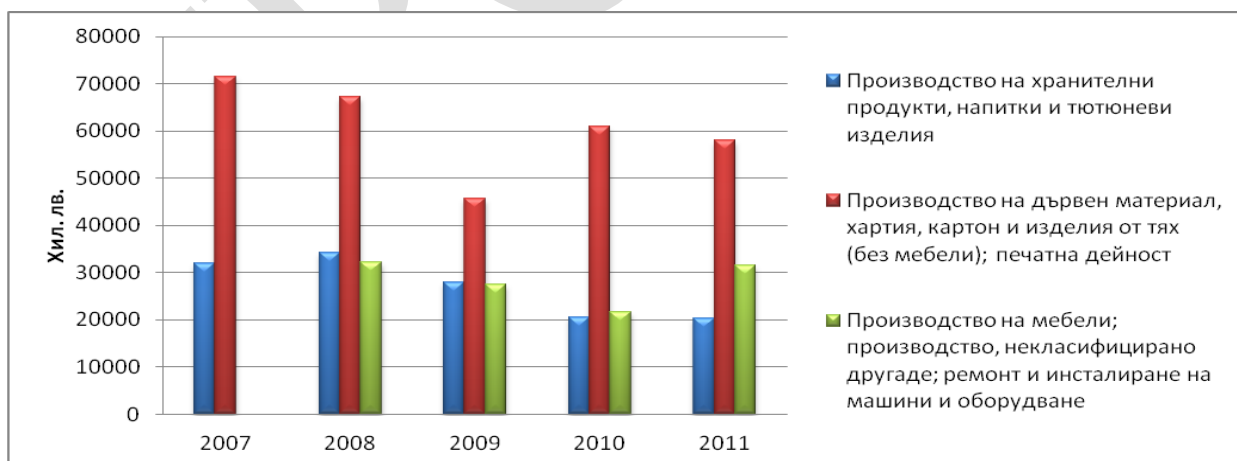
¹ По официални статистически данни на Национален статистически институт.

Фигура 2. Разпределение на основните промишлени отрасли в община Троян по брой на заетите лица²

В зависимост от трудовата ангажираност, водещо е производството на мебели, като относителният дял на заетите в него лица през годините варира между 20 и 25%. На второ място се намира производството на дървен материал, хартия и картон с относителен дял отново между 20 и 25%, т.е. приблизително половината от заетите лица в промишлеността работят в посочените два отрасли. Запазва се и пропорционалното отношение както по брой предприятия, така и по броя на заетите лица. Отрасълът „Производство на каучук, пластмаси и минерали“, който заема второ място по брой предприятия, според броя на заетите лица заема задни позиции. През годините относителният дял на заетите в него лица варира между 6 и 7%.

Резултатите от извършения анализ по признаците „нетни приходи от продажби“ (фиг. 3) и „размер на дълготрайните материални активи“ са визуализирани по-долу (фиг. 4).

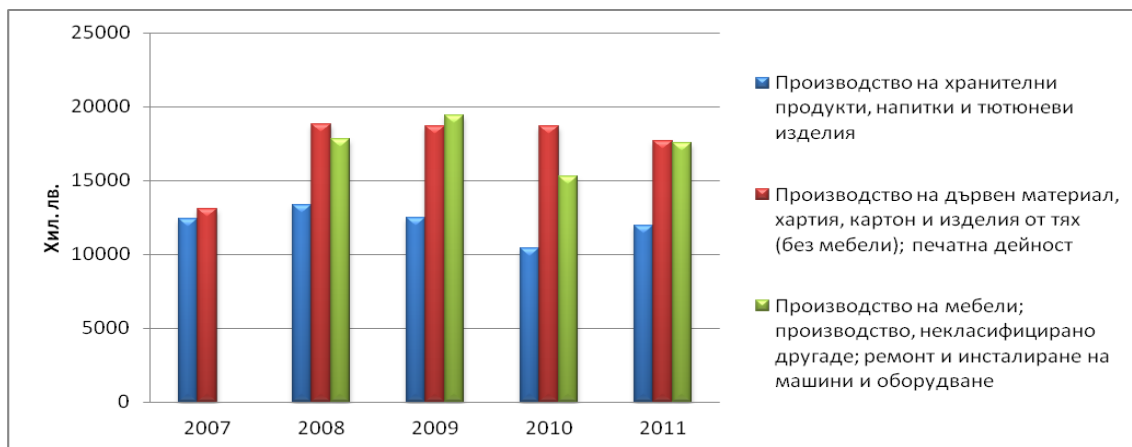
Фигура 3. Разпределение на основните промишлени отрасли в община Троян по нетни приходи от продажби³

² По официални статистически данни на Национален статистически институт

³ По официални статистически данни на Национален статистически институт

Според реализираните приходи от продажби, отрасълът „Производство на дървен материал, хартия и картон” превишава останалите отрасли с относителен дял от общите продажби в границите между 20 и 27%. Другите два водещи отрасли изостават по този признак като заемат дялове между 9 и 13%.

Фигура 4. Разпределение на основните промишлени отрасли в община Троян по размер на ДМА⁴

Според размера на ДМА, с най-висок относителен дял е производството на дървен материал, хартия и картон. През отделните години той се движи от 12 до 14%. С близки значения се характеризира и относителният дял според размера на ДМА за отрасъла „производство на мебели” – между 12 и 15%, като единствено през 2009 г. относителният му дял е по-висок от този на отрасъла „Производството на дървен материал, хартия и картон”.

В периода 2007–2011 г. се наблюдава тенденция към увеличаване на размера на ДМА в предприятията от промишлеността. Средно на година ДМА са нараствали с 2,28%. При останалите показатели, тенденцията е към намаление, като най-слабо тя се проявява по отношение на броя на предприятията (средногодишният темп на прираста е -0,34%). Най-съществено е намалението при броя на заетите лица – почти 8% средно на година. Намалението на нетните приходи от продажба се равнява на 3,5% годишно.

Изводи и обобщения

Анализирайки предприятията в Община Троян от индустриалния сектор на база предоставената статистическа информация, могат да се направят следните по-важни изводи:

- най-голям дял според броя на предприятията заемат фирмите осъществяващи дейност в производството на мебели и ремонт и инсталирането на оборудване; производството на каучук, пластмаси и минерали; производството на дървен

⁴ По официални статистически данни на Национален статистически институт

материал, картон и хартия; хранително-вкусова промишленост. През 2011 г. общият относителен дял възлиза на 80%;

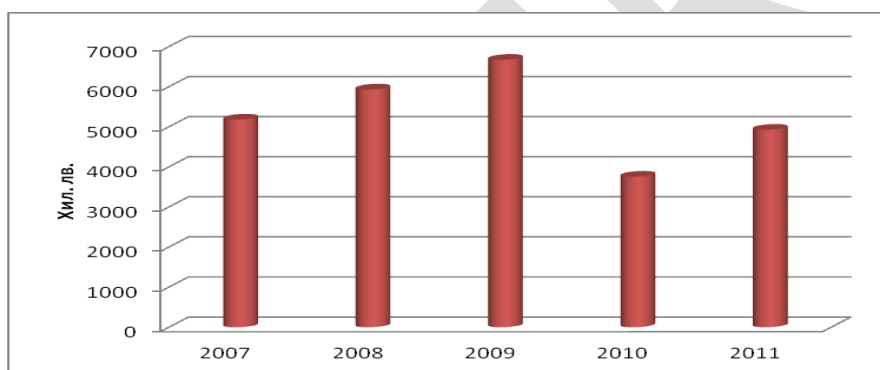
- най-голям дял от общия обем на приходите (46% през 2011 г.) представляват приходите от: производството на мебели и ремонт и инсталирането на оборудване; производството на дървен материал, картон и хартия; хранително-вкусова промишленост. Тези три сектора заемат най-висок дял и по отношение на признаците „брой на заетите лица” и „размер на ДМА”. През 2011 г. делът е съответно 55% и 36%;
- в отделните икономически дейности през 2011 г. общо са заети 5408 лица, като най-голям е броят на заетите в производството на дървен материал, картон и хартия (1282 бр.);
- водещо място в промишленото развитие на общината имат отраслите „Производство на мебели”, „Ремонт и инсталиране на оборудване”, „Производство на дървен материал, картон и хартия” и „Производство на хранителни изделия, напитки и тютюневи изделия”. В предприятията от тези отрасли са заети 55% от общия брой на заетите в индустриалния сектор, но са реализирани 46% от приходите от продажби и разполагат с 36% от дълготрайните материални активи;
- промишленото производство (по отношение на нетните размери от продажби и броя на наетите лица), определя водещо място на общината в Ловешка област;
- промишленият профил на общината е с многоотраслова структура и включва широка гама от производства. Някои от тях са с дългогодишна традиция, други са наследници на занаятчийското манифактурно производство, а трети – резултат от използването на съвременни технологии;
- някои от структуроопределящите производства в общината през последните години са продуктово реструктурирани с оглед повишаване на конкурентоспособността им;
- осигуреността с местни ресурси е фактор за развитието на отраслите “Производство на дървен материал и изделия от него” и “Производство на храни, напитки и тютюневи изделия”;
- в индустриалния сектор попадат всички големи предприятия в общината;
- делът на инвестиционните разходи за нови технологии и ноу-хау в промишлените предприятия е все още нисък, което в следващите години ще се превърща в проблем за конкурентоспособността на отделните предприятия;
- недостатъчен е броят на отраслите и производства, които покриват изискванията за европейски сертификат за качество на произвежданата продукция;
- единствено по отношение на размера на ДМА в предприятията от промишлеността е налице тенденция към нарастване. При останалите показатели, тенденцията е към намаление, като най-слабо тя се проявява по отношение на броя на предприятията, а най-силно - при броя на заетите лица.

2.1.2. Строителство

Строителството е един от браншовете, който е засегнат в най-сериозна степен от световната финансова и икономическа криза. В тази връзка под пряко влияние на кризата е и дейността на отрасъла в община Троян. От 58 предприятия в строителния сектор през 2008 г., техният брой през 2011 г. е намалял до 38. Влиянието на кризата намира още по-силно проявление при отразяване броя на заетите лица. От 353 д. през 2007 г., броят на заетите в строителството през 2011 г. намалява почти два пъти и стига до 168 д., като процента на средногодишното намаление е почти 17. В пряка връзка с тези факти са и реализираните приходи от продажба. При тях също е налице намаление, но в по-умерени форми. Средногодишният темп на прираста е -9,3%. Най-слабо е влиянието върху размера на ДМА, притежавани от предприятията в строителството. Тяхната динамика е представена на фиг. 5. Въпреки, че се забелязва възстановяване през последната година, за петгодишния период е налице средногодишно намаление от 1,2%.

Фигура 5. Динамика на размера на ДМА в предприятията от строителството (в хил. лв)⁵

Изводи и обобщения

Под влияние на световната икономическа и финансова криза, строителният бранш в общината изпитва сериозни затруднения. Налице е тенденция към намаляване както на работещите предприятия, така и на заетите в строителството лица.

2.1.3. Земеделие

Територията на община Троян включва 449 х. дка земеделски територии. Обработват се около 22 % от земеделската земя. В структурата на обработваемата земя най-голям е дялът на пасищата и естествените ливади. Земеделската земя от Общинския поземлен фонд е с обща площ 37 хил. дка и наброява 1075 броя имоти със средна площ около 34 дка .

⁵ По официални статистически данни на Национален статистически институт

На 16.01.2013 г., с Протоколно решение по чл.45в, ал.5 от ППЗСПЗЗ, одобрено със Заповед № РД-12-10/16.01.2013 г. на Директора на Областна дирекция „Земеделие” – Ловеч, на община Троян бяха предадени в собственост земеделските земи по чл.19, ал.1 от Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (ЗСПЗЗ). По този начин към ОПФ се добавиха повече от 28 хиляди броя имота (28 202 бр.) с обща площ над 126 хиляди декара (126 184.787 дка) земеделски земи (4.474 дка средна площ на един имот). Предвид съществуващото законодателство, даващо възможност без ограничителен срок да се възстановява собственост от земеделските земи по чл.19, ал.1 от ЗСПЗЗ, цитираните величини са динамични и земеделската собственост на община Троян дълго време няма да има постоянен и окончателен характер.

Около 70% са по-ниско продуктивните земи, с голяма пространствена разсредоточеност и се намират на труднодостъпни за механизирано земеделско производство терени. В структурата на общинските земеделски земи най-голям е дялът на пасищата (75%) и естествените ливади (19%), а значително малък е дялът на изоставените трайни насаждения (2,4%) и нивните площи (1,7%). Община Троян разполага с 27 хил. дек. свободни необработваеми земеделски земи, от които най-голям дял заемат пасищата и мерите (73 %), както и естествените ливади (11%).

Полупланинският и планински релеф са предпоставка за силно развитото пасищно животновъдство в миналото и условие за високопланинско животновъдство и в настоящия момент. Екологично чистите ливадни треви и лечебни растения са предпоставка за нарастващо развитие на пчеларството. Съотношението на тревни площи към ниви до голяма степен определят екстензивния характер на земеделието и специализацията в говедовъдство, овцевъдство и козевъдство, базирани на производството на сено от естествените ливади и ползване на значителния размер мери и пасища.

Изводи и обобщения

При така анализираните потенциали и основни проблеми на досегашното развитие на селското стопанство, могат да бъдат формулирани някои основни изводи за неговите потенциали и насоки за перспективно развитие :

- с най-добри условия за развитие на интензивно селско стопанство са североизточните части от територията, където релефните и почвените условия, както и сравнително големият размер на нивите благоприятстват такова развитие;
- в планинските землища условията са неблагоприятни за интензивно земеделие, но съществуват възможности за развитие на планинско пасищно животновъдство на базата на значителния размер пасища, както и на добива на сено от естествените ливади. Ограничително условие за развитие на планинско пасищно животновъдство е обстоятелството, че най-обширните планински пасища най-често попадат в защитени зони, в НП „Централен Балкан” или в неговите буферни зони;

- значителен размер обработваеми земи не се използват. Основни причини са раздробяването на земеползването, трудната достъпност поради стръмните терени, липсата на пътища, както и застаряването на населението, главно в планинските селища;
- традиционно и в съответствие с почвените и климатични ресурси овощарството е един от структуроопределящите подотрасли;
- наложителни са промени във формата на стопанисване, които да доведат до създаване на по-едри съвременни стопанства. Това може да се осъществи чрез стимули за агрофирми, арендатори или земеделски кооперации, които да имат интерес, поемайки рисковете, да наемат, купуват или организират използването на по-нископродуктивни земи. Подходящи за създаване на по-едри съвременни стопанства са пасищата, които освен, че съставляват две/трети от земите в ОПФ, но и са със значително по-голям размер от всички останали имоти. Неблагоприятен факт е, че пасищата бяха обявени за публична общинска собственост през 2007 г. в чл.25, ал.1 от ЗСПЗЗ, което силно ограничава възможностите на община Троян при тяхното управление и невъзможност за разпореждане с тях;
- при внедряване на подходящи форми на стопанисване и технологии, съществуват условия за производство на екологични чисти продукти предимно от животновъдството.

2.1.4. Горско стопанство

Горското стопанство като едно от основните предимства на общината е стратегически резерв за развитието на дейности като туризма, дърводобива и дървопреработването, лов и риболов, рационално и екологосъобразно ползване на диворастващите билки, горски плодове и гъби и т.н. Общата площ на горския фонд на общината е 40106 ха, като залесената площ е 39266 ха или 97,9%. Горските площи се стопанисват от държавните горски стопанства “Троян”, “Черни Осъм” и “Борима”, а 7480,5 ха горски територии на общината са включени в границите на Националния парк “Централен Балкан”, който има самостоятелно управление. Разпределението на горските територии по землища и разпределението на горите по видове в община Троян са поместени по-долу в табличен вид. .

Около две трети от горския фонд към 31.12.2011 г. е държавна собственост, 28% от горите са частни, а общински – малко над 4%. Около 3,7% са собственост на религиозни организации. Останалата част се поделя между юридически лица и ССФ.

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

Обща площ

Залесена площ

Фигура 1. Разпределение на горите по форма на собственост⁶

Таблица 1. Разпределение на площите за горски територии – собственост на
Община Троян

№	Землище	Вид територия	Общо	На територията на ТП "Държавно горско стопанство-Троян"	На територията на ТП "Държавно горско стопанство-Борима"
1	Балабанско	гора в зем. земя	1105,348	1105,348	
		горски територии	83,748	83,748	
2	Балканец	горски територии	1796,414	1796,414	
		горски територии	895,897	895,897	
3	Бели Осъм	горски територии	747,567	747,567	
4	Борима	горски територии	1768,324	0,000	1768,324
5	Голяма Желязна	горски територии	2897,940	0,000	2897,940
6	Гумощник	горски територии	80,000	80,000	
7	Дълбок дол	горски територии	1824,934	1824,934	

⁶ По официални статистически данни на Национален статистически институт

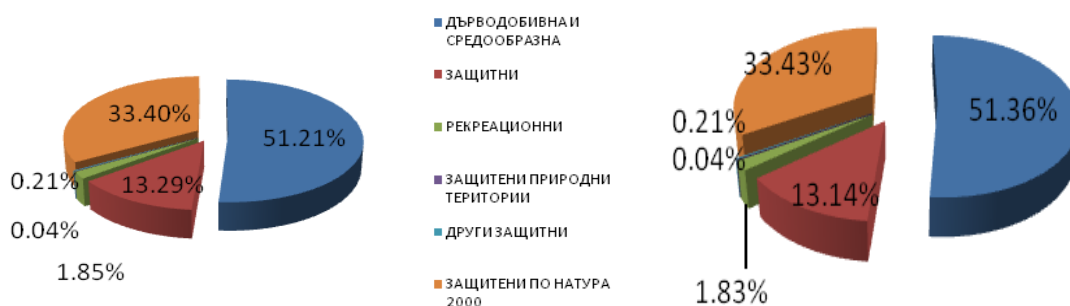

Таблица 1. Разпределение на площите за горски територии – собственост на Община Троян продължение

8	Калейца	горски територии	439,124	439,124	
		горски територии	10,455	10,455	
9	Ломец	горски територии	677,006	677,006	
10	Патрешко	горски територии	7,900	7,900	
11	Старо село	горски територии	162,000	162,000	
12	Терзийско	горски територии	3446,662	3446,662	
		горски територии	368,152	368,152	
		горски територии	1154,611	1154,611	
13	Шипково	горски територии	1414,073	1414,073	
Общо			18880,155	14213,891	4666,264

От общата площ на горския фонд, която е държавна собственост и възлиза на 25158 ха, ТП "Държавно горско стопанство-Троян" стопанисва 18880 ха, а ТП "Държавно горско стопанство-Борима" – 4666 ха. Залесената площ от горските територии на горски стопанствата е 24419 ха. Незалесената горска площ е 739 ха. Общият запас на дървесина в горския фонд е 8181260 m³. Спрямо 2003 г. той е нараснал с 2128845 m³. На фиг. 7 е представено разпределението на горите в горския фонд на общината по групи гори по функции.

Обща площ

Залесена площ

Фигура 7. Разпределение на горите по функции

Съобразно функциите им 51% от горския фонд на общината са причислени към

групата “Гори и земи с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции”. Към групата “Рекреационни гори и земи” са включени 2% от горския фонд, а към защитните – 13%. Защитените територии по „Натура 2000” съставляват 33% от горския фонд на общината. Най-голяма част от защитените територии заема Националният парк “Централен Балкан”. В границите на парка от територията на общината са включени резерватите “Стенето” и “Козя стена”.

Лесоустройствените проекти на горски стопанствата осигуряват добри предпоставки за стопанисване и ползване на горския фонд. Основните насоки на организация на горското стопанство в общината, предвидени в лесоустройствените проекти, са съобразени с поставената цел по групи гори и земи съобразно функциите им.

В горите и земите с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции организацията на стопанисването е насочена преди всичко към разширеното възпроизводство на главния продукт – дървесината. Проектирани са подходящи залесявания, реконструкция на насажденията, сеч и други мероприятия, изцяло съобразени с екологичните условия на района. Направлението и стопанисването в защитните и рекреационните гори и земи има за цел непрекъснато подобряване и увеличаване на особените им функции. Така в защитните гори (противоерозионни и мелиоративни) основната цел е запазване на съществуващата растителност и почвата, както и ограничаване на ерозионните процеси чрез подходящи мероприятия, запазване на инженерните съоръжения и подобряване на ландшафта около тях. В курортните гори, лесопарковете и зелената зона е дадено предимство на техните здравноукраински функции и създаване на подходящи условия за краткотраен отдих на населението.

В защитените природни територии се акцентира върху запазване на естествената растителност и закрилата ѝ. В обхвата на Националният парк “Централен Балкан” са включени територии, в чиито граници не попадат населени места и селищни образувания и които включват естествени екосистеми с голямо разнообразие на растителни и животински видове и местообитания, с характерни и забележителни ландшафти и обекти на неживата природа.

От горите на територията на общината се добива дървесина, която се продава на различни потребители. Развитието на дейностите, свързани с възпроизводството, ползването и опазването на горите, създава работни места за голяма част от населението на общината. С връщането на гори на техните собственици се осигурява допълнителен доход от развиване на дейност на базата на собствен ресурс, ще се увеличи интересът и разнообразието в използването на дървесината.

На територията на горския фонд ще се осъществяват и в бъдеще редица странични ползвания – паша на едър и дребен добитък, добив на сено от голите площи. Има добри условия за добив на билки, семена, горски плодове и гъби. Страничните горски ресурси се използват много под възможностите, които предлагат горите.

Изводи и обобщения

- горското стопанство на общината е стратегически резерв за развитието на туризма, дърводобива и дървопреработването, лов и риболов, рационално и екологосъобразно ползване на диворастящите билки, горски плодове и гъби и т.н;
- залесена е 97,9% от площта на горския фонд на общината;
- 62% от наличните горски територии са държавна собственост, която се стопанисва от три държавни горски стопанства;
- нараства общият запас от дървесина;
- 51% от горския фонд са „Гори и земи с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции”, а 33% са защитени територии и са включени в „Натура 2000”.

2.1.5. Транспорт и съобщения

Географското положение на община Троян създава възможност за осъществяване на добри транспортни връзки. Налице са изградени транспортни комуникации в почти всички посоки (по-затруднено те се осъществяват в южна посока - сложно преминаване през Стара планина). Редовни автобусни линии свързват гр. Троян с градовете София, Пловдив, Плевен, Ловеч, Габрово, Велико Търново, Севлиево, Русе, Свищов, Априлци.

Интензивността на връзките на административния център на общината с областния център гр. Ловеч е сравнително висока – регулярно през деня на всеки час. Освен редовните курсове, преминават и автобуси по линията Плевен – Пловдив като по този начин се решават проблемите в транспортните комуникации между двата центъра.

Вътрешнообщинските връзки се осъществяват по утвърдена транспортна схема, разработена съобразно реалните потребности на населението. За голяма част от селата в общината – Балканец, Голяма Желязна, Терзийско, Бели Осъм, Белиш, Врабево, Орешак, Черни Осъм, Чифлик и съставните квартали на Троян транспортните връзки са ежедневни. Според потенциалния брой на пътниците се реализират между 2 и 4 курса дневно по отделни автобусни линии. Всички села на територията на общината, с изключение на с. Ломец, Патрешко, Горно Трапе и Гумощник нямат ежедневен превоз.

Обслужването с жп транспорт се осъществява чрез частта от железопътен път 25: Свищов–Левски–Ловеч–Троян. Дължината на участъка на територията на общината е 13 км. Линията е единична и не е електрифицирана. По трасето са изградени три жп спирки – Ломец, Добродан и Калейца, и една гара – Троян. В денонощие преминават общо 10 броя влакове, в т.ч. товарни - 2, и пътнически – 8 броя.

Пътникопотокът и товаропотокът са сравнително постоянни през последните години, като железопътният транспорт работи с 30-35% от капацитетните си възможности и може да поеме по-голям обем работа. Гара Троян е изградена като крайна гара. Съществуват и се обсъждат проекти за развитие на релсовия път в южна посока чрез прокаране на тунел под Стара планина и свързването на този участък с

подбалканската линия София-Карлово-Бургас/Варна. По този начин ще се осъществи изграждането на най-кратката връзка на р. Дунав (гр. Свищов и Белене) с Южна България (гр. Пловдив).

Във връзка с модернизацията на жп парка, въвеждането на нова организация на движение, за експлоатацията на този участък ще се наложи осъществяването на частична реконструкция. Развитието на жп транспорта в посока “север-юг” (чрез тунел под Стара планина) е основен приоритет за общината, която следва да осъществи една активна стратегия за координиране действията в това отношение със съседните области, общини, частния бизнес и социалните партньори.

Динамиката на някои основни показатели за предприятията от сектор “Транспорт, складиране и съобщения” е представена на фиг. 8.

Като цяло през петгодишния период по отношение на броя на предприятията, заетите лица, нетните приходи от продажби и размера на ДМА в сектора се наблюдава тенденция към намаляване. Средногодишният темп на прираста е съответно: -2,51%; -9,98%; -3,29%; -4,92%. Най-голямо е намалението в броя на заетите лица. Въпреки общата отрицателната тенденция и влиянието на кризата, след 2008 г. се наблюдава увеличение в стойността на нетните приходи от продажби и броя на предприятията.

Изводи и обобщения

- от 2009 г. е налице нарастваща тенденция по отношение на функциониращите

⁷ По официални статистически данни на Национален статистически институт

предприятия и реализираните приходи от продажби, а от 2010 г. и на броя на заетите лица;

- кризата влияе негативно върху размера на ДМА в отрасъла и низходящата тенденция се запазва през периода 2007-2011 г.

2.1.6. Туризм

Съществуващите условия в Троянска община (природни, финансови, материални, трудови, предприемачески и информационни) са в синхрон с определянето на туризма като приоритетен сектор в местното икономическо развитие. Ресурсите на общината се характеризират със съчетание на уникални природни забележителности, културно-историческо наследство, привлекателни ландшафти и пейзажи, както и с благоприятен климат, води и географско положение.

Курортът „Шипковски минерални бани“ е един от най-старите и известни курорти в България. В курорта се намират три минерални извора и няколко сондажа. Минералната вода е от групата на сулфатно-калциево-магнезиевите, с варираща температура от 18° С до 35° С. Лечението с минералната вода се извършва чрез пиене и балнеолечение. В близост до село Чифлик се намира геотермален извор с дебит 3000 л/мин. и температура на водата 50-52° С. Водата е подходяща за лечение на дихателните органи, опорно-двигателния апарат, неврологични, гинекологични и стомашно-чревни заболявания.

На 22 км. югозападно от гр.Троян на 1320 м. надморска височина в централна Стара планина са намира Планински туристически комплекс „Беклемето“. Планинският туристически комплекс „Беклемето“ е разпознаваем за вътрешния туризъм. Той се посещава през зимата от хора от градовете София, Варна, Русе, Плевен, Ловеч и др., а през лятото и от туристи от Южна България и преминаващи. Изходен пункт към всички маршрути на високата планина в тази им част. Районът е добре картиран и това е важна предпоставка за успешно развитие на нови спортни анимации в планински условия. С решение на общинския съвет, през 2010 г. Планински туристически комплекс „Беклемето“ е обявен за селищно образувание от местно значение.

На около 30 км от гр. Троян, близо до с. Голяма Желязна се намира язовир Сопот, който разполага с добри условия за отдих, плаж, практикуване на водомоторни спортове и воден туризъм. Язовирът предлага добри възможности и за улов на риба – бяла риба, толстолоб, шаран и уклея.

Троянските курорти попадат в гравитационната сфера на българския национален и регионален автотуризм и до основни пазари, рекрутиращи туристи – Плевен, София, Ловеч, Варна, Русе. Туристическата зона, в която се намира Община Троян включва защитени местности и природни местообитания със специфична флора и фауна, с представители на няколко фитогеографски и зоогеографски зони, с редки и изчезващи видове, включени в Червената книга на България и голямо разнообразие от ценни лечебни растения.

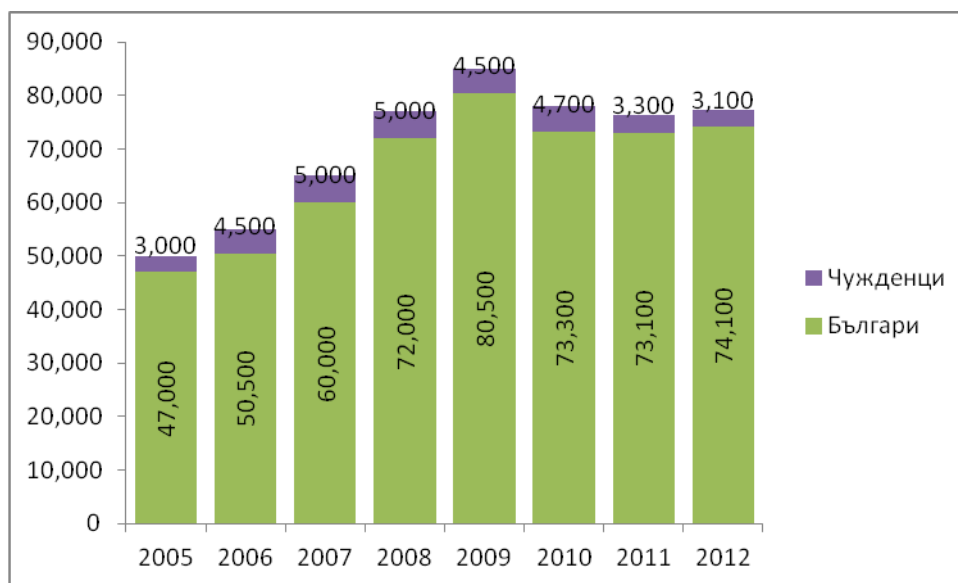

Част от територията попада в Националния парк „Централен Балкан”, в т.ч. биосферният резерват „Стенето”, който е под егидата на Юнеско. В него се опазват над 1000 вида растения и около 440 бозайници и птици. На територията на общината се намира и Резерват „Козя стена”, който е скален феномен и също е част от Националния парк

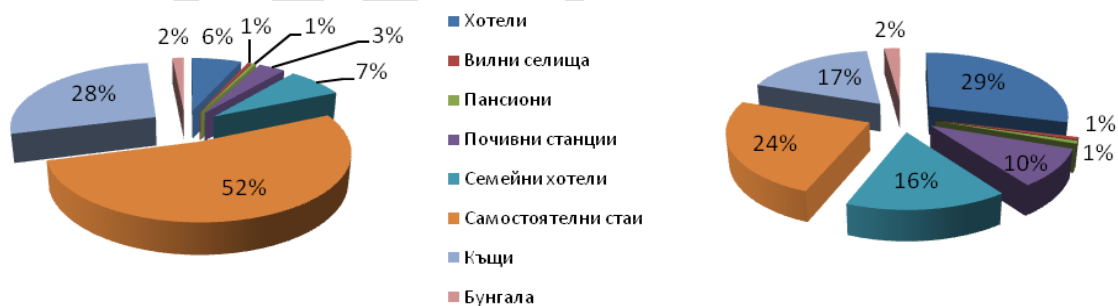
В природния парк „Стенето” се намира най-дълбоката пещера в България – Райчова дупка (-384 м). Основните обекти с туристически потенциал като културно-исторически паметници са: единственият в страната „Музей на народните художествени занаяти и приложните изкуства” – гр. Троян, Националното изложение на народните занаяти и изкуства – с. Орешак, къща „Иван Хаджийски”, художествената галерия „Серякова къща”, природо-научен музей – с. Черни Осъм, религиозните обекти – Троянски ставропигиален манастир „Успение Богородично” и Зеленковския манастир „Св. Йоан Кръстител”.

До с. Ломец са разкрити и проучени останките на древното римско селище „Состра” – античният предшественик на гр. Троян, а през територията на общината е преминавал един от най-натоварените римски пътища с търговско и военно предназначение. На 1 км южно от кастела Состра, върху платовидно възвишение между селата Ломец и Дълбок дол, е открита раннохристиянската базилика „Свети Георги”. Популярният за пешеходен туризъм маршрут Ком-Емине, който преминава през Троянския Балкан е част от Европейския маршрут „Е-3”. Главното старопланинско било е най-доброто място за парапланеризъм в България.

За туристическия профил на община Троян е характерна ориентацията главно към вътрешните пътувания на българските граждани. През 2011 г. общият брой на туристите, пребивавали в общината е 76 400 души, в това число 73 100 българи и 3 300 чужденци. Делът на чуждестранните туристи е сравнително нисък – 4,3% от общия брой на туристите. През периода 2005-2011 г. е регистрирано намаляване в броя на чужденците в структурата на посещенията (2005 г. – 6,0%). Като цяло през този период туристическите посещения (както на българите, така и на чужденците) към Троянската община имат колеблив бавен растеж, с флуктуации по отделни години и страни, съобразно пазарната конюнктура. Динамиката на реализираните нощувки в категоризираните места за настаняване в общината е представена на фиг. 9.

Фигура 9. Динамика на туристическия поток в община Троян⁸

Относителният дял на самостоятелните стаи според техния брой в началото на 2013 г. е 52%, но според капацитета им е едва 24% (вж. фиг. 10). Хотелите са 28 на брой, което им отрежда едва 13% относителен дял. От тях 15 са семейни хотели. Според легловата им база те заемат дял от 45%, от които на семейните хотели се падат 16%. Самостоятелните къщи, които предоставят туристически услуги са 56 (28%) и разполагат с 719 легла (17%). Въпреки малкият им брой (7), почивните станции на територията на общината предлагат 10% от общия брой на леглата. С незначителен относителен дял както по отношение на броя, така и по отношение на легловата база са вилните селища, пансионите и бунгалата.

Брой**Капацитет (брой легла)****Фигура 10. Структура на категоризираната леглова база в община Троян към 01.01.2013 г.⁹**

Разгледани по категории от общо 202 туристически обекти, 76 са с една звезда, 107 – с две звезди, 17 – с три звезди и само два хотела са с четири звезди. Сред еднозвездните и двузвездните обекти най-голям е относителният дял на

⁸ По официални статистически данни на Национален статистически институт

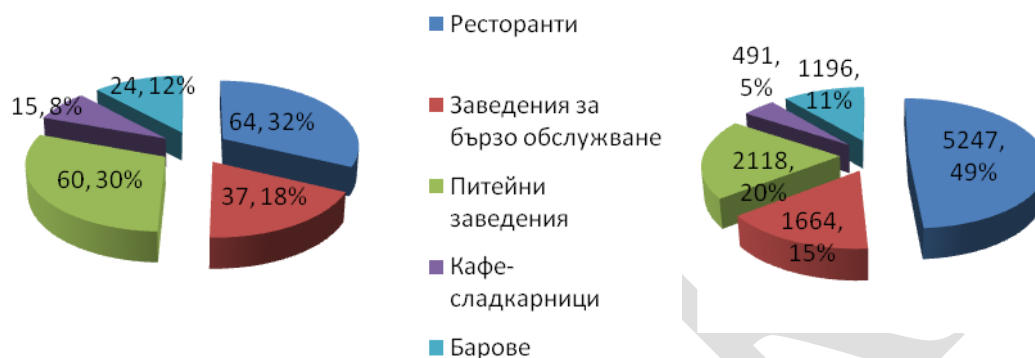
⁹ По официални статистически данни на Национален статистически институт

самостоятелните стаи – съответно 72% и 46%. Сред тризвездните обекти преобладават хотелите (71%), като 41% са семейните хотели.

Най-разпространени на територията на общината са заведенията за хранене, в т.ч. ресторанти (32%), питейни заведения (30%) и заведения за бързо обслужване (18%). Според капацитета си ресторантите осигуряват 49% от броя на местата. На второ място по този показател се нареждат питейните заведения (20%), следвани от заведенията за бързо обслужване (15%).

Брой
Капацитет (брой места)
Фигура 11. Брой и капацитет на категоризираните заведения за хранене и развлечения към 01.01.2013 г.¹⁰

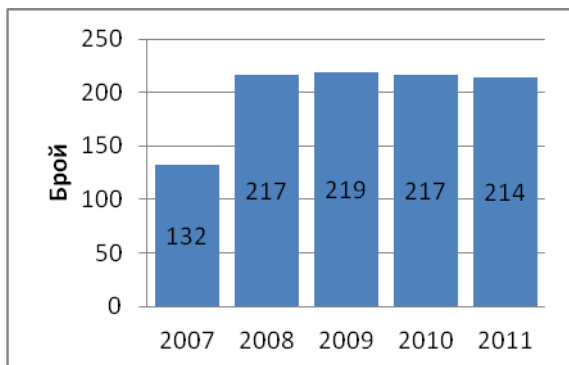
Изводи и обобщения

През последните години община Троян не увеличава своя пазарен дял в структурата на българския туризъм. През 2011г. едва 1,3% от чуждестранните туристи, посетили България са пребивавали в Троянската община. И при българските туристи този пазарен дял остава несъразмерно нисък – 2,6%. Липсата на ясно очертан тренд на растеж показва, че „Троянският” туризъм следва промените и темповете на растеж на националния туризъм, а пазарният дял не съответства нито на потенциала на търсене, нито на количеството и качеството на туристическите ресурси на общината.

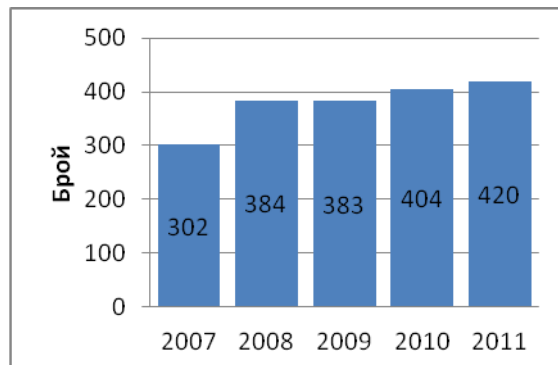
2.1.7. Услуги

За разлика от останалите сектори, дейността на предприятията от сектор „Услуги” не е повлияна от икономическата и финансовата криза. В сектора като цяло през периода 2007-2011 г. се наблюдава ясно изразена, устойчива тенденция към нарастване на основните икономически показатели.

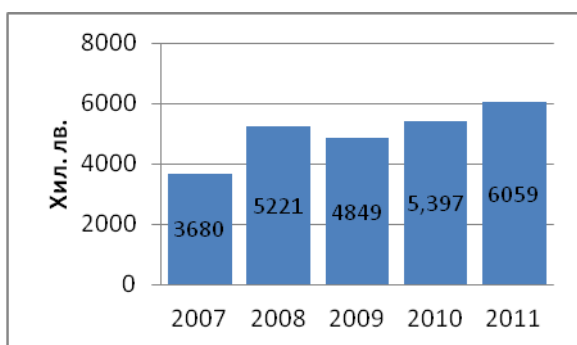
¹⁰ По официални статистически данни на Национален статистически институт

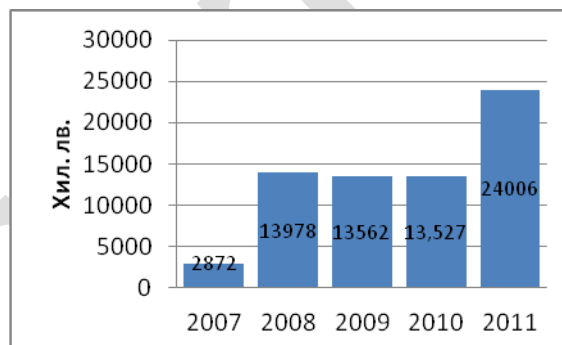
Предприятия

Заети лица

Нетни приходи от продажби

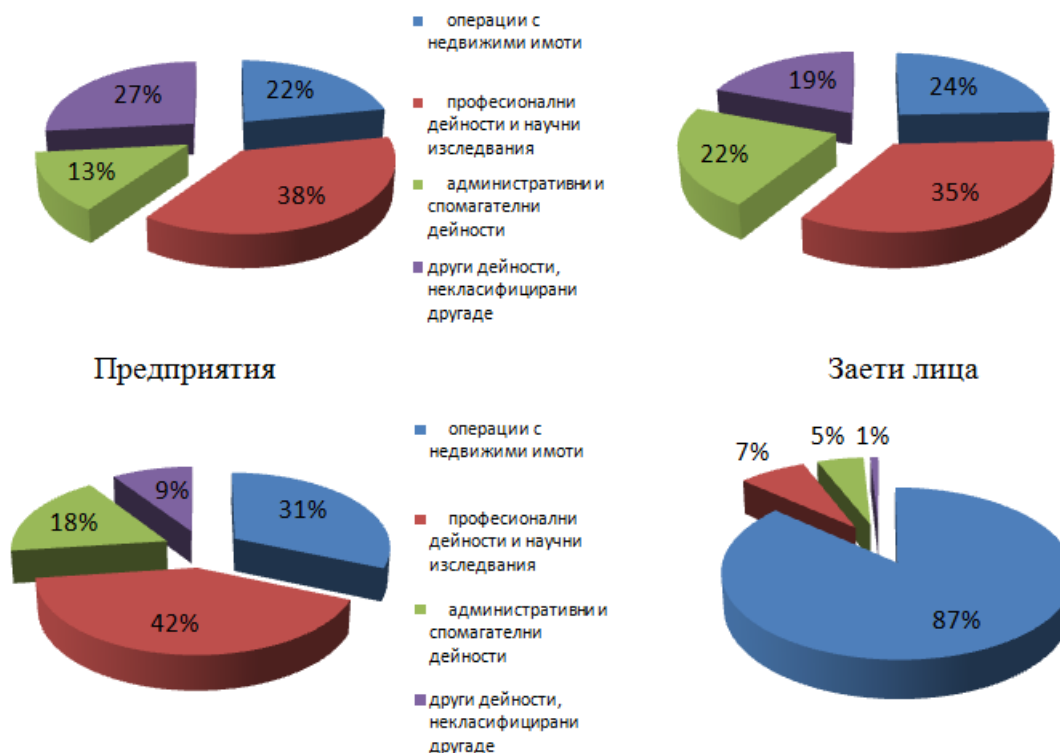
ДМА

Фигура 12. Динамика по основни показатели на сектор „Услуги“¹¹

С най-бързи темпове нараства размерът на ДМА, като средногодишно прирастът е 70,0%. Броят на предприятията нараства средно с 12,8%, а броят на заетите лица се увеличава с 8,6%. С по-бързи темпове се увеличават приходите от продажба – 13,5%.

През 2011 г. с най-висок относителен дял според броя на предприятията, броя на заетите лица и реализираните приходи от продажби са професионалните дейности и научните изследвания. Величините са съответно 38%, 35% и 42%. На второ място са операциите с недвижими имоти, които заемат дялове 22%, 24% и 31%. Въпреки второто място по относителен дял, по разполагаеми дълготрайни материални активи стопанските субекти, опериращи на пазара на недвижими имоти, заемат първо място с 87% дял. С доста по-скромни възможности по отношение на ДМА се характеризират фирмите, занимаващи се с професионални дейности и научни изследвания. Делът е само 7%.

¹¹ По официални статистически данни на Национален статистически институт

Фигура 13. Структура по основни показатели на видовете услуги, осъществявани в община Троян през 2011 г.¹²

Изводи и обобщения

- дейността на предприятията от сектор „Услуги“ не е повлияна от икономическата и финансовата криза и се наблюдава ясно изразена, устойчива тенденция към нарастване на основните икономически показатели;
- с най важна роля от услугите в общината са професионалните дейности и научните изследвания;
- 87% от наличните ДМА в сектора се притежават от стопанските субекти, опериращи на пазара с недвижими имоти.

2.2. Водещи сектори и отрасли в местната икономика

Социално-икономическият комплекс на община Троян се анализира и оценява по четири основни показателя: брой на активните стопански субекти; нетни приходи от продажби (в хил. лв.), брой на зетите (наетите) лица и размер на ДМА. При характеризирането му се прилага секторно-отрасловият подход. В първичния сектор се включва аграрният сектор и горското стопанство (вкл. лов и риболов). Вторичният

¹² По официални статистически данни на Национален статистически институт

сектор включва индустриалните отрасли (добивна и преработваща промишленост), а в третичния сектор – всички обслужващи отрасли (т.нар. сектор на услугите).

С водещи икономически функции в община Троян е вторичният сектор, допълван от обслужването, което я определя като община с промишлено-обслужващи функции.

Аграрният сектор е с по-слабо участие в икономическото развитие. Броят на заетите лица е малък и възлиза на 326 души.

Индустриалният сектор определя икономическия облик на община Троян. Той е представен от различни отрасли на преработващата промишленост. Добивната промишленост не е развита. Динамиката в развитието на индустриалният сектор е под влиянието на икономическата криза. За периода 2007–2011 г. размерът на нетните приходи от продажби е намалял от 288,1 млн. лв. на 247,7 млн. лв., като броят на заетия персонал от 7853 д. е редуциран на 5576 д. По отношение на функциониращите предприятия не са настъпили съществени промени. В началото на периода техният брой е бил 399, а в края – 397. Единствено увеличение се наблюдава само по отношение на размера на ДМА, с които разполагат стопанските субекти. През 2007 г. стойността е 125,4 млн. лв., а през 2011 г. – 136,5 млн. лв.

Секторът на услугите е с параметри, подчертаващи степента на развитост на обслужващите функции на община Троян. Броят на регистрираните субекти в обслужващата сфера (2007 г.) е 225 и в тях са били ангажирани 940 д., а през 2011 г. броят на предприятията нараства на 298, но заетите лица намаляват до 839 д. Спад е налице и по отношение на нетните приходи от продажби - от 40,1 млн. лв. на 38,0 млн. лв. Подобно на индустриалния сектор също има увеличение в размера на ДМА. От 17,7 млн. лв. през 2007 г., тяхната стойност нараства повече от два пъти и достига 36,1 млн. лв. през 2011 г.

2.2.1. Водещи отрасли в отделните сектори

В табличен вид по-долу е представена информация за водещите отрасли в община Троян по години и по наети лица. Общо в община Троян относителният дял на наетите лица спрямо наетите в областта в периода 2007-2011 г. се движи в интервала 28-30%. С по-висок от средния относителен дял през всички години от петгодишния период се очертават секторите „Преработваща промишленост”, „Транспорт, складиране и пощи”, „Хотелиерство и ресторантьорство”, „Операции с недвижими имоти” и „Професионални дейности и научни изследвания”. Сред тях с най-висок относителен дял на наетите в областта лица е „Професионални дейности и научни изследвания”. Въпреки сериозната тенденция към намаляване на относителния дял, през 2011 г. наетите в община Троян лица представляват повече от половината от наетите общо в областта. На второ място по този показател се нарежда сектора „Операции с недвижими имоти”. С известни колебания в община Троян работят около 40% от

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

наетите в този сектор лица в областта. В ”Транспорт, складиране и пощи” относителният дял на наетите бележи намаляваща тенденция и през 2011 г. почти се изравнява със средния относителен дял на всички наети лица. Намаляваща тенденция е налице и в сектора „Преработваща промишленост”, но относителният дял е доста над средния за общината. В този сектор през 2011 г. работят 50,9% от всички наети в община Троян лица. Вторият „по масовост” сектор в общината с 14% дял наети лица – „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети” спрямо наетите в областта бележи увеличение и през 2011 г. достига дял 28,60%, което е малко над средния за общината по отношение на всички наети лица. Сериозна тенденция към увеличение отбелязва и секторът „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения”, който надминава средния относителен дял само през 2010 г. и 2011 г. В обратната ситуация изпада сектор „Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване”, при който наетите лица спрямо наетите в същия сектор в областта от границите около 40% през 2011 г. се снижават до 23%.

Таблица 2. Наети лица по трудово и служебно правоотношение в община Троян по икономически дейности¹³

Икономически дейности	Брой					Относителен дял от наетите в областта лица (%)				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
Общо	12 586	12 490	10 425	9 856	9 880	29,90	29,69	27,62	28,82	28,56
Преработваща промишленост	7 094	6 941	5 522	4 985	5 027	39,24	39,74	37,56	37,60	36,70
Транспорт, складиране и пощи	676	526	452	409	422	35,50	32,71	30,87	30,41	30,54
Хотелиерство и ресторантьорство	548	635	470	481	497	29,98	31,61	28,16	32,17	31,02
Операции с недвижими имоти *	343	55	44	67	62	43,3	30,2	37,9	43,5	41,3
Професионални дейности и научни изследвания		237	194	196	188		61,24	57,23	52,27	51,79
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване		237	243	234	141		35,7	40,5	37,5	22,9
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения		76	59	68	66		23,5	18,3	31,1	36,1

*През 2007 г. данните за наетите лица в сектор „Операции с недвижими имоти”

¹³ По официални статистически данни на Национален статистически институт

са обединени заедно с наетите лица в сектор „Наемодателна дейност и бизнес услуги”.

В отраслите от **първичния сектор** по-добре развито е горското стопанство. Физикогеографските условия (преобладаващия планински характер на релефа) и структурата на поземлените ресурси, както и регулираната горскостопанска дейност, са фактори за развитието на горското стопанство. Горският фонд на територията на общината се стопанисва от държавните горски стопанства Троян, Борима и Черни Осъм, а стопанската дейност в горския фонд се осъществява от лицензирани частни фирми.

Вторичният сектор, включващ отрасли от преработващата промишленост, е с многоотраслов характер. С определени традиции и със завоювани позиции на пазара са промишлени производства от отраслите „Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях, печатна дейност”, „Производство на химически продукти”, Производство на изделия от каучук, пластмаси и други нематериални суровини”, „Производство на електрически съоръжения”, „Производство на мебели, ремонт и инсталиране на машини и оборудване, производство, неклассифицирано другаде”.

Строителството, разглеждано и оценявано като икономическа дейност, също изпитва последиците от реструктурирането на общинската икономика. Основните икономически параметри, които го характеризират, показват, че се реализира основно на предприемачески принцип, като водещ е частният сектор. Община Троян заема второ място в областта след община Ловеч по брой на предприятията, брой на заетите лица, нетни приходи от продажба и размер на ДМА. Броят на заетите в строителството на територията на общината към 2011 г. е 168 д. (17% заетите в областта). Като стопански субекти в сферата на строителството са регистрирани 38 фирми (20%). Размерът на нетните приходи от продажба е 6,9 млн. лв. и представлява 18% от приходите в областта. Двадесет и два процента от ДМА в областта са собственост на фирми със седалище в община Троян.

Таблица 3. Отрасли в индустриалния сектор, в които община Троян има водеща роля в област Ловеч¹⁴

Отрасли	Предприятия (бр.)	Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	Заети лица (бр.)	ДМА (хил. лв.)	Относителен дял спрямо област Ловеч (%)			
					Предприятия	Нетни приходи от продажби	Заети лица	ДМА
Общо за сектор "Промисленост"	359	240845	5408	131538	45,85	26,60	36,19	21,60

¹⁴ По официални статистически данни на Национален статистически институт

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях(без мебели);печатна дейност	74	58 018	1 282	17 664	51,03	67,25	65,11	51,61
Производство на химически продукти	10	4 996	116	4 093	83,33	85,89	87,22	86,46
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	80	3 800	311	2 506	65,04	3,92	36,16	1,30
Производство на електрически съоръжения	9	8130	238	2038	60,00	46,45	44,91	35,60
Производство на мебели;производство, некласифицирано другаде; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	97	31639	1359	1753 1	53,89	15,07	38,55	15,96

В сектора на услугите няма отрасъл с ясно подчертано и доминиращо значение. С известно предимство във вътрешнообщински аспект по отношение на брой на стопанските единици, брой на заетите лица и реализираните приходи от продажби е отрасъл „Професионални дейности и научни изследвания”. Съотнесени спрямо показателите на областно ниво обаче през 2011 г. се запазва относителен паритет. Без значение на използвания показател, около една трета от услугите, осъществявани в област Ловеч се реализират на територията на община Троян.

Добре развит отрасъл, влияещ върху общата визия на общината, е “Хотели и ресторанти”. Благоприятното съчетание на природни дадености и рекреационни ресурси с антропогенни забележителности, нагласите на населението за развитие на туристически бизнес са фактори за развитието на туристическия сектор в общината. Определянето на отраслите с важно значение в община Троян може да се осъществи с представените в следната таблица коефициенти на локализация.

Като значими отрасли спрямо областта за периода 2008-2011 г. в общината могат да се отличат: „Преработваща промишленост”, „Транспорт, складиране и пощи”, „Хотелиерство и ресторантьорство”, Професионални дейности и научни изследвания” и

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

„Операции с недвижими имоти”. Към тях може да се добави „Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване”, който обаче бележи низходяща тенденция и през 2011 г. коефициентът на локализация при него е под единица. „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения” от друга страна се превръща в значим едва през последните две години от периода. На национално ниво значими са само отраслите „Селско, горско и рибно стопанство”, „Преработваща промишленост”, „Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване”, като последният получава коефициент над единица за първите три години от периода.

**Таблица 4. Коефициенти на локализация по брой на наетите лица в община
Троян¹⁵**

Икономически сектор	Спрямо област Ловеч				Спрямо България			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Селско, горско и рибно стопанство	0,90	0,96	0,91	0,83	1,30	1,34	1,23	1,08
Преработваща промишленост	1,34	1,36	1,30	1,29	2,25	2,36	2,28	2,27
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	0,50	0,45			0,07	0,08		
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1,20	1,47	1,30	0,80	1,38	1,71	1,53	0,90
Строителство	0,60	0,58	0,73	0,60	0,25	0,26	0,31	0,23
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	0,81	0,96	0,96	1,00	0,63	0,73	0,75	0,80
Транспорт, складиране и пощи	1,10	1,12	1,06	1,07	0,71	0,73	0,68	0,70
Хотелиерство и ресторантьорство	1,06	1,02	1,12	1,09	1,15	0,94	0,99	0,98
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	0,79	0,66	1,08	1,26	0,25	0,21	0,25	0,23
Финансови и застрахователни дейности	0,56	0,22	0,27		0,24	0,18	0,12	
Операции с недвижими имоти	1,02	1,37	1,51	1,45	0,44	0,39	0,63	0,57
Професионални дейности и научни изследвания	2,06	2,07	1,81	1,81	0,66	0,60	0,63	0,61
Административни и спомагателни дейности	0,28	0,39	0,40	0,78	0,14	0,19	0,17	0,38

¹⁵ По официални статистически данни на Национален статистически институт

Държавно управление	0,32	0,34	0,33	0,33	0,41	0,44	0,43	0,41
Образование	0,76	0,66	0,74	0,75	0,86	0,75	0,87	0,86
Хуманно здравеопазване и социална работа	0,61	0,62	0,62	0,63	0,73	0,76	0,79	0,77
Култура, спорт и развлечения	0,47	0,37		0,54	0,28	0,22		0,37
Други дейности	0,74	0,89	0,81	0,77	0,69	0,76	0,62	0,63

2.2.2. Дружества с общинско участие

На територията на община Троян функционират 5 еднолични дружества с общинско участие в собствеността. Това са “БКС” ЕООД, “ВиК Стенето” ЕООД, “НИХЗИ – Орешак” ЕООД, “Общински пазари” ЕООД и “МБАЛ – Троян” ЕООД. През 2009 г. “Търговия – Троян” е функционирала като еднолично акционерно дружество с общинско участие. От 09.02.2010 г. в Търговския регистър Община Троян е заличена като едноличен собственик на „Търговия Троян” предвид решение по водени съдебни спорове. През 2011 г. е ликвидирано дружеството “Комунални услуги” ЕООД. В края на 2010 г. се преобразува “Стоково тържище - Троян” ЕООД чрез вливане в „Общински пазари” – ЕООД. Динамиката на нетните приходи от продажби, реализирани от едноличните търговски дружества с общинско участие е представена на фиг. 14.

Фигура 14. Нетни приходи от продажби на фирмите с общинско участие в собствеността¹⁶

От функциониращите и през 2011 общински фирми, с най-голям обем реализирани приходи са „МБАЛ – Троян” ЕООД и “ВиК Стенето” ЕООД. В крайна сметка, реализираните приходи пред 2011 г. са по-високи от реализираните през 2007 г. и за периода е регистриран средногодишен прираст от 122 хил. лв., което в относителен размер е 3,9%. За “ВиК Стенето” ЕООД тенденцията се изразява в намаление на приходите средногодишно с 61 хил. лв. или с 2,4%. Най-голям спад е реализиран при „БКС” ЕООД. За петгодишния период постъпленията са намалявали с 298 хил. лв. на

¹⁶ По официални статистически данни на Национален статистически институт

година или с 19,7%. Единственото предприятие, което е реализирало по-големи постъпления през всяка година от периода е “Общински пазари” ЕООД. Средногодишният темп на прираста е 32%, което в абсолютен размер означава увеличение на година с 85 хил. лв.

2.2.3. Предприятия в община Троян

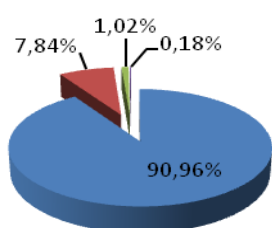
Важна отличителна черта на съвременния социално-икономически комплекс на община Троян е засилената роля на малкия и средния бизнес. Оценките и характеристиката на общинската икономика, показват, че наред с мястото, което имат големите търговски дружества, определящи икономическата структура и производствената специализация, не по-малка е и значимостта на малкия и средния бизнес.

На територията на община Троян се наблюдава картина, характерна и за цялата страна – висок брой на много малките (т.нар. “микропредприятия”) с брой на заетите до 9 души. Тази особеност в създаването на малки търговски дружества (с персонал от 10 до 50 д.) в първите години на прехода и днес е отличителна черта на икономическите структури в сферата на производството и обслужващия сектор. Класификацията на търговските дружества по брой на заетите лица (по действащата в България законова уредба) на микро, малки, средни и т.н. дава възможност да се оцени ролята на т.нар. малък и среден бизнес за икономическото развитие на отделните териториални единици.

Големият брой на икономическите единици, регистрирани като “микро-“ и “малки” - 1650 (98,0% от всички единици), контрастира с участието им (като относителен дял) в нетните приходи от продажбите на стоки и услуги в общината – 53,2% от общия им размер. През последните 5 години се наблюдава устойчива тенденция на нарастване на броя на микро- и малките предприятия в общината, която е съпроводена с тенденция на увеличаване на приходите от дейността.

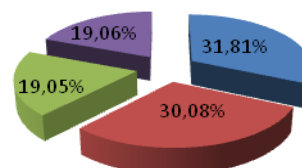
При определяне на икономическия облик на община Троян решаваща е ролята на средните и големите предприятия. Действащите на територията на общината големи предприятия през 2010 г. (с над 250 д. зает персонал) са 3 на брой. Те са наследници на големите промишлени фирми, които бяха определящи за промишления облик на гр. Троян и на общината през 70-те и 80-те години на XX век. Днес това са търговски дружества с променена икономическа характеристика, със силно намален персонал, с променена продуктова специализация. На фиг. 15 е представена структурата на предприятията, които функционират на територията на община Троян според техния размер през 2010 г.

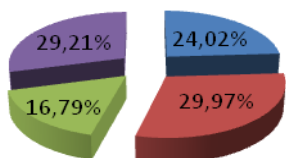

Предприятия

- Микро предприятия (до 9 заети лица)
- Малки предприятия (от 10 до 49 заети лица)
- Средни предприятия (от 50 до 249 заети лица)
- Големи предприятия (над 250 заети лица)

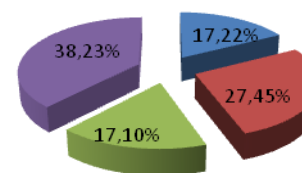

Заети лица

Нетни приходи от продажби

- Микро предприятия (до 9 заети лица)
- Малки предприятия (от 10 до 49 заети лица)
- Средни предприятия (от 50 до 249 заети лица)
- Големи предприятия (над 250 заети лица)

Продукция

Фигура 15. Структура по основни показатели на предприятията според техния размер¹⁷

2.2.4. Технологична модернизация и иновации в предприятията

На територията на община Троян се наблюдават няколко МСП, които са се възползвали от възможностите, които е предложила Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” в периода 2007-2013 за технологична модернизация на производството си. Броят на подкрепените МСП, които въвеждат в употреба нови технологии/продукти за посочения период е 8. Общата стойност на финансираните проекти възлиза на 7 003 709 лв.¹⁸

За периода 2009-2011 на територията на целия Северозападен район няма направени разходи за научно-изследователска и развойна дейност. За периода 2007 – 2013 на територията на общината няма и предприятие, което да е внедрило иновация в

¹⁷ По официални статистически данни на Национален статистически институт

¹⁸ По официални данни от Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН)

своята дейност и да се е възползвало от възможностите, които предлага ОПРКБИ в тази област.

Изводи и обобщения

- от функциониращите общински фирми, с най-стабилно финансово състояние е “ВиК Стенето” ЕООД и „Общински пазари“ ЕООД;
- единственото общинско предприятие с положителен средногодишен темп на прираста (32%) е “Общински пазари” ЕООД;
- най-голям дял (38%) от произведена продукция в община Троян отчитат големите предприятия (с брой на заетите над 250 бр.);
- малките предприятия (с брой на заетите от 10 до 49 бр.) за 2010 г. реализират 30 % от общите нетни приходи от продажби;
- микро-предприятията с брой на заетите до 9 човека, са ангажирали най-голям брой заети лица – 3084 бр. (32%);
- Подкрепени МСП, които са въвели в употреба нови технологии/продукти
- преобладаващата част от фирмите (90.96%), които осъществяват дейност на територията на община Троян са микро-предприятия с брой на заетите до 9 човека. Най-малък е дялът на големите предприятия с брой на заетите над 250 човека. Към края на 2010 г. същите отчитат следните показатели:

произведена продукция	313 261 хил. лв. ¹⁹
нетни приходи от продажби	413 265 хил. лв.
разходи за придобиване на ДМА	31 876 хил. лв.
придобити дълготрайни материални активи	31 068 хил. лв.
заети лица	9 696 бр.

2.3. Тенденции в развитието на икономическите процеси

Икономическото развитие на община Троян, а и на областта, съответства на икономическото развитие на страната. В годините на икономически растеж, икономиката на общината се развива добре, увеличава се производството, продажбите на стоки и услуги, повишава се жизненият стандарт на населението и др. Първите сигнали за започването на кризата са през третото тримесечие на 2008 г., а когато и през следващото тримесечие е регистриран спад в БВП, то според използваната методика, страната е в криза. От 2009 г. българската икономика се развива в условията

¹⁹ По официални статистически данни на Национален статистически институт

на криза и нейното влияние се усеща в намаленото производство, закритите работни места, повишаване на безработицата, свитото потребление и др.

Изводи и обобщения

- аграрният сектор в общината е с по-слабо участие в икономическото развитие. Добре развито е горското стопанство;
- добивната промишленост не е развита;
- индустриалният сектор определя икономическия облик на община Троян;
- икономическата криза оказва влияние и води до спад на предприятията, броя на заетите лица и реализираните приходи от продажби във вторичния (промишленост) и третичния (услуги) сектор. Увеличение е налице само по отношение на размера на ДМА, т.е. в условията на криза стопанските субекти инвестират в придобиване на нови ДМА;
- като водещи за общината отрасли от промишлеността се налагат „Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях, печатна дейност”, „Производство на химически продукти”, Производство на изделия от каучук, пластмаси и други нематериални суровини”, „Производство на електрически съоръжения”, „Производство на мебели, ремонт и инсталиране на машини и оборудване, производство, некласифицирано другаде”;
- община Троян притежава конкурентно предимство в производството на химически продукти - 83% от предприятията и 87% от заетите в областта лица са локализиран в община Троян;
- 86-87% от реализираните приходи и от размера на ДМА се дължат на десетте предприятия, които функционират на територията на общината;
- отрасъл, който носи конкурентни предимства на община Троян е „Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели), печатна дейност”. По четирите основни икономически показатели община Троян държи дял между 51 и 67%;
- община Троян заема второ място в областта след община Ловеч по брой на предприятията, брой на заетите лица, нетни приходи от продажба и размер на ДМА в строителството;
- от сектора на услугите на фона на областните показатели сравнително стабилно място заема отрасъла „Професионални дейности и научни изследвания”. Община Троян заема дял около 30-33%.

3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

3.1. Демографски анализ

Брой население на общината

По данни от преброяването през 2011 г. населението на община Троян възлиза на 32204 жители, което представлява 22,9% от населението на област Ловеч. Общината се нарежда на второ място по численост - след община Ловеч. През последните 5 години се наблюдава трайна тенденция към намаляване броя на населението на община Троян. Тази тенденция е характерна както за област Ловеч, така и за Северозападен статистически район (табл. 5).

Таблица 5. Динамика на броя на населението по териториални единици и пол²⁰ (бр.)

Териториални единици		2007	2008	2009	2010	2011	Средногодишен темп на прираста (%)
България	общо	7659764	7623395	7585131	7534289	7348448	-1,03
	мъже	3710315	3690485	3670296	3644560	3577946	-0,90
	жени	3949449	3932910	3914835	3889729	3770502	-1,15
Северозападен статистически район	общо	936768	922962	909294	894724	842444	-2,62
	мъже	455558	448203	441107	433781	413856	-2,37
	жени	481210	474759	468187	460943	428588	-2,85
Област Ловеч	общо	156437	154471	152313	149555	140597	-2,63
	мъже	76514	75450	74329	72952	68900	-2,59
	жени	79923	79021	77984	76603	71697	-2,68
Община Троян	общо	34862	34549	34104	33511	32587	-1,67
	мъже	17011	16822	16585	16323	15842	-1,76
	жени	17852	17728	17519	17188	16745	-1,59
Град Троян	общо	22338	22297	22132	21860	21363	-1,11
	мъже	11071	11014	10908	10780	10463	-1,40
	жени	11267	11284	11225	11080	10900	-0,82

С най-големи темпове населението намалява в Северозападен район и в област Ловеч – с почти 3% на година, като и в двата случая, това намаление е по-силно изразено по отношение на мъжете. За община Троян, населението намалява в по-бавни темпове в сравнение с тези при областта и района, но спрямо страната, те са по-интензивни. Съпоставима е скоростта на обезлюдяването в гр. Троян със средния темп на прираста за страната. Средно на година населението намалява с малко над 1%. В

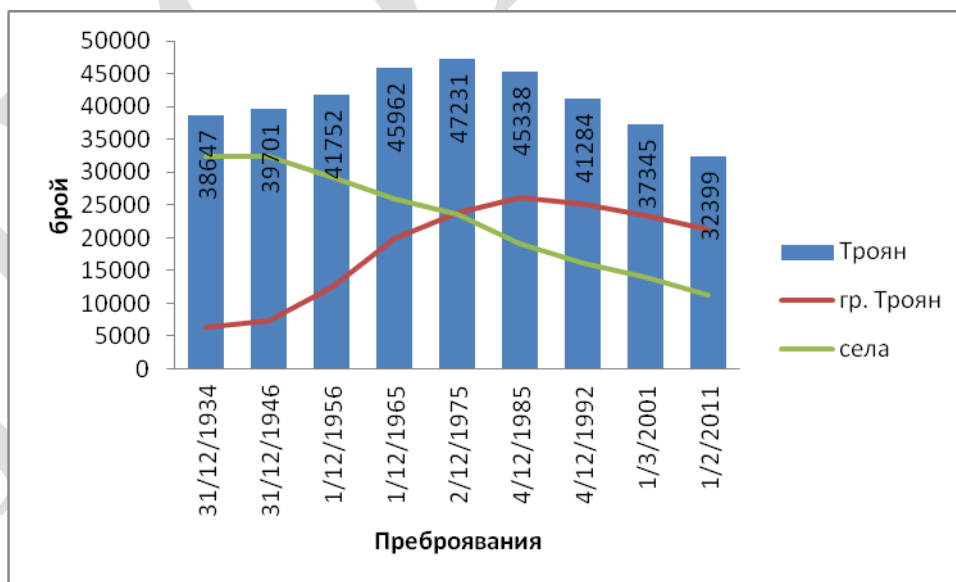
²⁰ По официални статистически данни на Национален статистически институт

България темпът на намаление на жените изпреварва този на мъжете, докато в гр. Троян броят на мъжете намалява с по-бързи темпове. В общинския център – гр. Троян през 2011 г. живеят 21363 д., което представлява 65,6% от общото население на общината. Средногодишният темп на прираста на населението му за периода е -1,11% (-1,67% за общината).

Анализирайки в ретроспективен аспект демографското развитие по години на преброяване, могат да се установят две противоположни тенденции. До 80-те години на XX век в страната е налице непрекъснато нарастване на броя на населението, като прираст с най-високи стойности се отчита през средата на миналия век, след което темпът на нарастване постепенно спада, но запазва положителната си стойност. В резултат на неблагоприятните демографски процеси (отрицателно естествено възпроизводство и миграции) периодът 1975-2011 г. се характеризира с непрекъснато намаляване на броя на населението. Аналогично е развитието и на гр. Троян - намаляване броя на населението се отчита по-късно – след 1985 г. Населението в селата от общината започва да намалява още през 1946 г. и тази тенденция се запазва през целия 60-годишен период. За отбелязване е фактът, че за посочения период, обезлюдяването на селата в общината се извършва със същата скорост, с която се увеличава г населението в гр. Троян. През последните години интензитетът в динамиката на населението на общината намалява в резултат на взаимосвързаното влияние на демографските и социално-икономическите условия, като темповете, с които намалява градското и селското население са почти идентични (вж. фиг.16).

Фигура 16. Динамика на населението на община Троян по години на преброяванията в България²¹

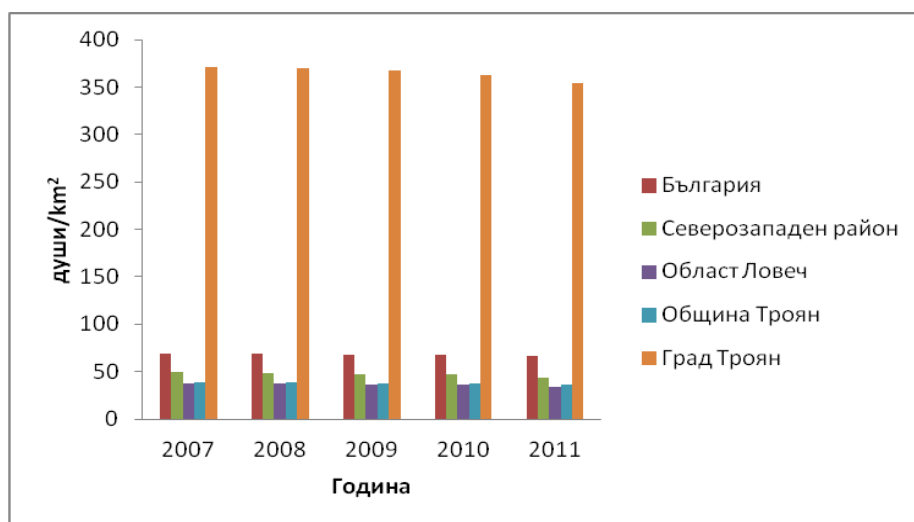
²¹ По официални статистически данни на Национален статистически институт

Гъстота на населението

Общата площ на територията на община Троян е 894,8 км², което представлява 21,5% от територията на област Ловеч, а площта на населените места и другите урбанизирани територии е 29,6 км². Установената тенденция към намаляване на броя на населението в общината води до тенденция към намаляване и в гъстотата на населението (вж. фиг. 17).

Фигура 17. Динамика на гъстотата на населението по териториални единици²²

Гъстотата на населението в общината е по-малка в сравнение с тази в страната и в Северозападен район, но е малко по-висока от гъстота в областта. През 2011 г. в България на един км² се падат около 66 жители, в Северозападен район – 44 жители, в област Ловеч – 34 жители и в община Троян – около 36 жители. Доста по-висока е гъстотата в гр. Троян. През 2007 г. тя е била 371 души/ км², през 2011 г. – намалява до 355 души/ км².

Структура на населението по възраст, пол и населени места

Структурата на населението по полов признак е сходна с тази в страната. По данни през 2011 г. броят мъжете е 15492 (48,4%), а жените – 16489 (51,6%), като съотношението е както следва: 1 000 мъже спрямо 1 064 жени, при средно за страната 1054. За гр. Троян стойността на показателя е 1058 жени спрямо 1000 мъже, а в селата в общината – 1076.

Общо за общината, структурата е доста устойчива. През анализирания 5-годишен период в селата от общината, относителният дял на мъжете се колебае в границите между 48,4% и 48,8%, докато относителният дял на жените е в границите от 51,2% до 51,6%. В гр. Троян от 49,5% през 2007 г., относителният дял на мъжете намалява до 48,6% през 2011 г.(табл. 6)

²² По официални статистически данни на Национален статистически институт

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

Измененията в броя на населението на общината са свързани с неговата възрастова структура. Продължава процеса на застаряване на населението, който се изразява в намаляване на относителния дял на децата до 15 години и увеличаване на дела на населението на 65 и повече навършени години. Контингентите във възрастовата група 15-64 г., от която основно се формира работната сила, намаляват в абсолютен размер, но запазват относителния си дял (около 65% от общото население). Увеличава се делът на възрастното население (на 65 и повече години). Възрастовата структура на населението на община е по-неблагоприятна в сравнение с тази на областта, района и страната по отношение на младите генерации. Делът на населението в “активните възрастови групи” (15-64 г.) е сходен с този на областта и района.

Таблица 6. Разпределение на населението в община Троян по пол и местоживеење в края на съответната година²³ (бр.)

Година	Общо			В града			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2007	34718	16925	17793	22327	11050	11277	12391	5875	6516
2008	34380	16718	17662	22267	10977	11290	12113	5741	6372
2009	33827	16452	17375	21997	10838	11159	11830	5614	6216
2010	33194	16193	17001	21723	10722	11001	11471	5471	6000
2011	31980	15491	16489	21003	10204	10799	10977	5287	5690

Съотношението между трите основни възрастови групи за общото население 0-14 г.: 15-64 г. : над 65 г. за община Троян е съответно 11,0%: 64,7%: 24,3%, като делът на мъжете от общото население се описва със следното съотношение: 5,5%: 32,8%: 10,2%. От данните се вижда, че населението на общината застарява, делът на младото население е много по-малък спрямо този на възрастните лица. Населението в трудоспособна възраст е от съществено значение за трудовия потенциал на общината.

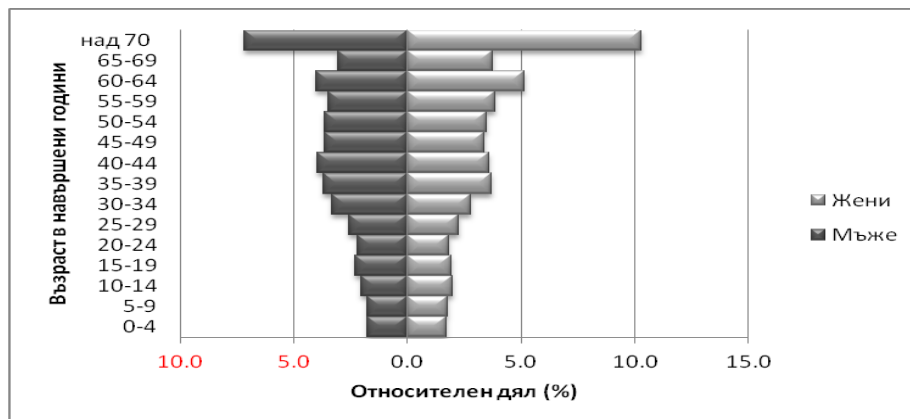
В общината относителният дял на населението над 65 г. е 24,3% (при средно за страната 18,8%). Относителният дял на жените на възраст над 65 години е 27,2% (за страната -21,8%), а на мъжете – 21,1% (за страната -15,7%). Тази разлика е още по-осезаема в сравнение със средната за страната и се дължи на по-високата смъртност сред мъжете, а като следствие от нея - на по-ниската средна продължителност на живота при тях.

²³ По официални статистически данни на Национален статистически институт

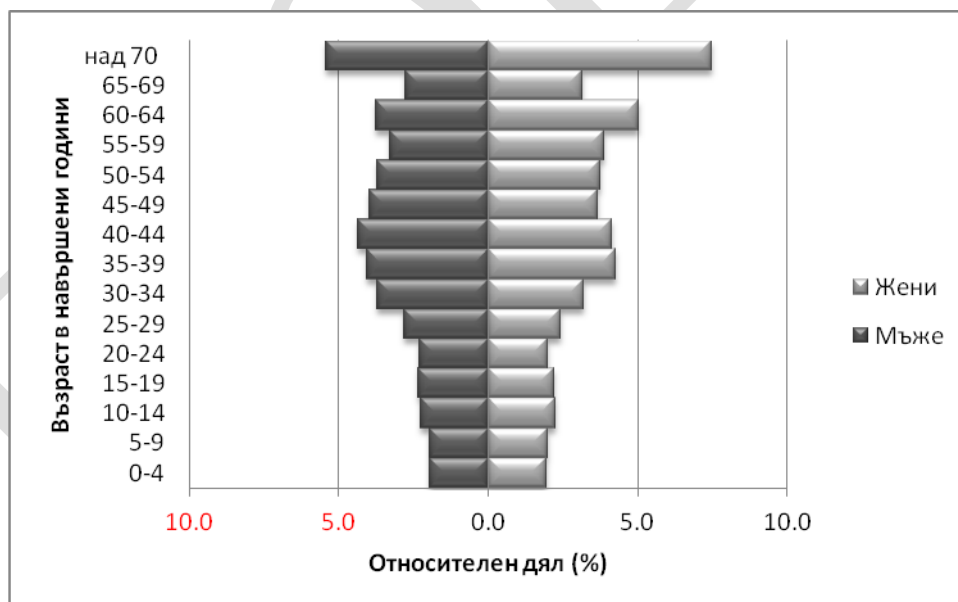

Полово-възрастовите диаграми за 2011 г. (вж. фиг. 18, фиг. 19 и фиг. 20) показват обърната пирамида на населението. Това идентифицира основния проблем, свързан с демографската политика в общината.

Фигура 18. Полово-възрастова диаграма на населението в община Троян²⁴

Застаряването на населението е характерно както за общинския център, така и за селата. В общината относителният дял на населението над 70 г. е около 17%, като дялът на жените е 10%. В същото време относителният дял на децата до 9 годишна възраст е под 7%, като разпределението по пол е почти равномерно. Населението в репродуктивна възраст (между 20 и 49 г.) е 37% и разпределението по пол е почти равномерно. Мъжете в тази възрастова група съставляват 19% от цялото население.

Фигура 19. Полово-възрастова диаграма на населението в гр. Троян²⁵

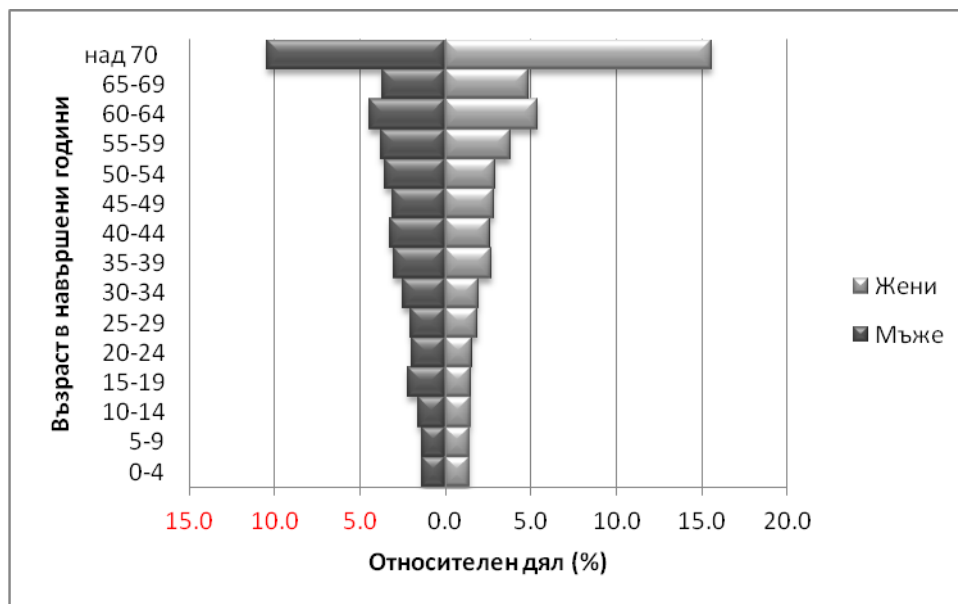
В общинския център полово-възрастовата картина също се характеризира с известна диспропорция, но тя е в по-умерени граници. Относителният дял на

²⁴ По официални статистически данни на Национален статистически институт

²⁵ По официални статистически данни на Национален статистически институт

населението над 70 г. е около 13%, като делът на жените е 7,5%. В репродуктивна възраст са малко над 40%, като мъжете съставляват 21% от цялото население. При децата до 9 г. отново е налице равномерно разпределение, като общият относителен дял е около 8%.

Фигура 20. Полово-възрастова диаграма на населението в селата на община Троян²⁶

Доста силно е проявена диспропорцията във възрастта на населението в селата на общината, където населението на възраст над 70 г. представлява над 26% от общото население, а делът на децата до 9 г. е само 5,5%. Сред възрастното население отново преобладаващ е делът на жените (15,5%). По-нисък е делът спрямо този в цялата община и на населението в репродуктивна възраст. Жените в тази категория са 13%, а мъжете – 16%.

По населени места се наблюдават различия в структурата на населението по възрастови групи. С неблагоприятна структура са много от местата с население под 500 д. Останалите села с население над 500 д. също са с влошена възрастова структура - с висок дял на старите хора и нисък дял на младите генерации.

Естествен прираст на населението в общината

Естественото движение е един от основните компоненти, оказващи влияние върху динамиката на населението и неговата възрастова структура. Данните за естественото движение на населението в общината за периода от 2007 до 2011 г. са представени в таблица 3.

²⁶ По официални статистически данни на Национален статистически институт

Таблица 7. Естествено движение на населението в община Троян по пол и години²⁷ (бр.)

Година	Живородени деца			Починали лица			Естествен прираст		
	общо	момчета	момичета	общо	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2007	245	119	126	625	318	307	-380	-199	-181
2008	246	126	120	558	293	265	-312	-167	-145
2009	264	133	131	594	299	295	-330	-166	-164
2010	218	112	106	567	256	311	-349	-144	-205
2011	205	103	102	565	291	274	-360	-188	-172

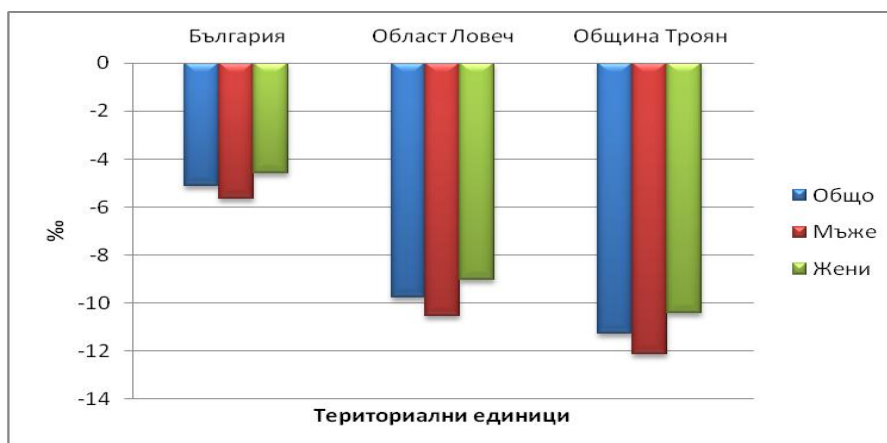
За последните години броят на родените варира в диапазона между 205 и 264 деца като ясно се вижда намаляващата тенденция. Общият коефициент на раждаемост през 2011 г. е 6,41‰, докато през 2009 г. е бил 7,8‰. Съществуват различия в раждаемостта по пол.

Въпреки, че също бележи тенденция към намаляване, смъртността е със значително по-високи стойности от раждаемостта. С изключение на 2010 г., през периода броят на починалите мъже е по-голям от този на починалите жени. По данни за 2011 г. коефициента на смъртност е 17,67‰. През периода не се наблюдават големи изменения в общата смъртност на населението, като коефициентът е по-висок при мъжете (18,79‰ през 2011 г.), отколкото при жените (16,62‰).

Естественият прираст зависи от равнищата на раждаемостта и смъртността. Прирастът в община Троян е отрицателен и през последните години се движи в диапазона от -9,1‰ до -11,3‰, като през 2011 г. приема максимална стойност. За мъжете през 2011 г. естественият прираст е -12,13‰, а за жените, той е -11,4‰. В сравнение с показателите за областта и страната, положението в община Троян е доста по-сериозно (вж. фиг. 21). Налице е по-силно проявен демографски срив както по отношения на средния показател за областта, така и по отношения на показателя на национално ниво. Общото за трите сравнявани териториални единици (държава, област, община) е следното - по-високите показатели при мъжете, в сравнение с тези при жените. Докато по отношение на областта (-9,8‰), естественият прираст в общината е малко по-лош, то изоставането спрямо средния за страната естествен прираст (-5,1‰) е повече от притеснително.

²⁷ По официални статистически данни на Национален статистически институт

Фигура 21. Естествен прираст в община Троян, област Ловеч и България през 2011 г.²⁸

Миграция на населението

Механичният прираст също е отрицателен и през 2011 г. възлиза на -85 души, като броят на мъжете е намалял с 47 души, а този на жените – с 38 души. (вж. таблица 4). Миграционното салдо е в резултат от 425 заселвания (от които 210 мъже) и 510 изселвания (в това число 257 мъже).

Таблица 8. Механично движение на населението в община Троян по пол и години²⁹ (бр.)

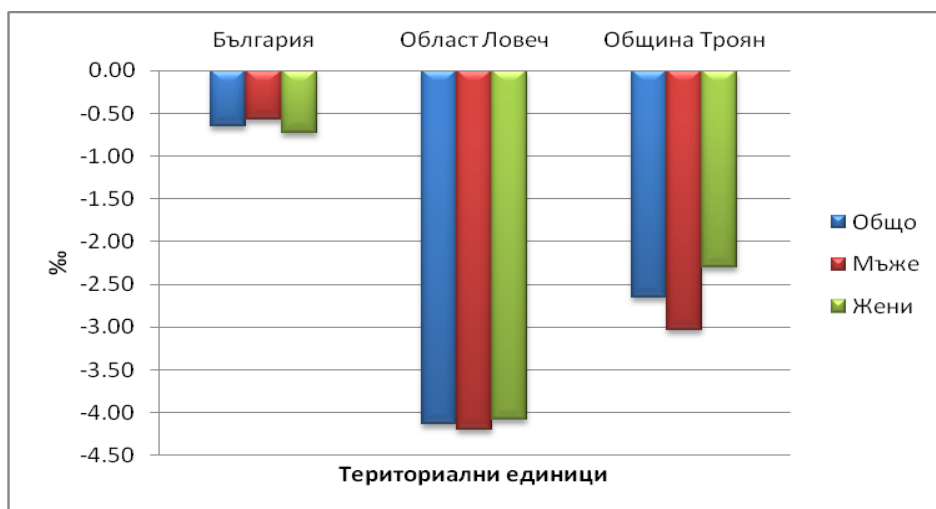
Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2007	740	350	390	648	322	326	92	28	64
2008	603	285	318	629	325	304	-26	-40	14
2009	544	264	280	767	364	403	-223	-100	-123
2010	609	307	302	893	422	471	-284	-115	-169
2011	425	210	215	510	257	253	-85	-47	-38

В началото на анализирания период миграционното салдо е било положително, а в последствие то става отрицателно. С най-сериозно намаление се характеризира 2010 г., когато в резултат от миграционни движение, населението на общината е намаляло с 284 жители, сред които 115 мъже.

²⁸ По официални статистически данни на Национален статистически институт

²⁹ По официални статистически данни на Национален статистически институт

Фигура 22. Механичен прираст в община Троян, област Ловеч и България през 2011 г.³⁰

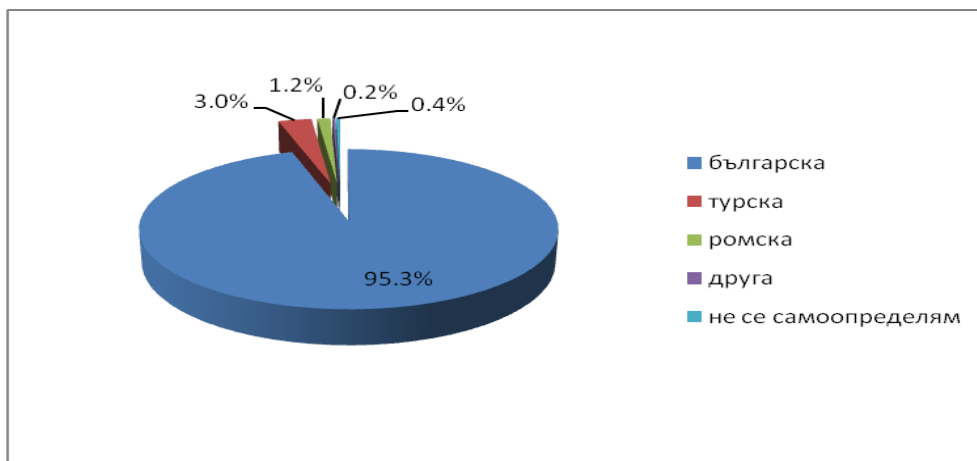
В сравнение с показателите за относителния размер на механичния прираст, положението в община Троян (-2,7‰) е по-добро спрямо средното равнище в областта (-4,1‰), но спрямо средното за страната равнище (-0,7‰) е налице сериозно изоставане (вж. фиг. 22). За разлика от процесите в страната (-0,6‰), в област Ловеч (-4,2‰) и в община Троян (-3,0‰), механичното салдо при мъжете по абсолютна стойност е по-високо от това на жените.

Етническа структура на населението

Разпределението на населението на община Троян по етническа принадлежност по данни от преброяването през 2011 г. показва, че към българската етническа група се е самоопредило 95,3% от общото население на общината, към турската - 3,0%, а към ромската – 1,2%. За периода 2001-2011 г. не се наблюдава абсолютно намаление на общото население, в т.ч. и по отделни етноси. Изключение е налице само при ромското население, което при предишното преброяване е съставлявало 0,4%. Основно вероизповедание е източноправославното християнство.

³⁰ По официални статистически данни на Национален статистически институт

Фигура 23. Етническа принадлежност на населението в община Троян по данни от преброяването през 2011 г.³¹

Брачност и бракоразводност

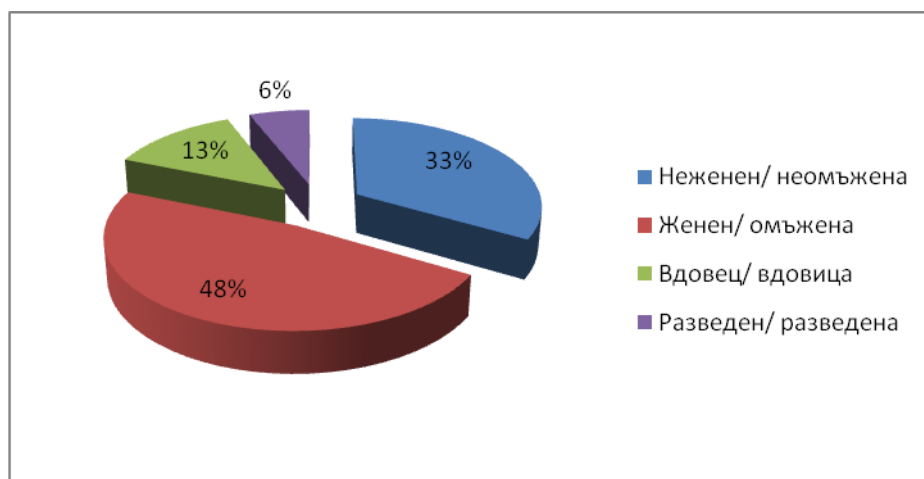
През 2010 г. регистрираните юридически бракове са 50, а броят на разводите е 39. В общината, както и на национално и областно ниво се наблюдава тенденция към намаляване на сключените бракове.

Намаляването на броя на юридическите бракове се дължи предимно на разпространението на т.нар. фактически бракове. Младите хора все повече предпочитат съвместното съжителство, без да сключват граждански брак. Може да се предположи, че те отлагат това събитие за по-късно. Намалението на броя на сключените бракове води и до намаляване на коефициента на брачност (брой сключени бракове на 1000 души от населението).

За България той е 3,24‰, в Северозападен район – 2,18‰, в област Ловеч – 1,83‰, а в община Троян – само 1,51‰. Според юридическото семейно положение, 48% са семейни, 33% са несемейни, 13% са овдовелите лица и 6% - разведените.

³¹ По официални статистически данни на Национален статистически институт

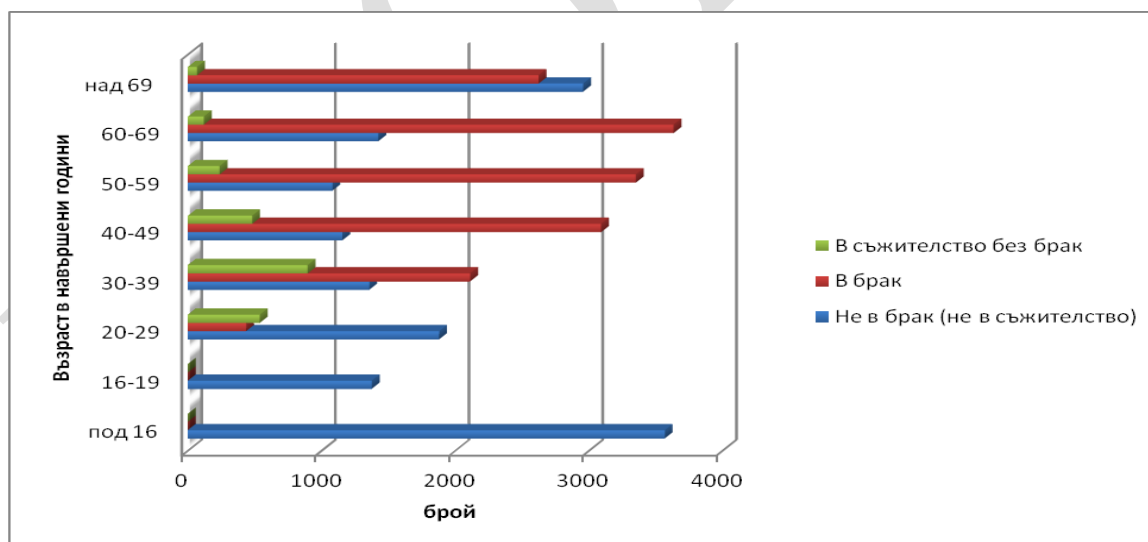

Фигура 24. Юридическо семейно положение на населението в община Троян през 2011 г.³²

От общо 10801 несемейни лица в съжителство без брак живеят 1687, което в относителен размер е 15,6%. При останалите категории на юридическото семейно положение, относителните дялове на лицата в съжителство без брак са следните: семейни – 0,63%; вдовци – 2,55%; разведени – 25,0%.

Сред населението от 30 до 69 г. преобладава съжителството в брак, докато за населението на възраст между 20 и 29 г. и над 69 г. преобладаващ е делът на несемейните. При младите на второ място се нарежда съжителството без брак, а при възрастното население – съжителството в брак.

Фигура 25. Разпределение на населението в община Троян според юридическо семейно положение и възрастта през 2011 г.

³² По официални статистически данни на Национален статистически институт

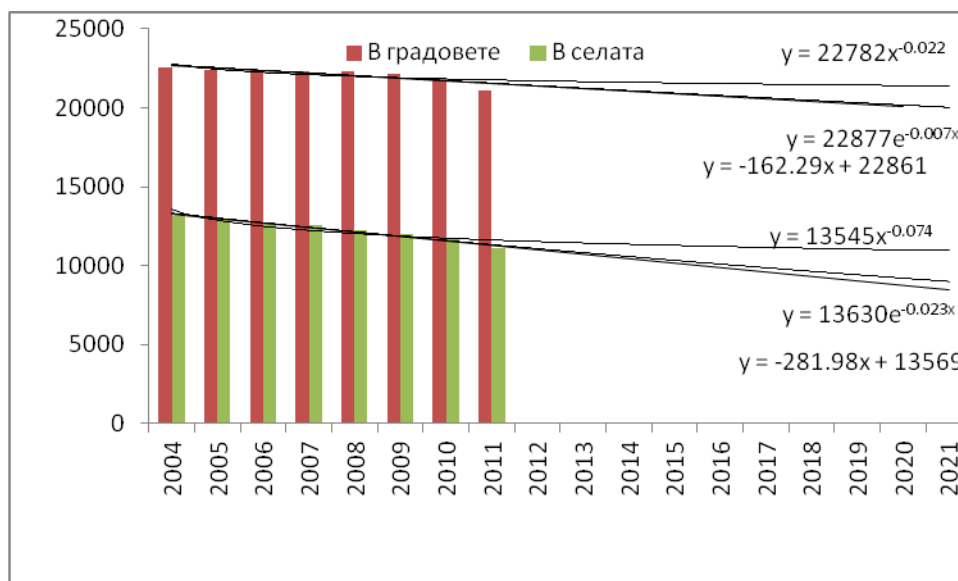
Коефициентът на бракоразводимост (брой разтрогнати бракове на 1000 души от населението) е съпоставим с тези в останалите териториални райони от по-горно йерархично ниво. За България той е 1,47‰, в Северозападен район – 1,24‰, в област Ловеч – 1,05 ‰ и в община Троян – 1,17‰.

**Прогноза за състояние на населението на общината за период
до 2021 г.**

Прогнозирането на броя на населението с хоризонт 2021 г. е извършено с помощта на регресионен анализ на динамиката на населението, в който е обхванат периода от 2004 до 2011 г. Приложени са три варианта – оптимистичен (степенна функция), реалистичен (експоненциална функция) и песимистичен (уравнение на права линия). Прогнозите са изчислени по признака „местоживееене”, т.е. отделно за населението в градовете (гр. Троян) и за населението в селата. Графично, регресионните модели при трите варианта са представени на фиг. 26. Независимо от използвания сценарий при прогнозата, тенденцията към намаляване на броя на населението в общината се запазва и през прогнозния период. Това намаление е валидно както да населението в общинския център, така и в селата. Съгласно песимистичния вариант на прогнозата, през 2021 г. се очаква общият броя на населението да намалее до 29433 жители, от които в гр. Троян ще живеят 19940 души. С реалистичния вариант се очаква броят на жителите в общината да е 29178, от които в гр. Троян ще живеят 20169 души, а според оптимистичния вариант – 32315 души в общината и 21378 души в общинския център.

Независимо от вида на прогнозата, в бъдеще се очаква да се увеличава „ножицата” между градското и селското население. От съотношение 65,5:35,5 на градско към селско население през 2011 г., очакваните съотношения през 2021 г. биха били следните: според песимистичния вариант – 70,1:29,9; според реалистичния – 69,1:30,9; според оптимистичния: 66,2:33,8.

Фигура 26. Прогнозиране на броя на населението с хоризонт на прогнозата до 2021 г.³³

В бъдеще се очаква освен общата тенденция към намаляване на броя на населението в резултат от отрицателен естествен и механичен прираст и продължаване процеса на застаряване на населението, който се изразява в намаляване на относителния дял на децата до 15 години и увеличаване на дела на населението на 65 и повече навършени години. Тези диспропорции в полово-възрастовата структура ще се задълбочават в още по-сериозна степен при населението в селата на общината. Ще се засили и тенденцията към намаляване на сключените бракове поради нарастващото желание на младите хора да живеят под формата на фактическо, а не на юридическо семейство, т.е. в съжителство без брак. Изхождайки от протеклите промени между последните две преброявания се очаква разместване и относно етническата структура на населението. Ако се запази тенденцията по отношение на нарастване на дела на населението от ромски произход, през 2021 г. неговият относителен дял би бил 3,6%. Това увеличение естествено е за сметка на намаляването на относителните дялове на населението от българската и турската етническа група.

Демографските проблеми на община Троян са свързани с цялостното й социално-икономическо развитие. Те се отнасят до протичащите процеси и формираните структури на населението - отрицателно естествено възпроизводство, отрицателен механичен прираст, влошена полово-възрастова структура на населението, като особено сериозна е диспропорцията сред населението в селата.

Тенденциите в развитието на населението са: намаляване на общия му брой, както в градовете, така и в селата, застаряване на населението, намаляване на темповете на раждаемост и смъртност, увеличаване на отрицателното миграционно салдо,

³³ По официални статистически данни на Национален статистически институт

намаляване на сключените бракове и увеличаване на дела на съвместното съжителство без сключване на брак.

Изводи и обобщения

Основните изводи относно демографското състояние на населението в община Троян могат да се дефинират по следния начин:

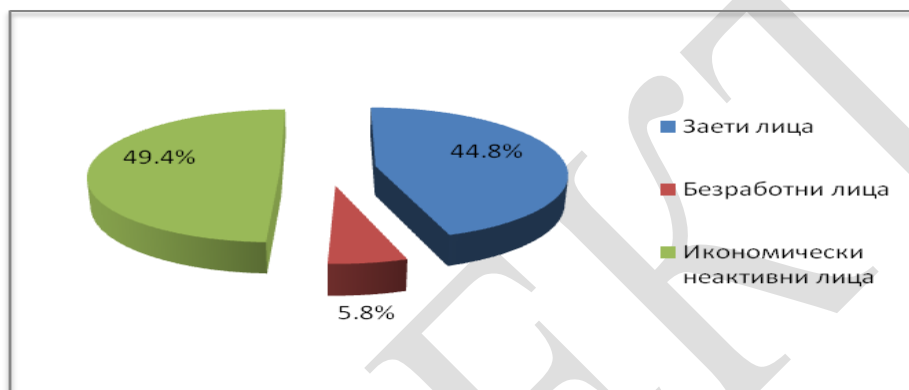
- за периода от преброяването през 1985 г. до преброяването през 2011 г. е налице трайна устойчива тенденция към намаляване на населението, която се проявява в еднаква степен както за населението в градовете (т.е. в гр. Троян), така и за населението в селата; Броят на населението намалява с по-големи темпове от средния темп за страната и за гр. Троян, но община Троян се обезлюдява с по-бавни темпове в сравнение със Северозападен район и област Ловеч; Обезлюдяването в общината е по-силно изразено по отношение на мъжете.
- намалява и гъстотата на населението. В общината тя е по-ниска в сравнение с тази в страната и в Северозападен район, но е по-висока от гъстотата на населението в областта; структурата на населението по пол е подобна на тази в страната. На 1000 мъже се падат 1064 жени, при средно за страната – 1054; полово-възрастовата диаграма за 2011 г. наподобява формата на обърната пирамида, което се свързва със сериозни демографски проблеми. По-голяма е диспропорцията във възрастта на населението в селата на общината;
- продължава процесът по застаряване на населението. Възрастовата структура в общината е по-неблагоприятна в сравнение с тази на областта района и страната;
- налице е устойчив отрицателен естествен прираст, като той е поделен почти по равно между мъже и жени. По равнище на естествен прираст общината е в по-неизгодни позиции в сравнение със страната и областта;
- въпреки, че механичният прираст също е отрицателен и неговото равнище е по-голямо от средното за страната, спрямо областта – то е по-ниско;
- през 2011 г. 95,3% от населението е от българската етническа група. Спрямо преброяването от 2001 г. е регистрирана тенденция към намаляване на дела на всички етнически групи като единствено делът на ромската етническа група е нараснал три пъти;
- намалява броят на сключените бракове като се увеличава делът на населението, живеещо на семейни начала без да сключва граждански брак. Коефициентът на брачност в общината е по-нисък от този в страната, района и областта. Коефициентът на бракоразводимост е по-нисък от средния за страната и в Северозападен район, но е по-висок от този в областта;
- прогнозирайки броя на населението с помощта на три сценария установяваме, че тенденцията към намаляване ще се запази до 2021 г. като ще продължи процесът по застаряване на населението. Очаква се да се увеличи и съотношението между градското спрямо селското население в общината.

3.2. Икономическа активност на населението и пазар на труда

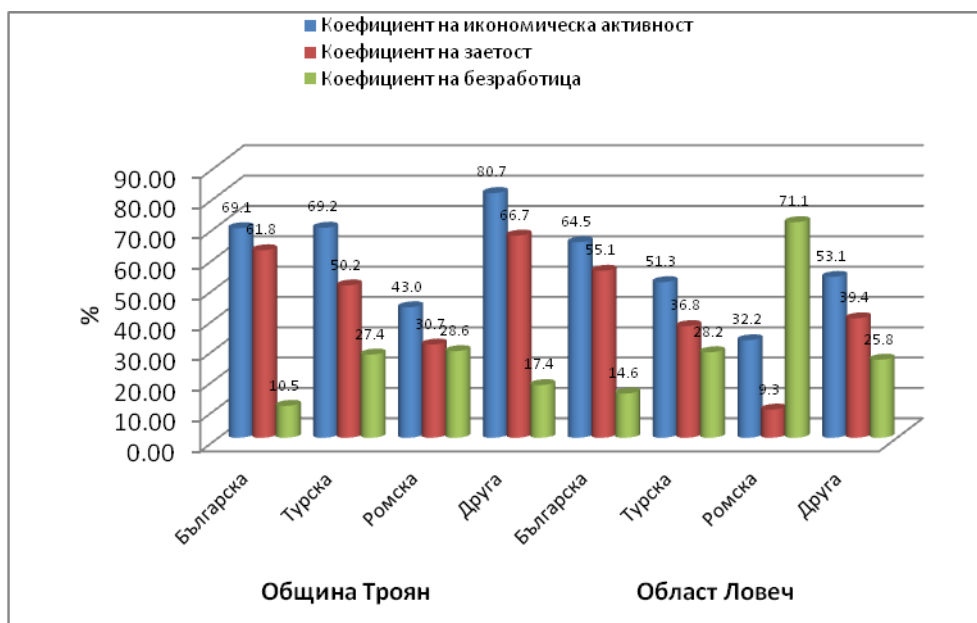
По данни, получени при преброяването на населението от 01.02.2011 г. икономически активните лица в общината са 28030 д. Разпределението им е представено на фиг. 27. Коефициентът на икономическа активност за община Троян е 68,6% (съотношение между икономически активните лица и населението на възраст между 15 и 64 г.). Този показател отрежда първо място на общината в областта като е по-висок от средния за страната (65,3%) и този за област Ловеч (62,1%). Възрастовата структура на населението оказва голямо влияние от демографски аспект върху изменението на броя и дела на икономически активното население.

Фигура 27. Разпределение на населението на 15 и повече години в община Троян по икономическа активност според резултатите от преброяването от 01.02.2011 г.³⁴

Налице са и значителни различия по отношение на участието на пазара на труда на лицата от различните етнически групи. За разлика от областта, в община Троян най-висока е стойността на коефициента на икономическа активност във възрастовата група между 15 и 64 навършени години сред групата от населението, посочило друга етническа принадлежност. Средно за областта най-висок е коефициентът на икономическата активност (64,5%) и коефициентът на заетост (55,1%) за българската етническа група. В община Троян, коефициентът на икономическа активност при населението от българската етническа група е 69,1%, който му отрежда едва трето място. На второ място с 69,2% се нарежда населението от турската етническа група.

³⁴ По официални статистически данни на Национален статистически институт

Фигура 28. Икономическа активност на населението на възраст между 15 и 64 г. по етническа принадлежност

Най-висок е дялът на заетост в общината отново на населението, посочило друга етническа група при преброяването. На второ място тук се нарежда населението от българската етническа група с коефициент на заетост 61,8%. Коефициентът на безработица е най-висок сред лицата от ромската етническа група, като в общината (28,6%) разликата не е толкова фрапираща, колкото е в областта като цяло (71,1%). При тях е регистриран и най-високият относителен дял на икономически неактивно население – 67,8% в областта и 57% в общината.

Заети лица

Разпределението на заетите лица в общината по сектори на икономиката през 2011 г. е следното: първичен сектор³⁵ – 3,3% (при 5,9% през 2003 г.) от всички заети; вторичен сектор³⁶ – 53,9% (62,9% през 2003 г.); третичен сектор³⁷ – (31,2% през 2003 г.). През последните 5 години структурата на наетите лица по икономически сектори и дейности се изменя. Наблюдава се намаление на наетите като в първичния сектор то е символично, докато във вторичния сектор намалението е 15,6 процентни пункта. Наетите в третичния сектор бележат постепенно увеличение. От общо наетите лица през 2011 г. в индустрията работят 50,9% (през 2003 г. са били 59,65%). За периода 2007-2011 г. техният дял намалява с 5,5 процентни пункта.

³⁵ В първичния сектор се включват селско, ловно и горско и рибно стопанство.

³⁶ Добивна промишленост; Преработваща промишленост; Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия, газообразни горива и вода; Строителство.

³⁷ Включва всички останали икономически дейности.

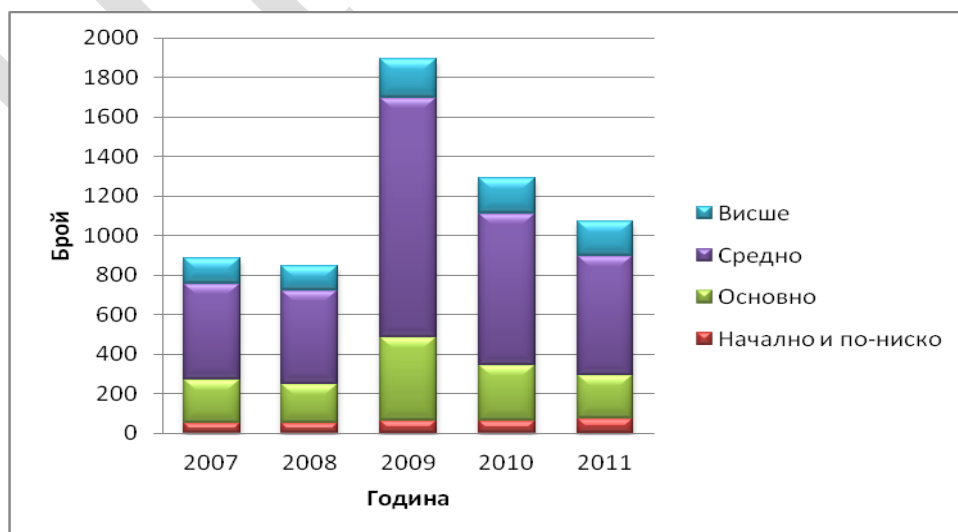
Безработни лица

Динамиката на абсолютния брой на безработните лица за периода 2007-2011 г. показва увеличение средно с около 5% на година. С по-големи темпове нарастват броят на безработните на възраст между 19 и 34 г. (10,37%), пряко свързаните брой на безработните с начално и по-ниско образование (9,75%) и брой на безработните с висше образование (8,53%). С по-ниски темпове нараства броят на безработните на възраст между 35 и 49 г. (4,77%) и безработните на възраст над 50 г. (2,32%). В полов аспект, броят на безработните нараства с по-бързи темпове при мъжете, въпреки, че в абсолютен размер през отделните години техният брой е по-малък от този на безработните жени. Почти без промяна е броят на безработните с основно образование. През периода единствено по отношение на дългосрочната безработица (трайно безработните над 2 г.) се наблюдава тенденция към намаление, като отчетеният спад, средно на година, е 9,44%.

Според степента на завършено образование, най-голям е относителният дял на безработните със средно образование (вж. фиг. 29). През отделните години той се движи в диапазона от 55% до 64%. Единствено делът на безработните с основно образование бележи тенденция към намаление, докато за останалите степени на образование, тенденцията е към нарастване. Само през 2009 г. относителният дял на безработните мъже е бил по-голям от този на жените. През останалите години делът на мъжете се движи в интервала между 41 и 49%. Тенденция към намаление се наблюдава и по отношение на лицата, които са безработни повече от две години. Техният дял през 2007 г. е бил 31,4%, докато през 2011 г. той намалява почти два пъти и достига до 17,4%. Най-ниски стойности са налице през 2009 г., когато е регистриран дял от 5,6%.

В сравнение с равнищата на безработица за териториалните единици от по-високо йерархично ниво, в община Троян показателите са най-добри. Например през

2010 г. равнището на безработицата в общината е 7,2%, докато за страната е 9,2%, в Северозападния район – 12,5%, а в област Ловеч – 11,9%.

Фигура 29. Разпределение на безработните лица според завършеното образование³⁸

Изводите за икономическата активност на населението, основаващи се на направените демографски анализи и оценки, са следните:

- коефициентът на икономическа активност в общината е по-нисък от средния за страната, но е по-висок от този за областта;
- най-висок е коефициентът на икономическа активност при населението, посочило друга етническа принадлежност. Следват коефициентите при населението от турска етническа група и от българската етническа група;
- коефициентът на безработица е най-висок сред лицата от ромската етническа група като в сравнение с областта, разликата с другите етнически групи не е толкова значителна;
- въпреки намаляващата тенденция броят на заетите лица във вторичния сектор продължава да е с най-висок относителен дял. Намалението на заетите в този сектор е за сметка на увеличаването на относителния дял на заетите в сектора на услугите;
- налице е тенденция към увеличаване на равнищата на безработица в общината като при мъжете броят на безработните нараства с по-бързи темпове от този на жените;
- единствено делът на безработните лица с основно образование бележи тенденция към намаление. Основната причина за това инициативи на общинските власти по различни стратегически проекти и програми като Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост”, проект „Красива България” и др.;
- равнището на безработица през 2010 г. в общината е по-ниско от средното за страната, от това за Северозападен район и от това за областта.

3.3. Образование

Развитието на образованието е един от основните ангажименти на местната власт и се утвърди като тема с голямо обществено значение. Все повече преобладава мнението за необходимост от предефиниране на целите на училищното образование и предучилищно възпитание и подготовка, с оглед новите изисквания на динамичната глобална икономика и предизвикателствата на висококонкурентния пазар на труда в рамките на Европейския съюз. С Решение №292/28.04.2005 г. на Общински съвет Троян е приета Стратегия за развитието на образователната система за периода 2005-2013 г. Разработени, приети и изпълнени към нея са програми, които съдържат приоритети за развитие на училищното образование и предучилищно възпитание и подготовка и мерките за тяхното постигане.

Общият брой на училищата в община Троян съответства на потребностите. Основните проблеми на съществуващата училищна мрежа са свързани с демографската

³⁸ По официални статистически данни на Бюро по труда

криза в общината. С всяка учебна година броят на учениците намалява средно със 100 спрямо предходната. В малките населени места продължава поддържането на маломерни и слети паралелки, в които обучението не отговаря на интересите на децата и не гарантира равен достъп до съизмеримо по качество образование. Поддържането на относително голям брой училища за общината води до неефективност на разходите и допълнително забавя процеса на инвестиции в повишаване на качеството на образование.

Финансирането на системата на предучилищното и училищното образование се осъществява на принципа на делегирания бюджет. С цел по-пълно обхващане на децата и учениците се осигуряват средства по национални програми, както и средства за: транспорт на децата и учениците в задължителна училищна възраст; защитени и средищни училища; целодневна организация на учебния ден; подпомагане храненето на децата и учениците; безплатни учебници и учебни помагала; стипендии на ученици и специална закрила на деца с изявени дарби; интегрирано обучение на деца и ученици със СОП.

Непрекъснато се повишава квалификацията и компетентността на педагогическите специалисти. За подобряване на работата в областта на образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства по проекти допълнително са обучени учители.

С утвърдени традиции в професионалното и профилирано образование и обучение са пет училища в общината. Необходима е по-тясна връзка между местния бизнес и училищата с цел изясняване на потребностите и подготовка на съответни специалисти.

Изводи и обобщения

- налице са утвърдени традиции в образованието;
- устойчивост в развитието на образователната система чрез създаване на оптимална мрежа от училища;
- тенденция към намаляване броя на учениците вследствие на негативните демографски процеси и увеличаване на разходите за 1 ученик без подобряване качеството на образование;
- децентрализирано финансово управление с усъвършенстван механизъм за разпределение на делегираните от държавата средства и добра оценка за прилагането му;
- наличие на План за действие на Община Троян в изпълнение на Областната стратегия за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация;
- допускане голям брой неизвинени отсъствия в гимназиален етап,
- липса на обвързаност с изискванията на пазара на труда при дадената социално-

икономическа характеристика.

3.4. Здравеопазване

На територията на общината работят две лечебни заведения за болнична помощ “Многопрофилна болница за активно лечение – Троян” ЕООД и “Специализирана болница за активно лечение на белодробни болести” ЕООД.

Лечебните заведения за извънболнична помощ са, както следва: 4 амбулатории за първична медицинска помощ-индивидуални практики, 2 амбулатории за първична медицинска помощ-групови практики, 29 амбулатории за първичка помощ по дентална медицина-индивидуални практики, една амбулатория за първична помощ по дентална медицина-групова практика, една амбулатория за специализирана дентална помощ-индивидуална практика, 31 амбулатории за специализирана медицинска помощ-индивидуални практики, два медицински центъра, две самостоятелни медико-диагностични лаборатории, две самостоятелни медико-технически лаборатории.

Здравното обслужване на децата и учениците се осъществява от 21 здравни кабинета към детските градини и училищата. С оглед осигуряване на медицинско обслужване на учениците при целодневна организация на учебния процес през 2012 г. е извършена оптимизация и преразпределение на кадровия ресурс.

Тенденциите в здравеопазването са насочени към осигуряване на достъпна качествена медицинска помощ, осъществявана чрез високо технологично оборудване от достатъчен брой квалифицирани специалисти.

3.5. Социални въпроси

В общината се предоставят социални услуги, като държавно-делегирана дейност, финансирани от републиканския бюджет, общински социални услуги и социални услуги по проекти финансирани от МТСП и ОП РЧР чрез ЕСФ.

От 2005г. до 2013г. последователно са разкривани и реструктурирани следните социални услуги държавно-делегирана дейност в с.Дълбок дол: „Център за рехабилитация и социална интеграция“ реструктуриран през 2008г. в „Дневен център за деца с увреждания“, а през 2013г. в „Дневен център за възрастни с увреждания“, „Дом за временно настаняване“, реструктуриран през 2009г. в „Център за временно настаняване“, който работи с непълен капацитет и през 2011г. е реструктуриран в „Център за настаняване от семеен тип“, „Защитено жилище“ разкрито с 6 места, функционира с пълен капацитет и е направено предложение за увеличаване на капацитета на 10 места. През 2012г. е разкрит „Дом за стари хора“ в с.Добродан, който е с 28 места, работи с пълен капацитет.

Общинска социална услуга е „Домашен социален патронаж“, обслужващ 170 възрастни в 12 населени места. От 2009г. до 2012г. през зимните месеци се предоставя безплатна храна на 100 социално слаби жители на общината, а от 2013г. на 160 лица. Проектът е финансиран от Фонд „Социална закрила“ на МТСП.

С европейско финансиране от 2010г. до момента се предоставя услугата „личен асистент“, през 2011-2012г. по проект на ОП РЧР още две социални услуги „социален асистент“ и „домашен помощник“, а от 2013г. по проект „Независимост и включване“ на същата програма се оказват три услуги „социален асистент“, „домашен помощник“ и „домашен санитар“.

Интересът към всички социални услуги предоставяни в общината е значителен и тенденцията е те да се разширяват.

Социалното подпомагане в община Троян се осъществява от дирекция „Социално подпомагане“ Троян и от община Троян в изпълнение на социалната си политика да подпомага граждани при внезапно възникнали здравни и социални потребности, инциденти, абитуриенти-сираци, столетници и други.

Към общината функционира Детска млечна кухня, в която работи персонал от 3 души и обслужва между 117 и 138 деца на ден. Броят на обслужените деца бележи тенденция към намаление.

През 2007 г. от дирекция „Социално подпомагане“ са отпуснати помощи на 250 лица и семейства по чл.9 от ППЗСП, а през 2011 г. – подпомогнати са едва 99 лица и семейства. В същото време отпуснатите помощи от бюджета на общината нарастват от 8472 лв. през 2007 г. на 12977 лв. през 2011 г.

Увеличава се и броят на инвалидите на територията на общината на база на подадени заявления за подпомагане или ползване на права. Това увеличение е налице при инвалидите от всички групи.

3.6. Култура

На територията на общината броят на читалищата е 20, като 3 от тях са в град Троян и 17 в следните села на общината – Бели Осъм, Балканец, Борима, Врабево, Голяма Желязна, Гумощник, Дебнево, Добродан, Дълбок дол, Калейца, Ломец, Орешак, Старо село, Терзийско, Черни Осъм, Чифлик, Шипково.

Читалищата са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения. Основните дейности, които извършват са свързани с поддържане на библиотеки, читални, електронни информационни мрежи, развиване и подпомагане на любителското художествено творчество, организиране на школи, кръжоци, курсове, клубове, празненства, чествания и младежки дейности, събиране и разпространяване на знания за родния край, създаване и съхраняване на музейни колекции съгласно Закона за културното наследство, предоставяне на компютърни и интернет услуги.

Самодейните състави, групи и школи осъществяват своята дейност в читалищата на територията на общината са 53, като хорове са 2, състави и музикални формации – 16, ансамбли и танцови формации – 9, детски групи – 12, други – 14.

Като традиционни за общината празници се честват:

- 24 юни - Еньовден – празник на планината, билките и туризма
- 15 август - Храмов празник на Троянския Манастир
- Август - Традиционен събор-надпяване на пенсионерски състави

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

- Септември - Празник на сливата и троянската сливовата ракия
- 14 октомври – Празник на град Троян

Музеите на територията на общината са два - Музей на народните художествени занаяти и приложните изкуства – Троян, с 6505 посещения през 2012 г. и Природонаучен музей – село Черни Осъм, община Троян, с брой годишни посещения за 2012 г. – 24980.

Галерията е само една, художествена, в която са организирани 16 събития в рамките на една година и 6052 посещения. В общината няма театър, кино и опера. Библиотеките са организирани към посочените по-горе читалища на територията на общината.

Съгласно Закона за културното наследство, в сила от 10.04.2009 г., терминът „паметник на културата“ е заменен с „недвижимо културно наследство“, което „обхваща културни ценности, които са трайно закрепени към земята“ (чл.9 от Закона за културното наследство). В общината има 6 обекта на „недвижимо културно наследство“ (паметници на културата) в категория „национално значение“:

Таблица 9. Обекти на недвижимо културно наследство в община Троян

№	Наименование	Местонахождение	Собственик
1.	Стенописите на Захарий Зограф	Църква „Успение Богородично“ в Троянския манастир	Българска православна църква
2.	Римска крайпътна станция Состра	Край село Ломец	Община Троян
3.	Лобно място на Тодор Каблешков	Село Чифлик, местност Рогачева поляна	Община Троян
4.	Пещерата „Топля“	Село Голяма Желязна	Община Троян
5.	Средновековна крепост „Калето“	Село Дебнево	Община Троян
6.	Римски път Виа Траяна	Между Камен мост и местност Шамака	Община Троян

Манастирите са 2 - Троянски манастир „Успение Богородично“ и Зелениковски манастир – с. Черни Осъм, а църквите са 9: Църква "Св. Параскева Петка" - гр. Троян, Параклис "Света Богородица - Животоносен източник" с. Орешак, Църква "Св. Петка Параскева" и параклис "Рождество Христово" - с. Чифлик, Църква "Св. Димитър" - с. Терзийско, Църква "Възнесение Господне" - с. Шипково, Църква "Св. Архангел

Михаил" - с. Врабево, Църква "Св. Николай Летни" - с. Гумощник, Църква "Св. Всяк Светих" - с. Г. Желязна, Църква „Св. Георги“ – с. Балабанско.

3.7. Спорт

Община Троян подкрепя развитието на масовия детско-юношески спорт, чрез финансово подпомагане и стимулиране на клубната дейност.

Усилията са насочени към подобряване на съществуващата материална база и създаване на условия за пълноценното ѝ използване.

Изградени са четири нови спортни площадки на открито в: кв. „Буковец“, кв. „Лъгът“, кв. „Младост“ и фитнес-площадка.

На територията на общината са разположени:

- Спортен комплекс „Чавдар“, с натовареност – от 150 до 200 души дневно. Спортните съоръжения са:
 - футболен терен – 3бр.
 - зала по борба;
 - фитнес зала;
 - лекоатлетическа писта.
- Баскетболна зала „Чавдар“, с натовареност – от 90 до 100 души дневно:
 - открити спортни площадки – 4бр.;
 - фитнес площадка на открито – 1 бр.
- Спортни клубове, 18 на брой, в т.ч.:
 - баскетбол БК „Чавдар“ – Троян;
 - футбол ФК „Чавдар“ – Троян;
 - биатлон и стрелба – СК „Биатлон“;
 - планинско колоездене – Клуб „Маунтайн Хил“;
 - колоездене – КК „Хемус“-1896” – Троян – утвърждава се като водещ в България и развива спорта „Колоездене“ за всички възрастови групи;
 - джудо и самбо – СК „Самбо и Джудо“;
 - карате – Клуб „Атнес“ – Троян;
 - тенис на корт;
 - тенис на маса;
 - ски-бягане;
 - мотоциклетизъм – МСК „Мотоспорт“ – Троян – ежегоден домакин на „Grand Prix Bulgaria“ – световен и европейски шампионат по мотокрос;
 - ориентиране – СКО „Хемус“ – Троян;
 - ски;
 - шах;
 - айкидо;

- водни спортове – клуб "Осмос" – Троян;
- алпийски клуб – „Ч. Осъм”;
- туристическо дружество „Амбарица”.

3.8. Благосъстояние на населението

Средната работна заплата в областта през периода 2005-2009 г. нараства средно на година с 13,5%, но остава по-ниска от средната за страната и средният темп на прираста е по-нисък (16,4%). За периода 2009-2011 средната работна заплата продължава да нараства, но тенденцията се запазва и тя остава по-ниска от средната за страната (75,1%). Средната работна заплата в общината нараства средно на година с 10,9% и по темп на прираст изостава от заплата в областта и от тази в страната. През 2005 г. средната заплата в общината е 85,4% от средната за страната, а е с 0,7% по-голяма от тази в областта, докато през 2009 г. е 70,4% от средната за страната и 91,9% от средната работна заплата в областта. Тенденцията се подобрява за периода 2009-2011г. като средната работна заплата за 2011 г. е 97 % от средната работна заплата за областта и 72,9% от средната за страната.

Заплатите в общественния сектор са по-високи от заплатите в частния сектор с 19,7% през 2005 г. и с 43,2 % през 2009 г., докато в областта тези съотношения са съответно 29,4% и 38,1%.

Таблица 10. Средногодишен размер на работната заплата³⁹ (лв.)

Териториална единица	2005 г.			2009 г.			2011 г.
	Общо	Обществен сектор	Частен сектор	Общо	Обществен сектор	Частен сектор	Общо
България	4 064	4 711	3 418	7 464	8 426	6 502	8230
Област Ловеч	3 445	4 103	3 170	5 715	7 133	5 166	6184
Община Троян	3 469	4 011	3 352	5 251	6 974	4 871	6001

Друг показател за нивото на жизнения стандарт на населението е жилищната осигуреност. За община Троян средният брой жилища на 1000 човека е над средните стойности за страната и областта. Нарастването на показателя се дължи по-скоро на демографския срив, а не толкова на интензивно строителство на нови жилища. Средният брой лица на едно жилище е по-нисък от този в областта и в страната.

³⁹ По официални статистически данни на Национален статистически институт

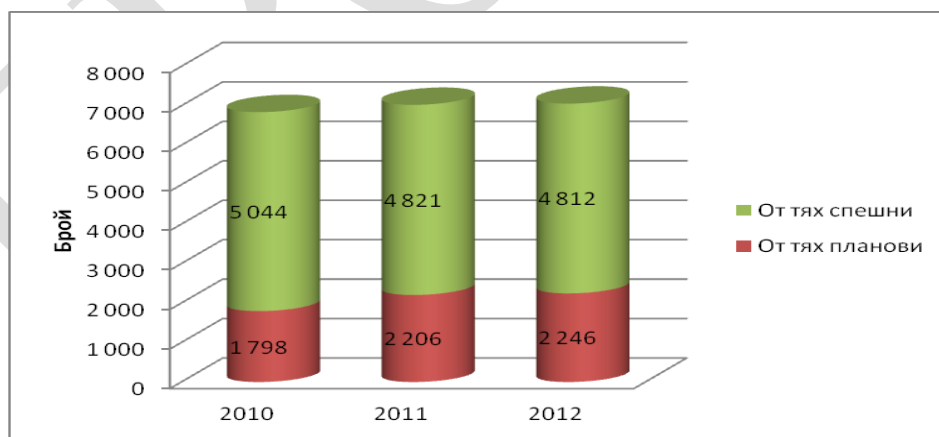

Таблица 11. Осигуреност на населението с жилища⁴⁰ (бр.)

Териториална единица	2005 г.			2008 г.		
	Общо жилища	Жилища на 1000 човека от населението	Среден брой лица на едно жилище	Общо жилища	Жилища на 1000 човека от населението	Среден брой лица на едно жилище
България	3715890	481	2,08	3767081	495	2,02
Ловешка област	96 437	606	1,65	96 731	630	1,59
Община Троян	22 528	640	1,56	22 675	660	1,52

Актуалните данни за хоспитализираната заболеваемост, изготвена на база изписани 7 058 пациента за 2012 г. са аналогични с тези за предходните две години. Най-висока е хоспитализираната заболеваемост вследствие на болести на органите на дихателната система, на второ място са болестите на отделително-полова система, органите на кръвообращението. На четвърто място са бременност, раждане и послеродов период, следвани от болестите на храносмилателната система.

Съотношението между планови и спешни хоспитализации на изписаните и починалите лица за последните три години е представено на фиг. 30.

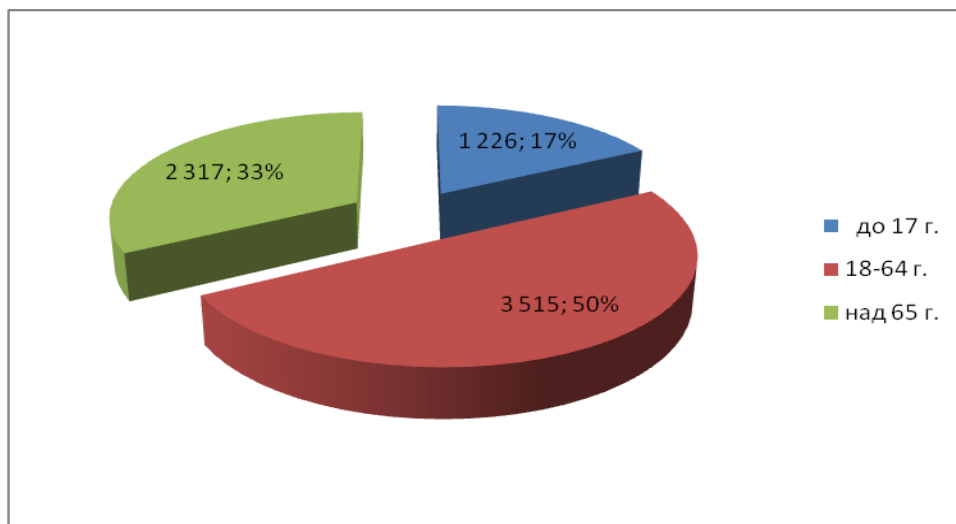
Фигура 30. Динамика на изписаните и починалите лица по вид хоспитализации

⁴⁰ По официални статистически данни на Национален статистически институт

По отношение на общия брой хоспитализации се наблюдава леко повишаване, което е съпроводено с изменения и в съотношението между видовете хоспитализации в полза на плановите лечения. Техният относителен дял нараства от 26% през 2010 г. до 32% през 2012 г. Половината от хоспитализираните пациенти през 2012 г. са на възраст от 18 до 64 г. Относителният дял на лицата на възраст над 65 г., постъпили за лечение в болничните заведения е 33%, а този на лицата до 17 годишна възраст е 17%.

Фигура 31. Структура на хоспитализираните пациенти по възраст през 2012 г.⁴¹

Изводи и обобщения

- населението на общината в относително по-малка степен разчита на доходи от работна заплата;
- средната работна заплата е по-ниска от тази в областта и в страната през 2008 г.;
- темповете на нарастване на работните заплати в общината са по-ниски от тези в областта и страната;
- в общината жилищата на 1000 души от населението нарастват преди всичко заради демографския срив, но броят им е по-висок от средния за страната и от този в областта.

4. ИФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

4.1. Техническа инфраструктура

⁴¹ По официални статистически данни на Национален статистически институт

4.1.1. Водоснабдителна мрежа

Водоснабдяването на община Троян се осигурява предимно чрез водовземания от р. Осъм и нейните притоци, но има изградени и водохващания от местни източници. Характерно за р. Осъм е, че води началото си от северните склонове на Средна Стара планина. Максималният ѝ отток е по време на пролетното снеготопене. През лятото и началото на есента оттокът чувствително намалява. Почти всички каптажи и дренажи са плитко почвени и дебитите им се влияят от атмосферните условия.

Основният водоизточник за града и 9 близки села е водоснабдителната група „Черни Осъм“, от която те получават 19,52% от наличното водно количество, съгласно разпределение, определено с писмо № 8128 /25.10.1967 г на Министерството на строежите. Съществуват още два водоизточника – „Въртяжка“, с. Балканец, и „Оросителна Полетка“ в м. Миревското, които са източник за подаване на допълнително водно количество в месеците на маловодие. Така изброените водоизточници осигуряват необходимото водно количество питейна вода за следните населени места: Троян, Черни Осъм, Орешак, Добродан, Патрешко, Калейца, Балабанско, Дълбок дол, Борима, Врабево. За подаване на водата до напорните водоеми се използват общо 14 помпени станции (освен в посочените 10 населени места, без Добродан, помпени станции има и в Дебнево Голяма Желязна, Старо село, Горно трапе и Гумощник). За останалите населени места водата се подава гравитачно от източници с различен дебит.

На територията на общината са изградени напорни резервоари с общ капацитет 19450 м³, от които в Троян - 13380 м³, Бели Осъм – 600 м³, Дълбок дол – 630 м³ и др. В общината липсва пречиствателна станция за питейни води (ПСПВ). За подобряване качеството на питейната вода за групата „Черни Осъм“ е започнало изграждането на пречиствателна станция в с. Орешак с инвеститор МРББ, но към настоящия момент обектът е замразен.

Водоснабдителните мрежи (външен водопровод 157,9 км. и вътрешна водопроводна мрежа 258,9 км) са изградени в периода 1957-1960 г. от етернитови тръби с малки диаметри, от които за подмяна поради изтекъл срок на годност са 65% от водоснабдителните мрежи.

Подменени са 38 км от водопроводната мрежа от етернитови тръби с поетиленови.

През 1989 г. община Троян разработва проект за реконструкция на вътрешната водопроводна мрежа на града, който по-късно през 2003 г. е актуализиран. За града водопроводът е етернитов – 38,61%; 30,48% - стомана, 0,66% - поцинковани тръби и 30,25% са полиетиленови. Диаметрите на водопроводите, съгласно проекта, са 250-300 мм за главните водопроводи и 100 мм за разпределителните клонове. В селата

водопроводната мрежа е предимно от етернитови тръби и съвсем малко стомана с диаметър 60-80 мм.

Въпреки че изградената система осигурява добре водоснабдяването на населението от общината, част от селищата, водоснабдени от група „Черни Осъм”, през есенно-зимния сезон (когато водното количество спада до 1/3 от подаваното водно количество при нормални условия (900 л/с) са с режим на водоснабдяване. Относителният дял на населението с водоснабдителен режим е 17,04%.

От направената оценка на водоснабдителната система е видно, че е необходимо:

- привеждането в добро техническо състояние на водопроводната мрежа е фактор за подобряване на водоснабдяването, тъй като към момента регистрираните загуби на вода са средно около 62%;
- свеждане до минимум на загубите по мрежата чрез интегриран проект за водния цикъл на гр. Троян;
- обхващане на ресурса от подземни води в района;
- подмяна на магистрална водопроводна мрежа и вътрешна водопроводна мрежа в селата Дебнево и Терзийско.

4.1.2. Канализационна мрежа

Канализационната мрежа за отпадни води в гр. Троян е започната през 1960 г., когато са изготвени и първите проекти. Голяма част от канализацията е изпълнена, но преобладаваща част е с диаметър на тръбите ф 200 мм. Като решение на проблема с малката пропускателна способност на канализационната система и големият брой (5) зауствания се явява проекта за „Реконструкция на канализацията в града”, част от Интегрирания проект за водния цикъл на гр. Троян.

Понастоящем канализационната мрежа в общината обхваща колектори и 2 броя пречиствателни съоръжения с обща дължина 93,9 км, като в рамките на гр. Троян дължината ѝ е 48,5 км (51,65%). В останалите населени места частично е изградена канализация само за дъждовни води. Липсва канализация за битово фекални води, както и съответните пречиствателни съоръжения. Съществуват и незаконни включвания в така изградената мрежа, като това води до замърсяване на деретата и реките. В общината и по-специално в гр. Троян е изградена пречиствателна станция за отпадъчни води. Относителният брой на населението, обхванато от канализация, е 80% от населението на гр. Троян.

При оценка на състоянието се констатира, че община Троян е с незадоволително изградена канализационна система, която не отговаря на изискванията за опазване на околната среда, за бъдещото развитие на туризма и рекреацията в общината, което предполага като приоритетна задача на общинското ръководство, изграждане на основните съоръжения на системата съгласно приетите технически проект за Интегрирания проект за водния цикъл на гр. Троян и Орешак. С изграждането

на главните колектори 80% от отпадните води ще бъдат доведени до ПСОВ. Към момента на извършване на анализа 2013 г. първият етап от проекта за интегриран воден цикъл за гр. Троян е изпълнен успешно и се изпълнява втория, проектните дейности се очаква да приключат през 2015г. Извършено е актуализиране на техническия проект за село Орешак; за с. Врабево и за останалите села са на фаза проектиране на локални пречиствателни съоръжения. Препоръчително е подобни съоръжения да се изградят и за тези села, туристически обекти и местности, които пряко са ангажирани с развитието на туризма в района на Шипково, Чифлик, Голяма Желязна.

4.1.3. Транспортна мрежа и достъпност

Географското разположение на община Троян съдейства за доброто ѝ включване в националната транспортна мрежа. Независимо че през територията на общината не преминават трасета на автомагистрала и първокласни пътища, в непосредствена близост до нея минава първокласен път I-4, с европейска категоризация E-772 по направление София - В. Търново – Варна. Отстоянието на общината от столицата е около 170 км, от които около 90 са част от магистрала “Хемус”, но поради неизграждането на цялото трасе и лошото състояние на първокласния път са необходими около 2,5 часа за преодоляването му.

Същинското транспортно обслужване на общината се осигурява от второкласен път II-35 Плевен-Ловеч-Троян – I-6, който минава меридианно през територията (дължина 40,4 км) и я напуска малко след Беклемето, като обслужва гр. Троян и населените места от централната част на общината и тези в непосредствена близост до него.

През територията минават няколко третокласни пътища (с обща дължина 78,9 км), с помощта на които се осъществява по-голяма част от връзките между останалите населени места.

Второкласните пътища на територията на общината са около 1% от общата дължина на второкласната пътна мрежа в страната, третокласните представляват 0,7% от тези на страната. Характерно за общината е липсата на пътища висок клас. По-висок е дялът на пътищата от второкласната и третокласната пътна мрежа в общината, но то е значително по-малко от средното за страната. Местната пътна мрежа в община Троян е с дължина 256,3 км, като тя се формира от прекатегоризираната четвъртокласна пътна мрежа с дължина 136,2 км и местни пътища – 120,1 км. Голяма част от тази мрежа е в лошо състояние, като 35,8 км са без трайна настилка.

Макар че гъстотата на пътната мрежа на 1000 км² в общината е значително по-високо от средното за страната, достъпът на населението до центъра и до концентрацията на работните места и услугите е затруднено. Това се дължи не толкова на дължината на мрежата, а по-скоро на нейното качество, формиращо се преди всичко от ниската категоризация и състоянието на отделни участъци от четвъртокласната

мрежа, които са с настилки в лошо експлоатационно състояние. Тази констатация се потвърждава от затруднения достъп, както до центъра на общината – гр. Троян, така и до областния център – гр. Ловеч.

Достъпът в областта до областния център за 70% от населението е в рамките на 45 минути. В такива граници е и достъпът до общинския център на населението от селищата от западната и южната част на общината.

Представа за степента на изграденост на пътната мрежа в общината дават данните за нейната гъстота – измервана дължина на пътищата (км) на 1000 км² територия. За община Троян тези показатели са със следните параметри:

- Обща гъстота – 442,6 км/1000 км² при среден за страната показател – 336,0 км/1000 км²;
- Гъстота на републиканската пътна мрежа 132,2 км/1000 км² при средна за страната – 173,2 км/1000 км²;
- Гъстота на местната пътна мрежа – 288,4 км/1000 км² при средна за страната 162,0 км/1000 км²;

Връзките на община Троян със съседните общини се осъществява чрез второкласната пътна мрежа (Ловеч, Карлово и Угърчин) и третокласната пътна мрежа (Тетевен, Севлиево, Априлци и Угърчин). Високата надморска височина и релефът на част от територията води до значителни ограничения за ползване на наличната пътна мрежа особено през зимния сезон, когато за около 3-4 месеца са прекъснати основните комуникации на общината с Карлово и Тетевен (през Шипково).

Територията на общината се обслужва и от пет третокласни пътища. Третокласният път III-402 обслужва селата в западната част от територията (Борима, Г. Желязна и др.) и осигурява алтернативна директна връзка на гр. Троян с главен път I-4 в района на с. Сопот. Третокласният път III-357 осъществява връзката на населените места от североизточната част на територията (Добродан, Врабево) и комуникацията с гр. Севлиево през с. Дамяново. Чрез третокласният път III-358 се реализират връзките на центъра гр. Троян с населените места от югозападната част на територията (Бели Осъм, Терзийско, Шипково) и през Рибарица към Тетевен. Сезонното затваряне през зимния период сериозно спъва развитието на тази част от територията, главно по отношение социалните връзки и услуги, туризма и рекреацията.

Другите два третокласни пътя: пътят III-3505, изграден успоредно на второкласния път, осъществява връзките на община Троян с община Априлци (III-607) и е основна връзка към I-6 в района на с. Врабево, и пътят III-404, който изпълнява ролята на алтернативна връзка между общините Троян и Севлиево.

Характерно за общината е, че по-голямата част от населените места се обслужват с пътища от републиканската пътна мрежа, които обхващат над 80 % от населението.

Състоянието на пътната мрежа в общината поради особеността на релефа (пресечен високо планински, северно изложение) е силно влошена. Самите пътища изобилстват с хоризонтални и вертикални криви, а поддържането им в зимни условия е силно затруднено. Самата експлоатация на републиканската и местната пътна мрежа създава сериозни затруднения за общината във финансов аспект. Състоянието на републиканската пътна мрежа е лошо състояние, като дължината на мрежата в добро и средно състояние е около 26 км (22% от общата дължина). От реконструкция и ремонт се нуждаят участъци с обща дължина около 73,9 км (78% от дължината). Местната пътна мрежа обхваща пътища с дължина 256,3 км, от които 136,2 км четвъртокласни и 120,1 км местни пътища. Състоянието на тази мрежа е силно влошено и се налагат спешни мерки за тяхното рехабилитиране. От ремонт и текуща поддръжка се нуждаят около 70% от тази мрежа. Общината разполага с два проекта за рехабилитация на около 21 км. Ежегодно се възстановяват около 25000 м² асфалтови настилки.

Общата оценка на транспортната система е задоволителна. Общината има добре изградена пътна мрежа. Пространствената организация на тази мрежа позволява сравнително удобен достъп на населението от отделните населени места до центъра, а от там и връзка с останалата част на областта и страната. Лошото състояние на пътната мрежа налага нейната рехабилитация, като дължината на пътищата от републиканската пътна мрежа, подлежаща на спешен ремонт, е около 20 км. Сериозно е положението и с местната пътна мрежа, където само 40% от дължината ѝ е в добро състояние. На територията има 35,8 km пътища без настилка. Определени затруднения в осъществяването на пътните връзки има по отношение обслужването на махалите в планинската част, на туристическите обекти, курортните местности и в района на националния парк "Централен Балкан". Във връзка с развитието на туризма в общината ще се наложи неотложна рехабилитация и ремонт на участъци от пътната мрежа, свързана с подобряване на достъпа до съответните туристически обекти и природни забележителности. Сериозни проблеми в експлоатацията и ползването на пътната мрежа възникват във връзка със зимния сезон. Обслужващата инфраструктура на пътната мрежа в общината включва 4 кантона, два склада и административна сграда на Районната пътна служба.

4.1.4. Енергийна мрежа и системи

На територията на общината няма изградени ТЕЦ. Функциониращите три броя ВЕЦ са с обща мощност 2350 KVA и годишно производство 15000 KWh. На връх Васильов са разположени 2 ветрогенератора с обща мощност 2600KW и средно КПД от 25%. Основен източник на електроенергия е общата електроенергийна система на страната посредством две трансформаторни подстанции 100/20 KV, разположени в гр. Троян. Всички населени места са електрифицирани, като селата се електроснабдяват от въздушни изводи 20 KV. Изградените трансформаторни постове за битови, стопански и обществени нужди са общо 300 броя с обща мощност 90 000 KVA.

Като цяло електроразпределителната система е реконструирана и поддържана на добро равнище с повишени механични и електрически параметри. Чрез строителството на нови трафопостове се решават потребностите от нарасналите товари. Съществува необходимост от изграждане на нови съоръжения при резервното електрозахранване на Беклемето, Чифлик, Шипково и други туристически центрове. С оглед промяната на собствеността, следва да се изготвят нови средносрочни програми за електроснабдяване

Съществуват предварителни проучвания за газификацията на територията на община Троян и за бъдещото развитие на този сектор.

4.1.5. Комуникационни мрежи

Далекосъобщителната мрежа в община Троян обхваща почти всички населени места чрез изградените селищни телефонни мрежи от конвенционален тип. Монтираните АТЦ са 24 броя, а задействаните телефонни номера са 15 916 броя, при което телефонната плътност като основен показател за развитието на съобщителната система е 44,3 телефонни поста на 100 души, по-висока от средната за страната (37 тел. п. на 100 д.).

Много добре е развита съобщителната мрежа в Троян и в по-големите села на общината. Модернизацията на същата е определяща за развитието на общината и в последните години процесът на цифровизация набира скорост (степената на цифровизация е 100%) а по селата е с мобилна връзка. Освен традиционната телефония налице е и осигурен достъп до ИНТЕРНЕТ, както чрез използване на АДСЛ технология, така и чрез обособени 2 основни интернет доставчика, използващи оптична линия за главните си трасета - 100mbps LAN мрежа. Покритието с мобилни мрежи на територията на общината се осъществява от различни оператори на мобилни комуникации – Мобилтел, Глобул и Виваком.

Пощенските услуги се осъществяват от функциониращите в отделните населени места пощенски станции, които осигуряват основните пощенски услуги и услуги по възложителство, включително изплащане на пенсии, застраховки и др.

4.2. Социална инфраструктура

4.2.1. Образователна инфраструктура

На територията на община Троян функционират: една детска ясла, две обединени детски заведения, пет целодневни детски градини и една седмична детска градина. Към детските градини има шест изнесени групи към тях по селата. В общината има и седмична детска градина в с. Калейца – с 45 деца ношуваща група. Разкриването на средищните детски градини от две и повече села води до по-добра организация на възпитанието и подготовката на децата. Като такива се оформят ЦДГ – с. Орешак (за селата Орешак и Черни Осъм), ЦДГ-с.Борима (за селата Борима и Голяма

Желязна) и СДГ - с. Калейца (за селата Калейца и Добродан). В гр. Троян работи и една самостоятелна детска ясла с 82 деца на възраст от 6 месеца до 3 години.

През последните години са закрити две училища и към момента в общината има 10 общински и 3 държавни училища. Общинските училища на територията на община Троян са:

- Средни общообразователни – 3;
- Начални – 2;
- Основни – 5.

В общината 3-те държавни училища са общо с 321 ученици: Професионална гимназия по механоелектротехника със 199 ученици, Национална гимназия за приложни изкуства „Проф.Венко Колев” – с 94 ученици и Основно оздравително училище „Н.Войновски” – с.Шипково – с 28 ученици.

Изпълнението на проекти допринася съществено за подобряването на материалната база в училища и детски градини в община Троян. НУ „Св.Св.Кирил и Методий”, СОУ „Св. Климент Охридски”, СОУ „Васил Левски”, ПГМЕТ, детските градини – ЦДГ „Осми март” и ОДЗ „Мир” - са след основен ремонт и изпълнени енергоспестяващи мероприятия със средства от Международен фонд „Козлодуй”. По Оперативна програма „Регионално развитие” 2007 – 2013г. е изпълнен „Интегриран проект за образователна инфраструктура на община Троян”, по който са обновени още две училища – ОУ „В.Левски”- с. Орешак и СОУ „В.Левски”- с.Черни Осъм и четири детски градини - ОДЗ „Буковец”-Троян, ЦДГ - с. Орешак, СДГ - с. Калейца и ЦДГ - с. Борима. Приблизителната стойност на ремонтните дейности е 10 мил. лв. Общината разполага със закрит плувен басейн в СОУ „Св.Климент Охридски”, Троян. Площадките за игра към детските градини се привеждат в съответствие с нормативните изисквания.

4.2.2. Инфраструктура за здравеопазване

В периода 2007 – 2013 г. са направени крачки към подобряване на инфраструктурата на МБАЛ Троян като се разработва проект за реконструкция, обновяване и оборудване. Необходимостта е породена от лошото състояние на материалната база и необходимостта от технологично обновление с оглед повишаването на конкурентноспособността на болницата.

4.2.3. Инфраструктура за предоставяне на социални услуги

Анализа на дейността на заведенията за социални услуги на територията на общината в “Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Троян 2011-2015г.” показва, че не са удовлетворени потребностите от социални услуги на всички рискови групи. За възрастните се предоставя единствено услугата Домашен социален патронаж,

която не обхваща всички населени места и чрез проекти по национална или оперативна програма услугите Личен асистент, Социален асистент и Домашен помощник.

За да се удовлетворят отчетените потребности е необходимо изграждане и/или реконструкция на общински сгради, който да създадат предпоставка за предоставянето на социални услуги като дневен център за деца с увреждания, дневен център за лица с увреждания, дневен център за социална интеграция и рехабилитация, център за обществена подкрепа, приют за бездомни, защитено жилище.

4.2.4. Инфраструктура за културни и спортни дейности

Изградените на територията на общината сгради за провеждане на културни и спортни дейности и особено читалищата в голямата си част са с лоша материално-техническа база, за която е необходимо периодично обновление и поддържане.

4.3. Свързана с бизнеса инфраструктура

На територията на общината, дейност осъществяват 14 банкови институции, 12 застрахователни дружества; браншови организации и камари - Сдружение на дървопреработвателите и мебелопроизводителите Троян – Мебел; Сдружение на майсторите на народните художествени занаяти – Троян; Регионална занаятчийска камара; 4 агенции за недвижими имоти

4.4. Урбанизация и устойчиво устройствено планиране на територията

4.4.1. Административно - териториално устройство на общината

Настоящата структура на селищната мрежа в община Троян е формирана в продължение на дълъг исторически период. Населените места в община Троян, съгласно Единния класификатор на населените места в Р. България, са 38 бр., в т.ч. един град – центъра на общината – Троян, 21 кметства и 16 населени места (махали). Селата са големи (с население от 2000 до 5000 д.) - Орешак, средни (с население от 1000 до 2000 д.) – Врабево, малки (с население от 200 до 1000 д.) – 17 бр. и много малки (с население под 200 д.) – 18 бр., от които 3 села нямат население (Долна Маргатина, Жидов дол и Лешко пресои).

В много малките села, които са 47,4% от селата в общината, живее само 5,5% от населението. Те се характеризират със силно изразен процес на застаряване. В малките села, които са 44,7% от общият брой на селата в общината, живее 69,1% от селското население. Наблюдават се различия в демографските им параметри, формирани от тяхното развитие през изминалите периоди. Със сравнително по-благоприятни показатели са Шипково, Чифлик, Черни Осъм, Дебнево, Борима. В двете средни и

големи села – Врабево и Орешак, живее $\frac{1}{4}$ от населението на селата в общината. Демографското им развитие е сходно със средните параметри за общината и по-благоприятно от това на останалите села.

Ролята на гр. Троян като традиционен обединяващ център с изградена инфраструктура за обслужване на населението от общината осигурява нормалното функциониране на населените места от общината и съчетаване на интересите на населението им.

Вследствие промените в обществено икономическите условия, законовата и нормативна уредба, са налице обективни потребности за привеждане на съществуващите устройствени планове в съответствие с новите изисквания, свързани с необходимостта от ново строителство, включително и за целите на туризма и отдиха.

4.4.2. Баланс на територията

Общата площ на територията на Община Троян е 894 824 дка.

Общият баланс на територията на Община Троян изготвена съгласно информацията от цифровите модели на кадастралните карти е следният:

- **Поземлени ресурси** - структура на поземлените ресурси на общината по видове територии (обща територия, в т.ч. земеделски, горски, населени места, урбанизирани територии, водни течения и водни площи, територии за добив на полезни изкопаеми, територии за транспорт и инфраструктура в дка.) и формата на собствеността (частна, държавна, общинска, на религиозни организации и други в дка.)

Таблица 12. Структура на поземлените ресурси на община Троян по начин на трайно ползване към 31.10.2012 г.⁴²

Номер	Наименование на вида територия	Площ в дка	Дял
1	Селско стопанство	398100	44,5%
2	Горско стопанство	455129	50,9%
3	Населени места	29582	3,3%
4	Повърхностни води	9070	1,0%
5	Транспорт (ЖП, Държ. път. мрежа)	2932	0,3%
6	Територии, заети от ЕИРВМ	11	0,0%
Общо:		894824	100%

⁴² По официални статистически данни на Национален статистически институт

Общата площ на територията на община Троян е 894 824 дка, което представлява 21,5% от територията на област Ловеч.

Отделните видове собственост вследствие възстановяването на собствеността върху земеделските земи в изпълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ЗСПЗЗ) и на възстановяване на собствеността по Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд (ЗВСГЗГФ) на територията на общината са представени в следната таблица:

Таблица 13. Структура на поземлените ресурси на община Троян по формата на собствеността⁴³

Номер	Наименование на вида собственост	Площ в дка	Относителен дял (%)
1.	Неустановена	4030	0,45
2.	Държавна публична	159573	17,83
3.	Държавна частна	209215	23,38
4.	Общинска публична	16299	1,82
5.	Общинска частна	48459	5,42
6.	Частна	304598	34,04
7.	Кооперативна	195	0,02
8.	Обществени организации	3854	0,43
9.	Чуждестранна	163	0,02
10.	Религиозна	15565	1,74
11.	Съсобственост	2116	0,24
12.	Държавна собственост по чл. 6	19	0,00
13.	Стопанисвано от общината	130738	14,61

Частна собственост са 304598 дка, или 34,0% от общата територия на общината, включваща земеделски земи, гори и имоти в населените места.

Държавна собственост са 368807 дка (41,2% от територията на общината). Това са земите на Държавния горски фонд, Държавния поземлен фонд, част от територията на населените места, териториите на водните течения и водните площи, републиканската пътна мрежа и жп линиите.

⁴³ По официални статистически данни на Национален статистически институт

Общинска е собствеността върху 64758 дка земя общински поземлен фонд, включващ нивите, трайните насаждения, мерите и пасищата, както и полските пътища, част от населените места, депата за битови отпадъци, общинската пътна мрежа, както и общинските гори и др.

На религиозни организации е собствеността върху 15565 дка земеделски земи (ниви, трайни насаждения, ливади) и 18 дка застроени територии и озеленени площи.

В групата “друга собственост” – 141096 дка, са включени земеделски земи и част от населените места и другите урбанизирани територии.

Земеделските територии заемат общо 398100 дка (44,5% от площта на общината). Потенциалите на земеделските земи на община Троян следва да бъдат оценявани като предпоставка за очертаващите се приоритети в нейното развитие. Един от тях е свързан с формирането на модерен аграрен сектор.

Обработваемата земя в земеделските територии е с обща площ 324320 дка, като най-голяма площ заемат ливадите – 153782 дка (47,4% от обработваемите земи), нивите – 55591 дка (17,1%), трайните насаждения – 58084 дка площ (17,9%), и други обработваеми земи – 56863 дка (17,5%).

На територията на общината няма изградени поливни площи от държавни водоизточници.

Земите по §4 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи са с обща площ 806 дка, разположени в 17 землища. Над 86% от тях са разположени в землищата на две населени места - гр. Троян (457 дка), с. Белиш (159 дка) и с. Врабево (77 дка).

Мерите и пасищата заемат площ от 62205 дка. Заедно с обработваемата земя те формират т.нар. стопанисвана земя – общо 386525 дка, или 43,2% от територията на общината.

Площите на пасищата и естествените ливади, условно наречени “тревни площи”, са сериозен ресурс за развитието на говедовъдството и овцевъдството. Площта им заема 215987 дка, или 24,1% от територията на общината. Те са източник за получаване на висококачествен тревен фураж за животните. В последните години голяма част от ливадите и пасищата са изоставени и постепенно се превръщат в пустеещи и обрасли с храстовидна растителност територии.

Горските територии включват площта на Държавния горски фонд, заемащи общо 455129 дка (50,9% от територията на общината), както и гори – собственост на физически и юридически лица. Залесената част от горските територии, заедно с горите, създадени върху земеделски земи, е 399 574 дка, или 44,7% от територията на общината. Този процент определя т.нар. “лесистост на територията”, значително по-висока от средната за страната – 31,7%.

Населените места и другите урбанизирани територии заемат 29582 дка площ (3,3% при средно за страната 5,0%). От тях 24062 дка са в селищните територии на населените места, 517 дка - вилни зони, 1614 дка - промишлени и складови зони, 27 дка - курортни комплекси, 2953 дка - застроени терени извън регулация, и 409 дка - гробищни и извънселищни паркове.

Водните течения и водните площи са с относителен дял от 1,0% (при средно за страната 1,8%) - с площ 9070 дка, от които площта на реките е 2984 дка, язовирите заемат 4327 дка, езерата, блатата, мочурищата и друг вид водно течение, водна площ – 1646 дка, и рибарници – 113 дка.

Териториите за добив на полезни изкопаеми и депата за отпадъци са с най-малка площ - депата за битови отпадъци заемат 123 дка (0,014% при средно за страната 0,3%).

- Площта на териториите за техническа инфраструктура е 2932 дка (0,3% при средно за страната 0,6%). Площта на жп линиите е 85 дка, на републиканските пътища – 1178 дка, на местните и ведомствените пътища – 1333 дка, и на наземни проводи и съоръжения – 336 дка.

4.4.3. Състояние на устройственото планиране в общината. осигуреност на територията с действащи устройствени планове

Населените места в Община Троян за чиито землища има изработени и одобрени кадастрални карти и регулационни планове са представени в следната таблица.

Таблица 14. Населени места в Община Троян за чиито землища има изработени и одобрени кадастрални карти и регулационни планове

№	Населено място		категория на населеното	ЕКАТТЕ	кадастрална карта одобрена със заповед №..../.....Г.	регулационен план одобрен със заповед №..../.....Г.
1.	гр. ТРОЯН	- ЦГЧ	1	73198	РД-18-11/20.04.2007 г.	РД 02-14-262/10.10.1988 г.
		- микрорайон "Север"				325/20.06.1980 г.
		- I и II микрорайон				РД 12-553/1981 г.
		- ЖК "Лъгът"				519/01.08.2000

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

						г.
		- "Търсата" и "Черногор"				756/17.12.2001 г.
		- кв. "Попишка"				1069/21.07.1980 г.
		- кв. "Кнежки лъг и Василевско"				1930/07.06.1965 г.
		- кв. "Велчевски"				325/20.06.1980 г.
		- "Поляната"				298/23.05.2001 г.
		- мах. "Калчевска"	8	35612		1097/25.01.1972 г.
		- мах. "Дрянска"	8	23981		
2.	с. Орешак	- север - кадастрална карта	5	53707	РД-18-58/04.09.2006 г. Прот. №2/06.07.2007 г.	626/20.05.1975 г.
		- юг(център и манастира) - кадастр. карта			300-5-109/19.12.2003 г. Прот. №11/30.06.2004 г.	
		- специализирана карта				
		- вилна зона - кадастрална карта			РД-18-58/04.09.2006 г.	124/1968 г.
		- неурбанизирана територия	8	61532		* * *
		- мах. "Хасъмска" (Радоевското)			РД-18-62/07.09.2009 г.	няма
		- мах. "Баба Стана"				няма
3.	турист. комплекс "Беклемето"		7 6	земл.Балканец.02448 земл.БелиОсъм.03486	300-5-53/08.07.2004 г.	Решение №647 от протокол №43/29.03.2007

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

					г. на ОС-Троян
4.	с. Добродан	7	21590	РД-18-104/02.12.2008 г.	185/04.05.1987 г.
5.	с. Дебнево	6	20300	РД-18-113/29.12.2008 г.	669/14.06.1976 г.
6.	с. Дълбок дол	7	24476	РД-18-112/29.12.2008 г.	49/21.05.1921 и 1250/22.05.1921 г.
7.	с. Балканец	7	.02448	РД-18-111/29.12.2008 г.	148/30.03.1995 г.
8.	с. Врабево	6	12108	РД-18-23/24.03.2009 г.	57/1959 г.
9.	с. Балабанско	с. Балабанско	7	.02302	322/29.11.1962 г.
		мах. "Габърска"	8	14266	няма
		вилна зона "Станкова могила"	7	.02302	31/12.01.1972 г.
		вилна зона "Радославча" - кв. 1			30/12.01.1972 г.
10.	с. Патрешко	8	55587	РД-18-22/24.03.2009 г.	206/26.04.1988 г.
11.	с. Борима	5	.05445	РД-18-21/24.03.2009 г.	769/14.04.1980 г.
12.	с. Старо село	7	70500	РД-18-20/24.03.2009 г.	455/01.09.1931 и 3190/09.09.1931 г.
13.	с. Бели Осъм	6	.03486	РД-18-24/01.04.2009 г.	1087/26.10.1977 г.
14.	с. Белиш	- мах. "Селището"	7	.03558	1068/21.07.1980 г.

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

		- мах. "Нова"	8	22188		4829/08.12.1949 г.
		- мах. "Ангелска"				
		- мах. "Горна Маргатица"				28/12.01.1972 г.
		- мах. "Долна Маргатица"				
15.	с. Гумощник	- Гумощник	7	18109	РД-18-32/07.04.2009 г.	1866/1936 и 1865/.1936 г.
		- мах. "Лакарево"	8	43089		няма
		- мах. "Селце"	8	66098		няма
16.	с. Голяма Желязна		7	15703	РД-18-44/01.06.2009 г.	350/1984 г.
17.	с. Терзийско	с. Терзийско	7	72309	РД-18-45/01.06.2009 г.	1096/12.11.1979 г.
		- мах. "Рупско"				224/06.05.1933 г. и 1570/01.06.1933 г.
18.	с. Черни Осъм	с. Черни Осъм	6	80981	РД-18-47/01.06.2009 г.	425/26.04.1979 г.
		- мах. "Стругът"	8	69907		1209 и 1210/23.11.1940 г.
		- мах. "Миленча"	8	48180		1299 и 1300/25.12.1940 г.
		- мах. "Стойновско"	8	69387		няма
		- мах. "Лешко присои"	8	43534		няма
		- мах. "Иваншница"	8	32202		4290/02.12.1965 г.
		- мах. "Жидов дол"	8	29369		4291/02.12.1965 г.
		- мах. "Жеравица"	8	29276		

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

19.	с. Ломец	7	44241	РД-18- 2/16.01.2009 г.	203/08.04.1930 и 1133/17.04.1930 г.
20.	с. Калейца	6	35290	РД-18- 30/01.04.2009 г.	1089/04.12.1984 г.
21.	с. Горно трапе	7	16986	РД-18- 25/01.04.2009 г.	няма
	вилна зона "Радославча" - по-голямата част				30/12.01.1972 г.
22.	с. Чифлик	6	81476	РД-18- 34/08.04.2009 г.	1088/04.12.1984 г.
	- вилна зона - "Чифлик басейна"				976/17.09.1968 г.
23.	с. Шипково	6	83212	РД-18- 33/07.04.2009 г.	381/10.04.1978 г.
	- вилна зона - "Шипково баните"				1142/10.11.1977 г.

4.4.4. Интегрирано и пространствено развитие на община Троян

За периода 2007-2013г. са предприети успешни мерки за подобряване на физическата и жизнената среда на град Троян – необходима предпоставка за осигуряване на устойчива и екологична градска среда с по-високо качество на живот и нови възможности за икономическо развитие и социален просперитет и утвърждаване на града като привлекателно място за живеене и като притегателен център за инвеститори и посетители чрез изпълнението на проект „Интегриран проект за подобряване на градската среда на град Троян”.

С оглед на пространственото разпределение на селищната мрежа прави впечатление натрупването на населени места близо до водоизточници и основната транспортна ос второстепенен път II- 35. На базата на пространственото разпределение на населените места могат да се отделят следните райони в рамките на общината:

- район „Център“ – град Троян
- район „Северозападен“ – с. Калейца, с. Дълбок дол, с. Борима, с. Старо село, с. Голяма Желязна, с. Ломец;
- район „Североизточен“ – с. Белиш, с. Патрешко, с. Гумощник, с. Дебнево, с. Врабево, с. Добродан;

- район „Югоизточен“ – с. Орешак, с. Черни Осъм;
- район „Югозападен“ – с. Балканец, с. Бели Осъм, с. Чифлик, и територията, определена с ПУП, на планински туристически комплекс „Беклемето“.

Политиката за пространствено развитие на горепосочените райони ще бъде главно определена от концепцията за пространствено развитие на община Троян, която към момента на разработване на Общинския план за развитие на община Троян за периода 2014-2020 не е изготвена, поради съществени обстоятелства като липса на регионална схема за пространствено развитие на област Ловеч и регионална схема за пространствено развитие на Северозападен район, последната от които е в процес на изготвяне.

Горепосочените стратегически документи ще се изготвят в съответствие с Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 (НКПР) – средносрочният стратегически документ, който дава насоките за устройство, управление и опазване на националната територия и акватория и създава предпоставки за пространствено ориентиране и координиране на секторните политики. Заедно с Националната стратегия за регионално развитие 2012 – 2022 г. тя е основен документ в най-новото законодателство на Република България и дългоочакван инструмент за интегрирано планиране и устойчиво пространствено, икономическо и социално развитие.

Концепцията за пространствено развитие на община Троян ще определя средносрочните перспективи и цели за пространствено развитие на територията ѝ по отношение на мрежата от населените места, връзките със съседните общини и областния център, както и интегрирането на територията на общината в регионалната транспортна, енергийна и телекомуникационна мрежа. Концепцията за пространствено развитие на общината най –общо ще съдържа:

1. **функционално-йерархична структура на мрежата от населени места** в общината и връзки с центровете на съседните общини, областния и други градски центрове, свързани с развитието на общината;
2. **оси на развитие - с регионално, надобщинско и общинско значение**, и връзки с осите на развитие на съседни общини и с националните ос;
3. **транспортни и други инфраструктурни мрежи** - с областно и местно значение, включително връзки със съседни общини и трансгранични връзки;
4. **функционално зонироване на пространството** - индустриални и бизнес зони с регионално и местно значение на територията на общината, зони за туризъм и отдих с регионално и местно значение, зони за транспортни дейности, защитени територии, пространствена организация на инфраструктурата в областта на здравеопазването и образованието;
5. **дейности за интегрирано градско развитие, включително за градско възстановяване.**

При изготвянето ѝ е необходимо да се вземат в предвид следните обстоятелства спрямо НКПР:

- съгласно следвания урбанистичен модел град Троян е определен като град от четвърто ниво (малък град с микрорегионално значение за територията на групи общини), но който показва възможности при подходящо бъдещо развитие и евентуално стимулиране да премине в 3-то ниво (среден град, център с регионално значение за територията на областта) и да се превърне в град-балансър на центъра за областта - Ловеч,
- идентифицирана е второстепенна ос за урбанистично развитие – Ловеч – Троян, която се очаква да активизира агломерационните процеси;
- община Троян попада в рамките на второстепенна западна ос на модела на транспортна инфраструктура.

Съгласно избрания и следван пространствен модел на НКПР „умерен полицентризъм“, община Троян е разработила по схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ "Подкрепа за интегрирани планове за градско възстановяване и развитие II" на Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г. проектно предложение, което включва разработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на град Троян, който ще допринесе както за подобряване на физическата и жизнена среда на града, така и за създаване на условия за интегриране на групи в неравностойно положение и осигуряване на привлекателна градска среда за местното население, посетители, инвеститори и предприемачи.

Разработването на интегрирания план за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) на град Троян ще подпомогне за осъществяване на дългосрочна визия за развитие на града, чрез реализация на проекти в градските територии и подсистеми в неудовлетворително състояние, с негативни тенденции в развитието или с нереализиран потенциал, чрез привличане и координирано управление на разнородни инвестиции подпомогнати от структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС. Ще бъдат анализирани съществуващите стратегически планови документи, програмни документи, секторни политики, както и устройствени схеми и планове на местно ниво, за постигне на синергия между действащи или в процес на подготовка и/или актуализация стратегически планови документи за интегрирано устойчиво регионално и местно развитие, секторни политики, програмни документи и устройствени схеми в рамките на града. ИПГВР на град Троян ще осигури пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на политиката за градско развитие със секторни политики проектирани на местно ниво и планови ресурси за постигане на дефинирани цели във визията и стратегията за развитие на града с използване на финансови инструменти от различни източници, включително съфинансиране от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС. Специално внимание ще бъде отделено на необлагодетелстваните, изостанали зони/части в рамките на града. Планираните интервенции в необлагодетелстваните райони с преобладаващ социален характер определени при разработката на целеви и проблемен анализ ще способстват за осигуряването на екологична физическа и градска среда, която да осигури по-високо качество на живот на местното население и социално включване на необлагодетелствани групи на местното население.

След изготвянето на горепосочените документи е възможно да се породи необходимост от актуализация на общинския план за развитие на община Троян за периода 2014-2020, който да е в пълно съответствие и синхрон с тях.

5. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ

Състоянието на околната среда в община Троян е пряко свързано с урбанизацията на територията, използването на ресурсите ѝ, развитието на промишлеността, дългогодишните дейности в селското и горското стопанство, степента на влаганите инвестиции в инфраструктурата и пречистването на отпадъчните води.

Контролът върху състоянието на околната среда се провежда по компоненти на средата и фактори в съответствие с поредицата от специализирани закони за управление на околната среда, приети през последните години за сближаване със законодателството на ЕС.

5.1. Качество на атмосферния въздух

В общината няма пунктове за постоянен мониторинг на атмосферните замърсители. Регионалната лаборатория – Плевен към ИАОС извършва периодичен имисионен контрол (като за периода 2007-2011 г. не е извършван такъв). Наблюдаваните показатели за качеството на атмосферния въздух са: серен диоксид, азотен диоксид, азотен оксид, озон,

въглероден оксид, оловни аерозоли, общ прах и сероводород, амоняк, метанови въглеводороди, неметанови въглеводороди. За гр. Троян основни целогодишни източници на емисии са автомобилите, а през зимния сезон и битовите отоплителни инсталации.

При измерванията през 2012 г. са констатирани по-високи нива (не превишаващи нормите) на финни прахови частици. Корегирани мерки са измиване и оросяване на улиците и увеличаване на растителността.

Наблюдаваните показатели за качеството на атмосферния въздух са: серен диоксид, азотен диоксид, оловни аерозоли, прах и сероводород.

Съгласно районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (чл.30, ал.1 от Наредба №7 на МОСВ) община Троян попада в “райони, в които нивата на един или няколко замърсителя са между съответните горни и долни оценъчни прагове.”

За гр. Троян общинската администрация съвместно с експерти от РИОСВ – Плевен е определила 5 пункта за мониторинг: един транспортно-ориентиран, един промишлено-ориентиран, два градски и един извънградски фонов пункт за мониторинг. Контролираните от РИОСВ – Плевен обекти, осъществяващи дейности с източници на емисии в атмосферния въздух на територията на община Троян, са 23. От тях по-големи са “Елма” АД и “Лесопласт” АД в гр. Троян.

Наблюдава се тенденция към увеличаване на емисиите на вредни вещества и замърсяването от транспорта. Разрастването на автомобилните потоци, застаряването и износването на голяма част от моторните превозни средства представляват

неблагоприятна перспектива за влошаване на екологичните характеристики на въздуха в прилежащите на пътните артерии райони.

За подобряване качеството на въздуха е необходимо да се предприемат действия за осигуряване на нов енергиен източник за промишлеността, обществения сектор и бита. Глобално решаване на проблема може да се търси само с газифициране на гр.Троян.

5.2. Качество на водите

На територията на община Троян деградацията на земите и почвите (киселинност, засоляване, заблатяване) е слабо изразена. Химическо замърсяване на почвите в общината не е регистрирано.

Площите, разрушени от водна ерозия, са сравнително малко, за което решаващо значение има високата лесистост на територията. Съществува потенциална опасност от ерозия, тъй като по-голямата част от територията на общината е с наклон над 3 градуса.

Състоянието на *повърхностните и подземните води* зависи от концентрацията на урбанизирани територии и промишлените дейности, както и от степента на изграденост на канализационната и пречиствателната инфраструктура.

Хидрографската мрежа в общината се формира от по-големите реки Бели Осъм и Черни Осъм, вливащи се в р. Осъм, и техните притоци. Проектната категория на реките преди населените места е първа - за р. Рогачева преди с. Чифлик, за р. Жеравица и р. Крайовица преди с. Черни Осъм, за р. Топля преди с. Голяма Желязна, р. Кнежа преди с. Балканец и р. Зеленика преди с. Бели Осъм.

Източниците на замърсяване в поречието на р. Осъм са:

- В горното течение на реката в притока р. Черни Осъм се вливат промишлени води от кооперация “Обнова”, която има изградена пречиствателна станция за отпадъчни води;
- В долното течение на р. Черни Осъм са заустени директно в реката водите от “Агрофрут”-АД. Има проект за изграждане на пречиствателно съоръжение.

В притока р. Бели Осъм се вливат отпадъчни води от туристическите обекти в селата Шипково, Чифлик и Бели Осъм, които са с характер на битови. По-големите хотели имат изградени пречиствателни съоръжения. Основен замърсител в горното течение на р. Осъм е градската канализация на гр. Троян. Най-голям замърсител на градската канализационна мрежа е “Лесопласт” АД. Предприятието има изградена пречиствателна станция с биологично стъпало за отпадъчните си производствени води, но капацитетът ѝ е недостатъчен.

Проблемите са свързани с наднорменото замърсяване по показателите– БПК₅, ХПК, окисляемост. За пречистване на отпадъчните води на гр.Троян е изградена градска ПСОВ. Изграден е първи етап (механично пречистване) и) и втори етап (биологично пречистване).

За подобряване качеството на питейната вода е необходимо за всички населени места на общината да се проектират и изградят пречиствателни съоръжения, съгласно нормативните изисквания.

Канализационната мрежа за отпадъчни води на гр.Троян е стара и амортизирана. Малките диаметри на тръбите и многото места в реката, в които се изливат замърсените води, налагат реконструкция на канализационната мрежа. Във всички останали населени места на общината няма изградена канализационна мрежа за битово-фекални води. Съществуващата такава е за дъждовни води, но се ползва за битово-фекални води и масово замърсява деретата и реките. Необходимо е да се проектират и изградят съответните пречиствателни съоръжения, съгласно нормативните изисквания.

5.3. Почви

Степента на замърсяване и деградиране на почвите в голяма степен е обусловена от дейностите в промишлеността, неефективното земеделие, естествените процеси (водна ерозия, други екзогенни фактори), експлоатацията на природни богатства и депонирането на отпадъците.

На територията на община Троян деградацията на земите и почвите (киселинност, засоляване, заблатяване) е слабо изразена. Добивът и преработката на нерудни изкопаеми не замърсяват почвите с тежки метали. Химическо замърсяване на почвите в общината не е регистрирано.

Площите, подложени на водна ерозия, са сравнително малки, за което решаващо значение има високата лесистост на територията. Съществува потенциална опасност от ерозия, тъй като по-голямата част от територията на общината е с наклон над 3 градуса.

В покрайнините на населените места са създадени незаконни, неконтролирани сметища, замърсители на почвата и водите.

5.4. Отпадъци

Генерирането на *битови отпадъци* е в зависимост от мястото на образуване на отпадъците и стандарта на живот на населението и варира по сезони. Общо за територията на общината тяхното количество годишно е около 9360 t. Относителният дял от стъклени, пластмасови и хартиени отпадъци е 58% от общия обем. Генерираните *строителни отпадъци* са около 35 хил. t годишно.

Системата за събиране на отпадъци е обхванала цялата територия на община Троян. Включени са всички населени места (включително и туристически комплекс "Беклемето"), като изключение правят само махали, до които няма транспортен достъп. Събирането и извозването на отпадъците се извършва от общинско предприятие "Комунални услуги", със специализирани сметосъбиращи машини.

В Община Троян се извършва разделно събиране на отпадъци от стъкло и пластмаса. На територията на града са разположени специализирани контейнери с модифициран капак 1,1 m³ тип "Бобър". Съдовете са локализиран в районите на големите заведения за обществено хранене и някои жилищни райони. Извозването на разделно събраните отпадъци се извършва със специализирана сметосъбираща машина ИСУЗУ.

Твърдите битови отпадъци се депонират на регионалното депо за ТБО Троян-Априлци, което е въведено в експлоатация от началото на 2002 г. Депото е изградено

съгласно изискванията на нормативната база. Отпадъците се обработват ежедневно и се запръствят.

Сериозни потенциални рискове за замърсяване в района са натрупаните препарати за растителна защита в полуразрушени и занемарени складове на бившите АПК. Не са предприети действия от общината за обезвреждането им, складовете са зазидани и оградени.

5.5. Шум

В градската среда основен източник на шум са транспортните средства. Някои човешки дейности в сферата на услугите също са източник на шум и създават дискомфорт у живеещите около източника. На негативното влияние на шума са подложени в най-голяма степен живеещите на главните улици на града. При измервания, направени от РИОСВ, е констатирано превишение на пределно допустимите нива на шум за градска среда с 5-8 децибела.

5.6. Радиационна обстановка

На територията на гр.Троян радиационната обстановка се следи от местната структура на "Гражданска защита". Два пъти дневно се измерва бета и гама лъчение, отчитани в Р/час. Нормалният гама-фон за България е около 0,030 мР/ч. За гр. Троян показанията варират от 0,020 до 0,025 мР/ч. Няма данни за нейонизиращи лъчения и влияние върху хората и околната среда.

5.7. Зелени площи в населените места

Озеленените площи на общината се обединяват в зелена система като средство за подобряване на микроклимата и хигиенните условия и за организиране на отдиха на населението. Основа на зелената система са озеленените площи, предназначени за широко обществено ползване – паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и лесопаркове.

Изграден е един градски парк (около 6 дка), свързан с централния площад на гр.Троян чрез пешеходен мост над реката. В ж.к. "Лъгът" са предвидени за изграждане паркове с обща площ около 6 дка. Изградени са градски и вътрешноквартални градини с обща площ 46 дка. За почивка и отдих се ползват и терените в м. "Къпинчо" и м. "Турлата", с обща площ около 58 дка, включващи и реституирани частни имоти.

Общо за територията на гр. Троян (включително "Къпинчо" и "Турлата") са създадени 143 дка зелени площи, което представлява 5,5 m² на жител, при норматив съгласно Наредба №7 на МРРБ 12 m² на жител.

5.8. Съществуващи екологични проблеми и зони с нарушени екологични параметри

Данните от РИОСВ-Плевен и информацията от общинската администрация не показват наличието на значими екологични проблеми или зони с нарушени екологични параметри на територията на Община Троян.

5.9. Оновни изводи и препоръки

Община Троян разполага с уникални природни ресурси, съхранена природа и богато биологично разнообразие, които са предпоставки за развитието на разнообразни форми на туризъм, устойчиво горско стопанство, природосъобразно земеделие и животновъдство.

Липсват ярко изразени екологични проблеми, замърсявания и увреждания на околната среда, застрашаващи човешкото здраве, което е предпоставка за високо качество на живот за жителите и посетителите на общината.

Основните програмни и стратегически документи, свързани с опазването на околната среда в община Троян (ОПР, Програма за енергийна ефективност и др.) са изтекли или са в края на програмния период и следва да бъдат актуализирани/изготвени според изискванията на екологичното и друго приложимо законодателството в Р България. Съгласно подадената информация от общината, до момента не са разработвани тематични планови документи, свързани с околната среда –общинска програма за опазване на околната среда, програма за управление на отпадъците. Изготвянето на такива програми ще позволи по-ясното дефиниране на съществуващите проблеми в тази сфера, начините и стъпките за тяхното решаване (например конкретни проекти), както и възможните източници на финансиране.

За тази цел следва да се изготви анализ на постигнатото в периода 2008-2012 г., да се актуализират целите и приоритетите за следващия планов период, както и да се изготви набор от количествени и качествени индикатори, позволяващи оценка на напредъка при изпълнението на съответните програми. При отразяване на екологичните аспекти в ОПР следва да се спазват указанията и примерните индикатори за състоянието на околната среда, заложи в документа „Методически указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022)”, Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020)”, Националната стратегия за регионално развитие (2014-2020) и Областните стратегии за развитие (2014-2020).

Приоритетните насоки за бъдещата работа в сферата на опазване на околната среда са решаването на проблемите с водоснабдяването, замърсяването на водите поради липсата на канализация и пречистване, обезвреждане на отпадъците от пестициди, решаване на проблемите със шума и атмосферното замърсяване от бита и транспорта на територията на Община Троян. Осигуряване на достъпност и популяризиране на богатото биологично

разнообразие и защитените територии в общината също следва да бъде приоритет с оглед значимостта им за развитието на туризма, който е важен източник на доходи за местното население.

Друг значим аспект при формирането на бъдещата екологична политика на общината е оценка на очакваните промени в климата и влиянието им върху територията на община Троян, свързани най-вече с промяната в режима на температурите и валежите, загубата на биологично разнообразие, щетите върху селското и горското стопанство от засушавания, пожари и др., нарастването на честотата и интензитета на екстремните климатични събития, както и защитата на населението от природни бедствия.

В тази връзка, при определяне на политиката си за развитие, общинската администрация следва да отчете трите основни приоритета на Стратегията Европа 2020 в сферата на климатичните промени и енергията, а именно:

- намаляване на емисиите на парникови газове с 20 % (или дори с 30 %, ако бъдат изпълнени условията) спрямо 1990 г.;
- добиване на 20 % от енергията от възобновяеми енергийни източници;
- увеличаване на енергийната ефективност с 20 %.

Тези приоритети вече се интегрират в политиките за регионално развитие и опазване на околната среда на Р България, което още повече засилва необходимостта от работа в очертаните направления на общинско ниво.

6. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

Обслужващите функции на общинския център и неговия административен статут са предпоставки за появата на специфичен тип институционални структури. Такива са структурите на съдебната власт и на другите правоохранителни институции. Гр. Троян е седалище на Районен съд, на Районна прокуратура и следствие.

От органите за сигурността и обществения ред, които се намират на територията на общината, основно място заемат деконцентрираните структури на МВР – Районно управление „Полиция“, гр. Троян, и Районна служба „Пожарна безопасност и защита на населението“. Местната власт осъществява функции по взаимодействието с органите по сигурността и обществения ред при закрилата на децата и гражданите на обществени места, при определяне на пропускателния режим в училищата и детските заведения и обезопасяване на училищните дворове. Селата от общината се посещават по график от полицейски инспектор.

През 2013 г. броят на заетите в общинската администрация 117 служители като кмета на общината е подпомаган в своята дейност от трима заместник кметове с ресори „Бюджет, финанси и общинска собственост“, „Образование, култура, социални и младежки дейности“, „Планиране, инвестиционна политика и оперативни програми“.

Положителна насока в управлението на администрацията с оглед на членството на България в Европейския съюз и възможностите за усвояване на безвъзмездна

финансова помощ за развитието на общината е отделянето на дирекция „Планиране и проекти“ с 7 служители към 2013 г., които участват в провеждането и планирането на общинската политика за местно икономическо развитие, в съответствие с целите и приоритетите, определени от стратегическите, плановите и програмните документи на общината и участват в подготовката на проекти и тяхното администриране.

Отделянето на самостоятелното структурно звено е мярка за преодоляване на основната трудност в процеса на изпълнение на Общинския план за развитие на община Троян за периода 2007-2013 г. е бил недостатъчният административен капацитет, както на отговорните институции, така и на бенефициентите, в частност на Община Троян. В допълнение на това липсата на конструктивен диалог с отговорни държавни структури, свързани с изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕФ е довел до недостатъчното усвояване на безвъзмездни средства по Оперативните програми, съфинансирани от фондовете на Европейския съюз, по които Община Троян е допустим бенефициент и Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.

Преодоляването на част от трудности, свързани с усвояването на средства от Европейския съюз и други финансови инструменти е довело до положителни страни, като:

- натрупан опит, който ще бъде ползван в следващи периоди;
- добър диалог с икономическите и социални партньори на местно, общинско ниво;
- прилагане на добри практики в областта на планирането и подготовката и реализирането на проекти.

За подобряване на качеството на административните услуги в община Троян са изпълнени или в процес на изпълнение към 2013 г. три проекта по Оперативна програма "Административен капацитет" – „Повишаване на квалификацията на служителите от Общинска администрация – Троян“, който цели подобряване на ефективността в работата и повишаване на професионалните и ключови компетентности на служителите в общинската администрация чрез провеждане на обучения, проект „Функционален анализ на общинските администрации Троян и Севлиево“ в партньорство с община Севлиево за създаване на ефективна общинска администрация и „Ефективност и качество за добро управление“ с основна цел повишаване ефективността на управлението чрез прилагане на добри европейски практики в областта на оптимизиране на разходите по управление на публична собственост. Проектът е изпълнен в партньорство с община Елванген.

На територията на общината са регистрирани 7 бр. т. нар. неправителствени организации една от които е местната инициативна група Троян – Априлци. От направеното анкетно проучване прави впечатление, че има наличие на необходимост от засилване на ролята на неправителствените организации, които могат да се превърнат в основен партньор на общината в планиране и изпълнение на инициативите за местно развитие.

От 2011 г. са направени стъпки към увеличаване на гражданското участие в местното самоуправление като са създадени квартални и консултативни съвети, в които

вземат участие представители на всички заинтересовани страни. Добрите практики за увеличаване на гражданското участие са вече с поставени основи като следващия програмен период ще е възможност те са се доразвият и покрепят.

Посочените положителни страни ще благоприятват усвояването на безвъзмездни средства в рамките на следващия планов период 2014-2020г. За да се повиши качеството на административния капацитет, модернизира управлението за предоставяне на висококачествени публични услуги за гражданите и бизнеса е необходимо да се използват възможностите, които ще се предоставят по Оперативна програма „Добро управление” 2014-2020 в три главни направления: повишаване на институционалния капацитет, ефективността и ефикасността на публичната администрация и съдебната система; предоставяне на качествени услуги на гражданите и бизнеса и развитие на електронното управление и правосъдие; ефективно и ефикасно усвояване на средствата от ЕС.

7. SWOT-АНАЛИЗ

Обикновено при оценъчните и прогнозните изследвания се използват два основни подхода – емпиричен и експертен. При емпиричния подход се извеждат закономерности на основата на анализирана емпирична информация с помощта на статистически и математически модели. При експертния подход се разчита на опита на експертите, като се допуска, че те имат нужния капацитет да разкриват закономерности и да правят синтезирани достоверни оценки, без да е необходимо да се разработват сложни математико-статистически модели.

SWOT-анализът спада към експертната група методи, но той не може да бъде разработен без необходимата изходна информация. За първи път този метод за анализ е използван в научните разработки, посветени на управлението (мениджмънта) на фирмите. Най-често SWOT-анализът се използва за идентифициране на организационното състояние на фирмата и за очертаване на тенденциите в нейното развитие. По-късно SWOT-анализът е пренесен и в други области като регионално планиране, околна среда, туризъм и др.

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива организацията или региона.

В световната практика SWOT-анализът се е утвърдил като задължителен елемент на стратегическото планиране. Значението на SWOT-анализа се подсилва и от факта, че той е регламентиран като задължителна процедура при всички планове и

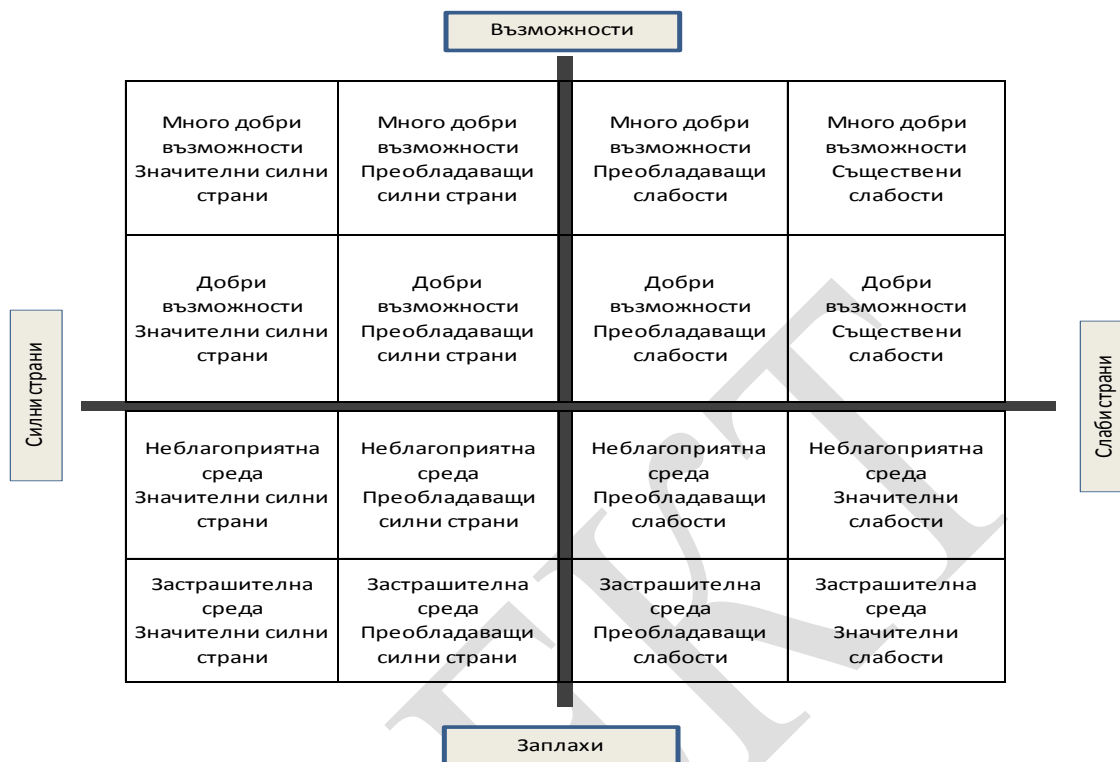
програми, свързани с усвояването на структурните фондове и инструменти на Европейския съюз.

Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на общината, както и периодична оценка на мястото ѝ в рамките на региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието. Сред елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограниченията (лимитиращите фактори) и проблемите, които предстои да бъдат преодолени. Преди да се премине към SWOT-анализа на отделните сектори в социално-икономическото развитие на община Троян, е важно да се подчертае, че в нашата страна все още има проблеми, свързани с наличието, количеството и качеството на необходимата изходна информация и достъпа до нея. Както и при всички останали анализи, предназначени за органи и лица, вземащи решения, трябва да се работи с достоверна, официализирана информация.

7.1. Методология за разработване на S.W.O.T. анализа на община Троян

SWOT анализа на община Троян има за цел да оцени въздействието на външните фактори на околната среда в която функционира общината и това на нейните вътрешни фактори. Влиянието на средата очертава благоприятните възможности за нейното развитие и потенциалните заплахи, които тя ще изпитва от страна на неблагоприятните фактори. Оценката на вътрешните фактори за развитие открояват силните и слабите страни на общината. Оценките на външните и вътрешните фактори, разположени на координатна система, оформят множество комбинации, които могат да се разпределят в четири квадранта – първи квадрант, при който добрите възможности на външната среда се съчетават със силните страни на вътрешните фактори, втори квадрант, при който са налице добри възможности, но съчетани с вътрешни слабости, трети квадрант, съчетаващ слабости и заплахи на външната среда и четвърти квадрант, при който се съчетават външни заплахи със силни страни (Виж Фиг. 32).

Фигура 32. SWOT матрица на съчетанието на силните и слабите страни на вътрешните фактори с възможностите и заплахите на средата

Методът на SWOT анализа служи за оценка на силните и слабите страни на изследвания обект, в случая на общината, както и за оценяване на благоприятните възможности, които външната обкръжаваща среда предоставя за нейното развитие и потенциалните заплахи, които тя отправя към нея. Истинският смисъл на SWOT анализа обаче е не просто да се дадат някакви оценки и да се съпоставя общината с други общини или с нейното минало състояние, а да се комбинират оценките на общината с тези на външната среда и в зависимост от това каква е тази комбинация да се предложат най-подходящите стратегии за развитие. Възможни са 4 комбинации:

1. Благоприятни възможности на външната среда и силни страни на общината – т.е. средата е благоприятна за развитието на общината, а нейните силни страни преобладават над слабостите ѝ;
2. Заплашителна външна среда и силни страни на общината;
3. Заплашителна външна среда и преобладаващи слаби страни на общината;
4. Благоприятна външна среда, съчетана с преобладаващи слабости на общината.

Графично това може да се покаже на т.нар. SWOT матрица, като всяка една от тези комбинации отговаря на отделните квадранти на матрицата, които се очертават от координатната система.

Ако при оценките SWOT анализа излиза, че за общината е характерна първата ситуация, т.е. в графиката пресечната точка на оценките на външната среда и на вътрешните фактори е в **първи квадрант**, то най-удачни за общината са стратегиите на инвестиране, разнообразяване на публичните услуги, въвеждане на иновации.

Ако сме във втората ситуация при която се комбинират застрашителна външна среда със силни страни на общината и пресечната точка на оценките е във **втори квадрант**, то подходящи са стратегии, насочени към използване на разнообразни методи за управление като извършване на съвместно контролирани дейности, предоставяне на управление на общински

предприятия чрез договори за управление, изграждане на стратегически алианси, създаване на смесени дружества, консорциуми и джойнт-венчър.

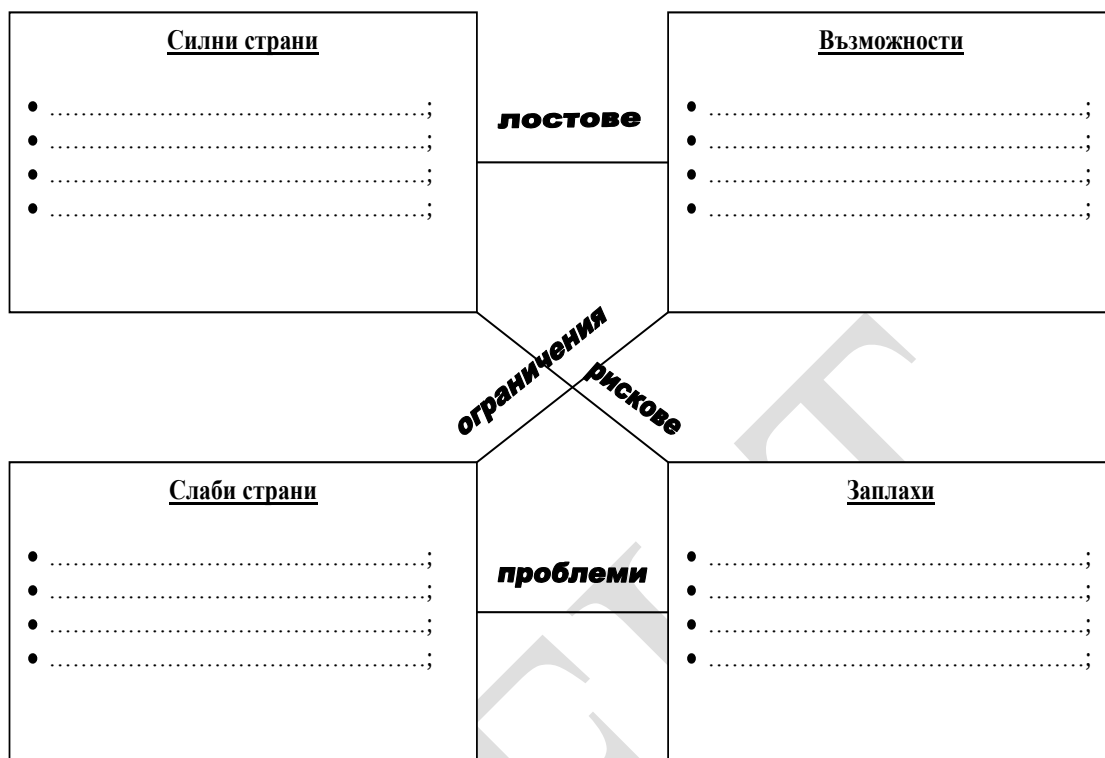
При ситуации, попадащи в **трети квадрант** са препоръчителни стратегии на обединяване, ограничаване на дейностите, приватизация.

Най-подходящи стратегии за **четвърти квадрант** са концентрация на усилията в най-важните направления, лобиране за осигуряване на подкрепа от висшестоящи организации, вертикална интеграция със структури на по-високо и по-ниско ниво.

Тъй като състоянието в развитието на разгледаните теми, посочени в анализа на икономическото и социалното развитие на общината е различно, т.е. има сектори и отрасли, които се развиват добре и такива които не се развиват толкова добре, за някои общината среща подкрепа в лицето на централната власт и гражданството, а за други не дотам, то SWOT анализът е извършен на база на всяка анализирана тема поотделно (**тематичен анализ**) и за общината като цяло (**интегрален анализ**), т.е. обхващащ цялостното състояние на общината. Индексът на анализа на всяка среда Ita_n показва степента на въздействие на комбинацията от фактори върху съответната тема от SWOT-анализа. Индексът на анализа за всяка тема изразява зависимостта между външните и вътрешните фактори посредством площта на полето, заключено между координатните оси и конкретните значения на външните и вътрешните фактори за разглеждания сектор. Неговата стойност е равна на произведението от оценката на външните фактори Cef и оценката на вътрешните фактори Cif . Така стойностите на индекса на тема 1 ще се получи по следния начин: $Ita_1 = Cef \times Cif$.

По нататък анализът продължава с изграждане на комбинации между възможностите и заплахите на средата и силните и слабите страни на организацията (общината). При тези комбинации се очертават лостовете за развитие, проблемите, ограниченията, които ще изпитва общината в своето развитие и рисковете, които може да понесе. Визуално това е представено на следващата фигура.

Фигура 33. Лостове за развитие, проблеми, ограничения и рискове в развитието

При оценяването на външните и вътрешните фактори за развитието на всяка тематична среда/сектор е взето експертното мнение на специалисти от съответната сфера в пълно съответствие с изготвения анализ на икономическото и социално развитие на община Троян, изготвените национални и регионални анализи за икономическо и социално развитие, представителния Анализ на социално-икономическото развитие на Република България, март, 2011, представително проучване на Институт за пазарна икономика - „Регионални профили: Показатели за развитие“, София, 2012 и „Текущо икономическо развитие на България - Избрани теми, юни 2013 г. - бюлетин издаван от Министерство на финансите и Макробюлетин – основни икономически показатели, юни 2013 на Министерство на икономиката и енергетиката, местни секторни стратегически документи.

Оценките варират от 1-неблагоприятно влияние, до 5-благоприятно влияние на съответния фактор. Тези оценки са представени в таблиците и визуализирани на графиките по-долу.

7.1. Тематични SWOT – анализи

1.1.1. Местна икономика

Като цяло влиянието на вътрешните фактори за развитие на местната икономика се оценява като неблагоприятно, поради настъпилия индустриален упадък в общината в периода в следствие на световната икономическа криза. В голямата си част

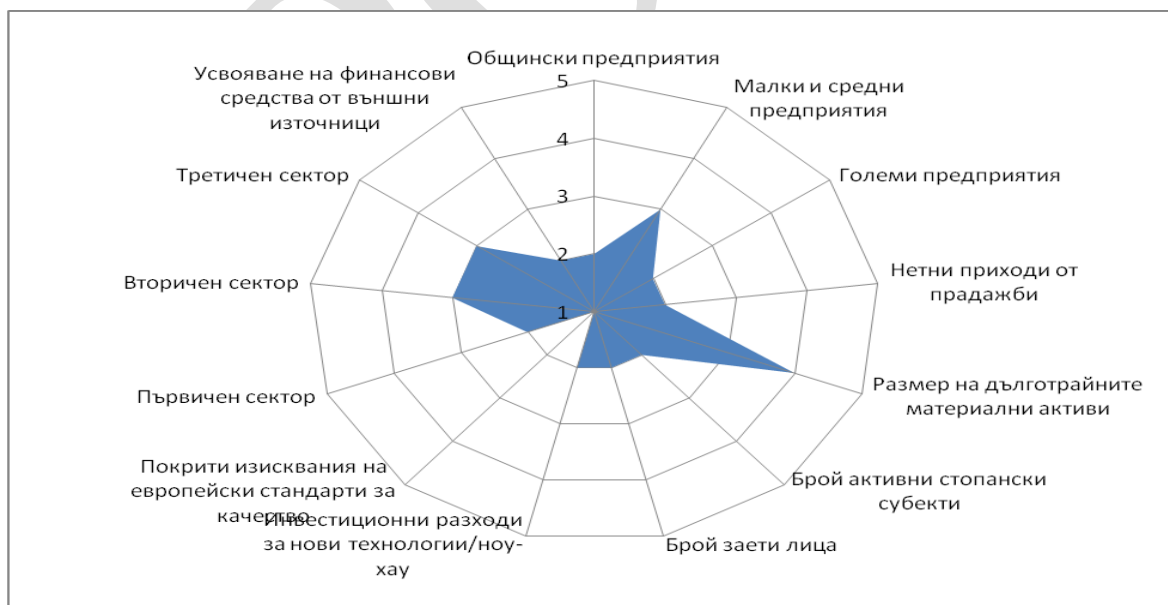

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

предприятията показват спад в икономическите си показатели, като единствено леко увеличение се наблюдава в повишаване на дълготрайните материални инвестиции. Въпреки приоритетното развитие на туризма в предходния планов период, показателите му все още не показват желан резултат.

Таблица 15. Вътрешни фактори за развитието на местната икономика⁴⁴

№	Вътрешни фактори	Оценки (от 1 до 5)
1.	Развитие на общинските предприятия	2
2.	Развитие на малките и средни предприятия	3
3.	Развитие на големите предприятия	2
4.	Нетни приходи от продажби	2
5.	Размер на дълготрайните материални активи	4
6.	Брой активни стопански субекти	2
7.	Брой заети лица	2
8.	Инвестиционни разходи за нови технологии/ноу-хау	2
9.	Покрити изисквания на европейски стандарти за качество	1
10.	Развитие на отраслите от първичния сектор	2
11.	Развитие на отраслите от вторичния сектор	3
12.	Развитие на отраслите от третичния сектор	3
13.	Усвояване на финансови средства от външни източници	2
14.	Средна оценка на вътрешните фактори	2,31

⁴⁴ За оценката на факторите е използвана статистическа информация на Националния статистически институт в периода 2008-2011/2012, където това е приложимо - www.nsi.bg.

Фигура 34. Профил на вътрешните фактори определящи нивото на местната икономика

Външните фактори също се оценяват като неблагоприятни. Единствено възможностите за финансиране на дейностите от външни източници – главно програми на Европейския съюз се оценяват като много благоприятни. Изключително важни за развитието на местната икономика са възможностите за финансиране на дейности по оперативна програма „Иновации и конкурентноспособност”. Влошаването на показателите за измерването на индекса за правене на бизнес пък могат да доведат до отлив на желани чужденстрани инвестиции.

Таблица 16. Външни фактори за развитие на местната икономика⁴⁵

№	Външни фактори	Оценки (от 1 до 5)
1.	Наличие на разнообразни форми на сдружения на бизнес структурите	3
2.	Брутен вътрешен продукт	2
3.	Инвестиционна активност	4
4.	Инфлация	4
5.	Промишлено производство и оборот в промишлеността	4
6.	Изменение на външната търговия на България	3
7.	Брутна добавена стойност	3
8.	Новорегистрирани и заличени фирми	2
9.	Разходи за НИРД	2
10.	Индекс на икономическата свобода	3
11.	Индекс за правене на бизнес	1
12.	Плащане на данъци	2
13.	Индекс на бюджетната прозрачност	5
14.	Индекс на глобалната конкурентност	4
15.	Световна конкурентноспособност	2
16.	Индекс на конкурентноспособността в туризма и пътуването	3
17.	Глобален индекс на развитието на търговския сектор в	1

⁴⁵ За оценката на факторите е използвана статистическа информация:

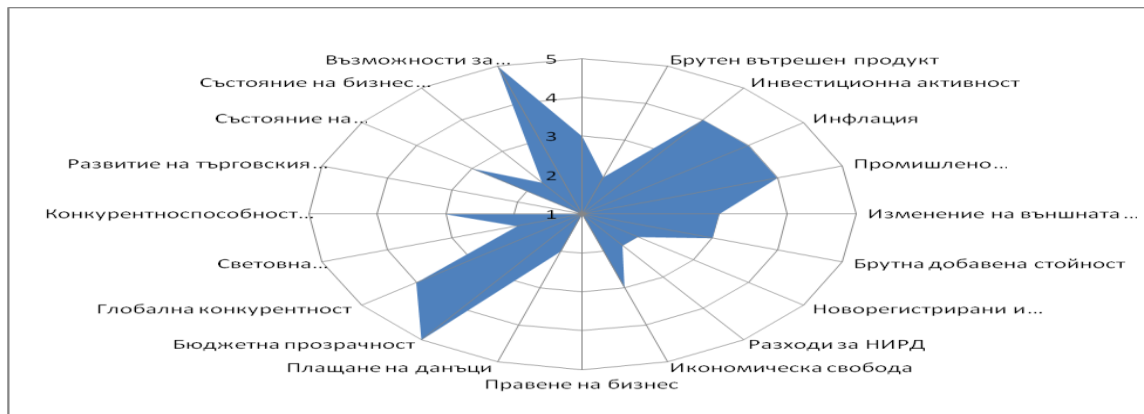
1. За фактори от № 3 до № 10 по данни от Националния статистически институт в периода 2007-2011/2012, когато е приложимо (www.nsi.bg);
2. За фактори от № 11 до № 18 по данни на Институт за пазарна икономика от класация на държавите и мястото на България в международните класации за периода 2010 – 2012/2013г. по основни индекси (www.ime.bg)

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

	развиващите се страни	
18.	Състояние на икономиката в област Ловеч ⁴⁶	3
19.	Състояние на бизнес средата в област Ловеч ⁴⁷	2
20.	Възможности за финансиране от алтернативни приходоизточници	5
21.	Средна оценка на външните фактори	2,4

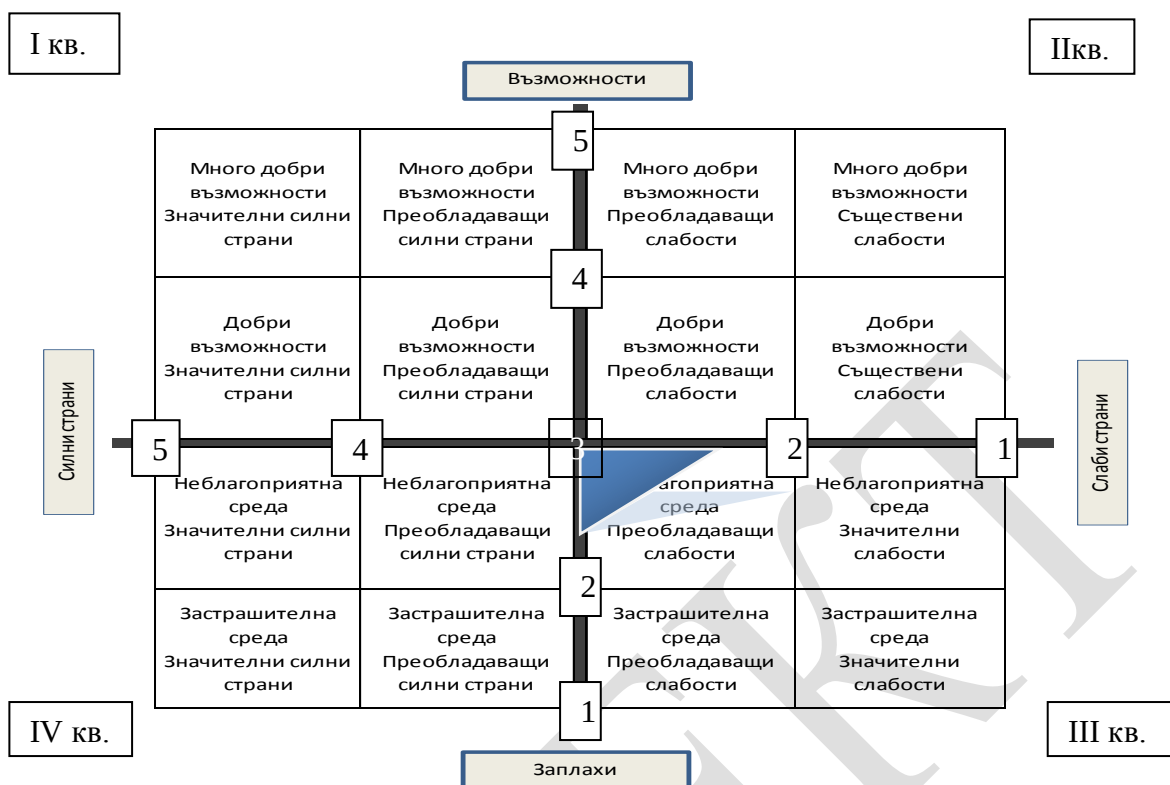

Фигура 35. Профил на външните фактори определящи нивото на местната икономика

⁴⁶ Оценката е направена съобразно изследване на Институт за пазарна икономика „Регионални профили – показатели за развитие“, 2012г. и на базата на изготвена от тях методология като за целите на настоящия анализ се приема оценка 1= слабо, 2 = незадоволително, 3 = средно, 4 = добро и 5= много добро. Избраните и изследвани показатели са за период 2001-2011

⁴⁷ Виж бележка под линия № 46

Фигура 36. SWOT – матрица на влиянието на факторите за развитие на местната икономика

Влиянието на факторите за развитие на местната икономика, визуализирано на графиката, определят мястото ѝ в трети квадрант. Подходящи стратегии за развитието на икономическите дейности в община Троян са тези, които са характерни и за двата квадранта, т.е. сдружаване и изграждане на публично-частни партньорства, свиване на дейностите и/или предоставянето им на частни структури, приватизация, концентрация на усилията в най-важните и характерни за социалната роля на общината дейности, лобиране пред висшестоящи организации, вертикална интеграция с национални и регионални структури; пълноценно използване на средствата от ЕС за повишаване на конкурентноспособността на предприятията; предоставяне на управление на общински предприятия чрез договори за управление, изграждане на стратегически алианси, създаване на смесени дружества, консорциуми и джойнт-венчъри; подобряване на инфраструктурните условия за развитие на икономическите дейности.

СИЛНИ СТРАНИ

- продуктово-преструктурирани предприятия с оглед повишаване на конкурентоспособността им;
- ясно изразена устойчива тенденция към нарастване на основните икономически показатели в дейността на предприятията от сектор „Услуги“;
- конкурентно предимство в производството на химически продукти;
- конкурентно предимство при „Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели), печатна дейност“;
- тенденция на повишаване на размера на дълготрайните материални активи, благоприятстваща техногична модернизация в предприятията;
- развито горско стопанство - ключов фактор и стратегически резерв за развитието на туризма, дърводобива и дървопреработването, лов и риболов; рационално и екологосъобразно ползване на диворастващите билки, горски плодове и гъби;
- извършени положителни мерки за нарастване на общия запас от дървесина.

ТРОЯ

ВЪЗМОЖНОСТИ

- пълноценно използване на добрите природо-географски условия за развитие на интензивно селско стопанство в североизточните части на овощарството, планинското пасищно животновъдство и производство на екологични чисти продукти;
- повишаване на конкурентоспособността на малките и средни предприятия чрез възможностите, които предлага Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 за внедряване на нови технологии и наука и технологични процеси в отраслите и производствата на общинската икономика, които да осигурят адекватно покриване на изискванията на европейски сертификат за качество на произвежданата продукция;
- въвеждане на ниско-въглеродни технологии и енергийна ефективност за насърчаване на зелената и енергийно-ефективна икономика;
- туристически маркетинг и изграждане на многопланова и многопосочна туристическа информационна система в региона на общината за повишаване на конкурентоспособността на отрасъла;
- насърчаване на инициативи за стимулиране развитието на аграрния сектор в общината и пълноценно използване на наличните природни ресурси и Институт за планинско животновъдство и земеделие за подобряване на видовия и сортовия състав на земеделските култури;
- привличане на инвестиции в земеделието, индустрията и туризма за комплексно социално-икономическо развитие.

ЛОС
ТОВ
Е

СЛАБИ СТРАНИ

ОГРАНИЧЕНИЯ

- нисък дял на инвестиционните разходи за нови технологии и наука в предприятията, ограничаващ конкурентоспособността им;
- недостатъчен брой на отраслите и производствата, които покриват изискванията за европейски сертификат за качество на произвежданата продукция;
- голяма част от обработваеми земи не се използват, което ограничава развитието на земеделието;
- спад на предприятията, броя на заетите лица и реализираните приходи от продажби във вторичния (промишленост) и третичния (услуги) сектор, създаващи предпоставки за увеличаване на безработицата в общината;
- голям брой на малките и средни предприятия без сериозен принос в икономиката;
- влошаващи се икономически показатели на големите и общински предприятия, поражащи неблагоприятни предпоставки за увеличаване на безработицата;
- непълноценно използване на богатия туристически потенциал и изграден капацитет за подобряване развитието на туризма;
- неефективно използване на ресурса на Института за планинско животновъдство и земеделие за подобряване развитието на земеделието и възможностите за финансиране от алтернативни приходоизточници за развитието на икономиката.

РИСКОВЕ

ЗАПЛАХИ

- недостиг на финансови средства за внедряване на нови технологии в промишлените предприятия за повишаване конкурентоспособността им и технологични процеси, които да осигурят адекватно покриване на изискванията на европейски сертификат за качество на произвежданата продукция;
- засилване на незаконното изсичане на гори;
- липса на квалифицирана работна сила в съответствие на пазара на труда може да доведе до влошаване качеството на предлаганите услуги и спад в показателите на основните отрасли за общината;
- влошаване на инвестиционната активност и опасност от липса на инвеститори, поради негативните тенденции на икономическите индекси за България.

ПРОБЛЕМИ

Фигура 37. Лостове за развитие, проблеми, ограничения и рискове в развитието на местната икономика

Негативните тенденции в развитието на първичния отрасъл и непълноценното използване на наличните ресурси и природо-географски условия, пораждат необходимостта от провеждане на мерки за промяна във формата на стопанисване на земеделската, които да доведат до създаване на по-едри съвременни стопанства, насърчаване на кооперирането между местните предприятия чрез подпомагане на клъстерирането и предоставянето на подкрепа за веригите на доставките.

Неефективното усвояване на европейски средства, ниският дял на инвестиционните разходи за нови технологии и ноу-хау в предприятията и малкият брой на отраслите и производствата, които покриват изискванията за европейски сертификат за качество на произвежданата продукция създават предпоставка за бъдещ проблем, а неизползването на възможностите по ОПИК за риск за конкурентоспособността на отделните предприятия.

Изграждането на инфраструктура се ограничи негативното развитие на икономическите отрасли във всички икономически сектори.

Провеждането на ефективна маркетингова политика за развитие на туристическите услуги ще ограничи непълноценното използване на богатия туристически потенциал и насърчаванто на развитието на сектора. Необходимо е да се предприемат мерки относно подкрепа за развитието на различни видове туризъм, разнообразяване на престоя на посетителите и информационна обезпеченост за предлаганите възможности за туризъм.

1.1.2. Социалната сфера и човешки ресурси

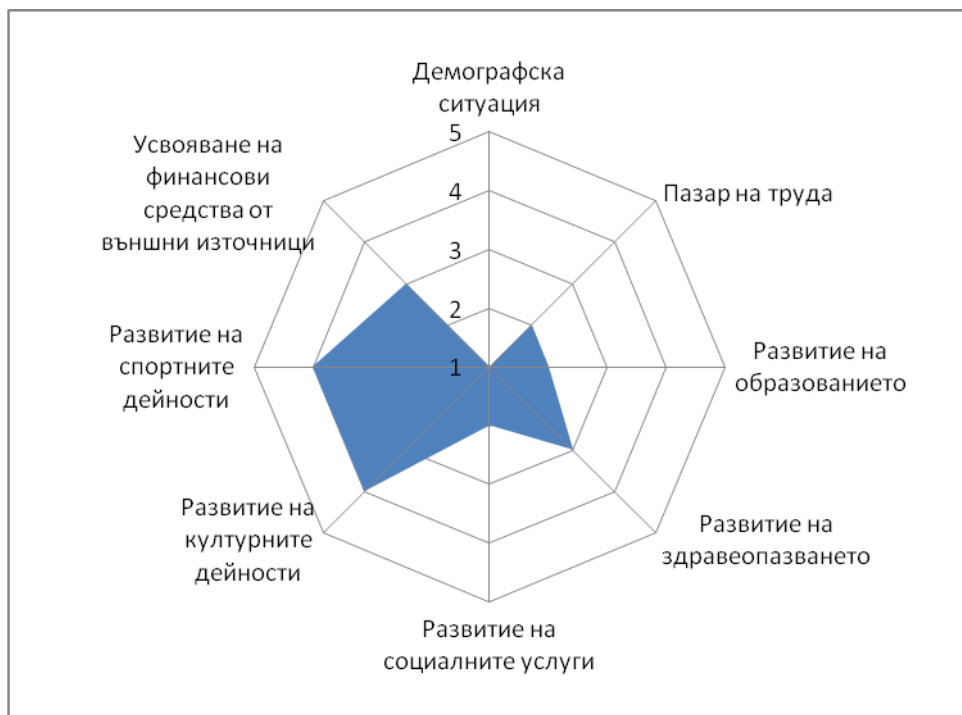
Основен неблагоприятен фактор за социалната среда е демографската ситуация. Негативно влияние оказват тенденциите за повишаване на безработицата и намаляване на заетостта. Като благоприятни фактори се определят културните и спортни ресурси.

Таблица 17. Вътрешни фактори за развитието на социалната сфера и човешки ресурси

№	Вътрешни фактори	Оценки (от 1 до 5)
1.	Демографска ситуация	1
2.	Пазар на труда (икономическа активност на населението, безработица, заетост) ⁴⁸	2
3.	Развитие на образованието	2
4.	Развитие на здравеопазването	3
5.	Развитие на социалните услуги	2
6.	Развитие на културните дейности	4
7.	Развитие на спортните дейности	4
8.	Усвояване на финансови средства от външни източници	3
9.	Средна оценка на вътрешните фактори	2,62

⁴⁸ По данни на Национален статистически институт за периода 2007-2011 г.

Фигура 38. Профил на вътрешните фактори определящи нивото на социалната сфера и човешките ресурси

Външната среда, която влияе на социалната среда в общината също се определя като неблагоприятна поради повсеместните промлеми – демографски срив, увеличаванена безработицата, качеството на медицинското обслужване. Като изключително благоприятни се определят възможностите за финансиране с външни на организацията финансови средства, главно по програмите финансирани от Европейския съюз.

Таблица 18. Външни фактори за развитието на социалната сфера и човешки ресурси⁴⁹

№	Външни фактори	Оценки (от 1 до 5)
1.	Демографска ситуация за област Ловеч ⁵⁰	1
2.	Здравеопазване в област Ловеч ⁵¹	3

⁴⁹ За фактори от № 8 до № 10 по данни на Институт за пазарна икономика от класация на държавите и мястото на България в международните класации за периода 2010 – 2012/2013г. по основни индекси (www.ime.bg)

⁵⁰ Виж бележка под линия № 46

⁵¹ Виж бележка под линия № 46

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

3.	Социална среда в област Ловеч ⁵²	2
4.	Образование в област Ловеч ⁵³	2
5.	Образование в страната (% на ранно напусналите системата на образованието, % на населението с висше образование, резултати от изследване на PISA по програма за международно оценяване на учениците по математика, природни науки и четене) ⁵⁴	2
6.	Пазар на труда (икономическа активност на населението, коефициент на безработицата, коефициент на заетост) ⁵⁵	2
7.	Участие на населението на възраст 25-64 години в културни дейности и събития за страната ⁵⁶	3
8.	Бедност и социално включване ⁵⁷	2
9.	Индекс за човешко развитие ⁵⁸	3
10.	Индекс за качество на живот	3
11.	Европейски индекс на медицинско обслужване	2
12.	Възможности за финансиране от алтернативни приходоизточници	5
13.	Средна оценка на външните фактори	2,5

⁵² Виж бележка под линия № 46

⁵³ Виж бележка под линия № 46

⁵⁴ Съобразно изследване на Институт за отворено общество – „Индекс за настигането“, 2012 г. по статистическа на Национален статистически институт за периода 2007-2011 г.

⁵⁵ По данни на Национален статистически институт за периода 2007-2011 г.

⁵⁶ По данни на Национален статистически институт за периода 2007-2011 г.

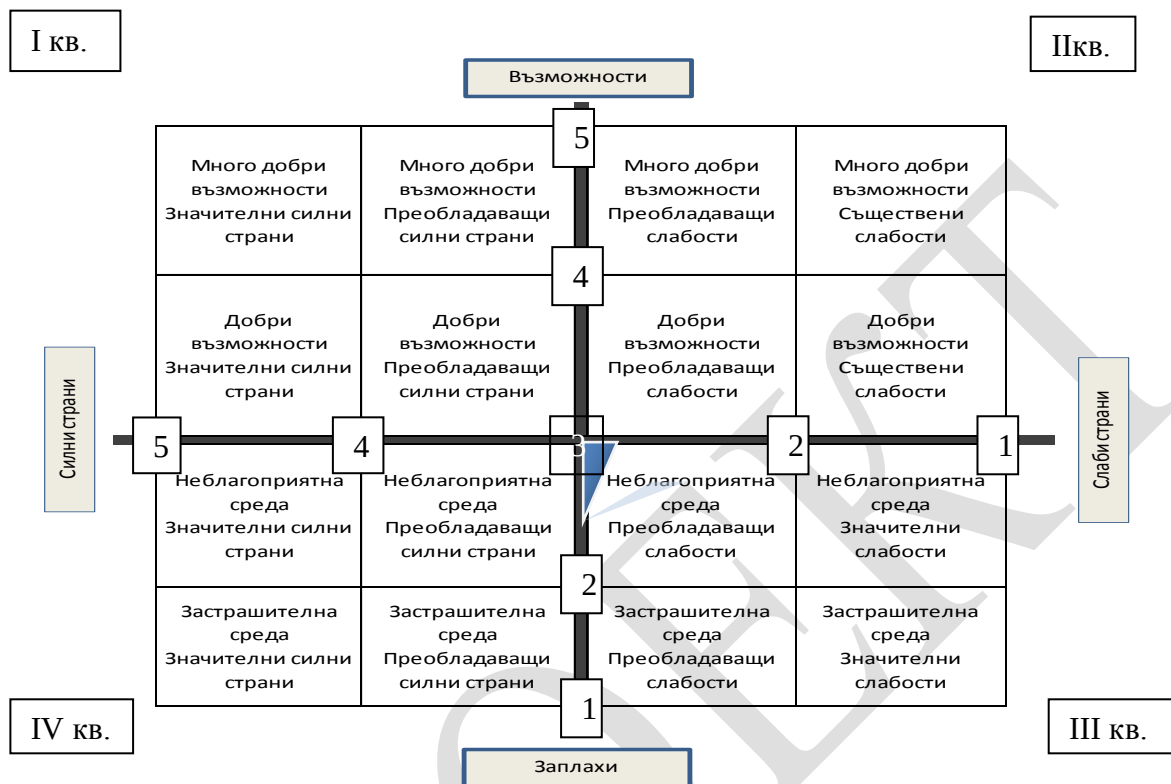
⁵⁷ По данни на Национален статистически институт за периода 2007-2011 г.

⁵⁸ За фактори от № 9 до № 11 по данни на Институт за пазарна икономика от класация на държавите и мястото на България в международните класации за периода 2010 – 2012/2013г. по основни индекси (www.ime.bg)

Фигура 39. Профил на външните фактори определящи нивото на социалната сфера и човешките ресурси

Фигура 40. SWOT – матрица на влиянието на факторите за развитие на социалната сфера и човешките ресурси

Влиянието на факторите за развитие на социалната сфера и човешките ресурси, визуализирано на графиката, определят мястото ѝ в трети квадрант. Подходящи стратегии за развитието на социалната сфера в община Троян са тези, които са характерни и за двата квадранта, т.е. сдружаване и изграждане на публично-частни партньорства, свиване на дейностите и/или предоставянето им на частни структури, приватизация, концентрация на усилията в най-важните и характерни за социалната роля на общината дейности, лобиране пред висшестоящи организации, вертикална интеграция с национални и регионални структури; пълноценно използване на средствата от ЕС за подобряване на условията; насърчване на партньорските дейности и обмяна на добър опит; подобряване на инфраструктурните условия на социалната среда и качеството на човешките ресурси.

СИЛНИ СТРАНИ

- благоприятна за естественото възпроизводство и трудовото участие полова структура;
- хармонични етнически взаимоотношения за живот въпреки дяла на ромската етническа група;
- високо образователно равнище на населението в общинския център- предпоставка за по-бързо излизане от икономическата криза;
- успешно-изпълнени социални проекти за намаляване на дяла на безработните лица с основно образование;
- устойчивост в развитието на образователната система чрез създаване на оптимална мрежа от учебни заведения, водещи до намаляване на броя на напусналите образователната система;
- извършена оптимизация и преразпределение на кадровия ресурс с оглед осигуряване на медицинско обслужване на учениците при целодневна организация на учебния процес;
- устойчиво развитие на социални услуги в общността- предпоставка за подобряване качеството на живот на населението;
- многобройни и разнообразни средища на културно развитие и богато недвижимо културно наследство - важен ресурс за развитие на туризма;
- добре развити условия за провеждане на масов спорт с международно участие създаващо предпоставки за популяризиране на Троян като спортна дестинация.

ВЪЗМОЖНОСТИ

- задържане на населението в селата и ограничаване на обезлюдяването и подобряване на достъпа до заетост, намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване чрез местни инициативи и проекти;
- осигуряване на по-добри възможности за реализация на лицата от различните етнически групи и интегриране им, особено на ромската, чрез пълноценно използване на алтернативни европейски средства;
- поддържане на по-ниски равнища на безработица спрямо тези в областта и страната с помощта на инициативи на общинските власти;
- подобряване на образованието чрез инициативи и мероприятия в посока намаляване на отпадналите ученици, редуциране броя и дела на населението с основно и по-ниско образование и активно социално приобщаване;
- създаване на условия за реализиране на индивидуални стратегии за оцеляване за стимулиране повишаването на покупателната способност;
- въвеждане на ефективен избор на изучаваните професии за обвързването им с изискванията на пазара на труда;
- реализиране на проекти за популяризиране на културните и спортните традиции и превръщането им в конкурентноспособен туристически продукт;
- внедряването на добри практики в сферата на социалните услуги и образованието чрез транснационално сътрудничество и междуобщинско партньорство.

ограничения

СЛАБИ СТРАНИ

- отрицателният естествен прираст в комбинация с отрицателен миграционен баланс е основен демографски проблем водещ до постоянно намаляване на броя на икономически активното население, задълбочаване на процеса на застаряване на населението и намаляване на броя на учениците, учителите и училищата, което води до понижаване на достъпността до училищната мрежа в населените места;
- концентрирането на населението в гр.Троян води до обезлюдяване на селата;
- ниска средна работна заплата и темповете на нарастване в сравнение с областта и страната и увеличаване на равнищата на безработица, крият заплахата за задълбочаване отрицателния миграционен баланс, демографския срив;
- високата безработица в селата води до прекъсване на здравноосигурителните права на населението и ограничаване на достъпа до здравеопазване;
- неефективен и неконкурентноспособен избор на изучаваните професии, липса на обвързаност с изискванията на пазара на труда водещ до задълбочаване на безработицата;
- липсва на алтернативни форми за запълване на свободното време на учениците, особено в малките селища крият заплахата не разкриване на творческия им потенциал;
- неефективно използване на финансови средства от алтернативни източници за развитието на културата и поддържането на културните традиции в общината води до непълноценно използване на богатото недвижимо културно наследство и ограничава развитието на туризма;
- липсата на театър, кино и опера ограничава възможностите на жителите за пълноценно включване в културния живот.

ДИСКОВЕ

ЗАПЛАХИ

- задълбочаването на демографската криза, отрицателният естествен прираст и застаряващото население ще окажат неблагоприятно влияние върху възпроизводство на населението, по-рязко намаляване на икономическата активност на населението, увеличаване на броя на закритите училища и детски градини и равнището на безработицата;
- при непредприемане на мерки за задържане на населението (главно на младежи) ще се задълбочат социално-икономическите проблеми;
- недостатъчен капацитет на държавните и местните власти и липса на достатъчни финансови средства за реализиране на проекти, насочени за подобряване на демографския потенциал;
- продължаващият социално-икономически упадък на периферните населени места ще доведе до свръхконцентрация на работна сила в общинския център и ще засили външната миграция на икономически активното население;
- намаляването на темповете на икономическото развитие ще повиши равнището на безработицата в общината, ще увеличи дела на лицата без здравноосигурителни вноски и ще увеличи социалните разходи за тях;
- задълбочаването на различията между реалните потребности на пазара на труда и нивото на професионалното обучение ще възпрепятства адаптирането на местната икономика към новите предизвикателства.

Фигура 41. Лостове за развитие, проблеми, ограничения и рискове в развитието на социалната сфера и човешките ресурси

Идентифицираните възможности са лост за развитие на силните страни и ограничават влиянието на слабите страни. Препоръчително е да се насочат усилията към мерки, които създават предпоставки за балансирано развитие на културното недвижимо наследство като идентифициране и обособяване на нови обекти и комплекси, подобряване на достъпа до изкуство подпомагане на дейността на институциите и в частност читалищата; стимулиране на масович спорт сред младежите и поддържането на спортните клубове; мерки за подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението и в частност квалификацията на работната ръка; изграждане на партньорства с бизнеса за задържане на високообразовано население и преодоляване на проблема за липса на млада работна сила в населените места от общината, поради изчерпване на демографския им потенциал; мерки за подкрепа на личностното развитие; социални мерки за разширяване на броя на предоставяните социални услуги и работа в партньорство за предотвратяване на рискове, водещи до социално изключване и изолация; партньорство с бюрата по труда и социалните партньори за повишаване на заетостта и пригодността за заетост. Необходимо е пълноценното им използване за мобилизирането на средата и ограничаването на заплахите за нея.

1.1.3. Инфраструктура, свързаност и достъпност на територията

Вътрепните фактори (табл. 19) се определят като преобладаващо благоприятни главно поради високите стойности на изградената комуникационна система и изпълнените инфраструктурни проекти в предходния планов период, подобрили и които допълнително ще подобрят в бъдеще след завършването на втория етап от интегрирания проект за воден цикъл на гр. Троян водоснабдителната и канализационна мрежа. Изключително успешен е проектът за модернизирание и рехабилитацията на образователната инфраструктура. Състоянието на инфраструктурата за другите социални сфери пък влияе неблагоприятно за развитието на общината и се нуждае от подобряване.

Таблица 19. Вътрешни фактори за развитието на инфраструктурата, свързаността и достъпност на територията

№	Вътрешни фактори	Оценки (от 1 до 5)
1.	Състояние на водоснабдителната мрежа	3
2.	Състояние на канализационната мрежа	3
3.	Транспортна мрежа и достъпност	3
4.	Състояние на енергийната мрежа и системи	4
5.	Състояние на комуникационната мрежа	5
6.	Състояние на образователната инфраструктура	4
7.	Състояние на инфраструктурата за здравеопазване	2

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

8.	Състояние на инфраструктурата за социални услуги	2
9.	Състояние на инфраструктурата за култура	2
10.	Състояние на инфраструктурата за спорт	2
11.	Осигуреност с бизнес инфраструктура	4
12.	Административно – териториално устройство на територията	5
13.	Баланс на територията	4
14.	Осигуреност на територията с действащи устройствени планове в съответствие с новите изисквания и обективни потребности	2
15.	Интегрирано и пространствено развитие на територията	2
16.	Усвояване на финансови средства от външни източници	4
17.	Средна оценка на вътрешните фактори	3,19

Фигура 42. Профил на вътрешните фактори определящи развитието на инфраструктурата, свързаността и достъпността на територията

Като изключително благоприятни за развитието на общината се определят възможностите за финансиране с външни на организацията финансови средства, главно по програмите, финансирани от Европейския съюз.

Таблица 20. Външни фактори за развитието на инфраструктурата, свързаността и достъпността на територията

№	Външни фактори	Оценки
---	----------------	--------

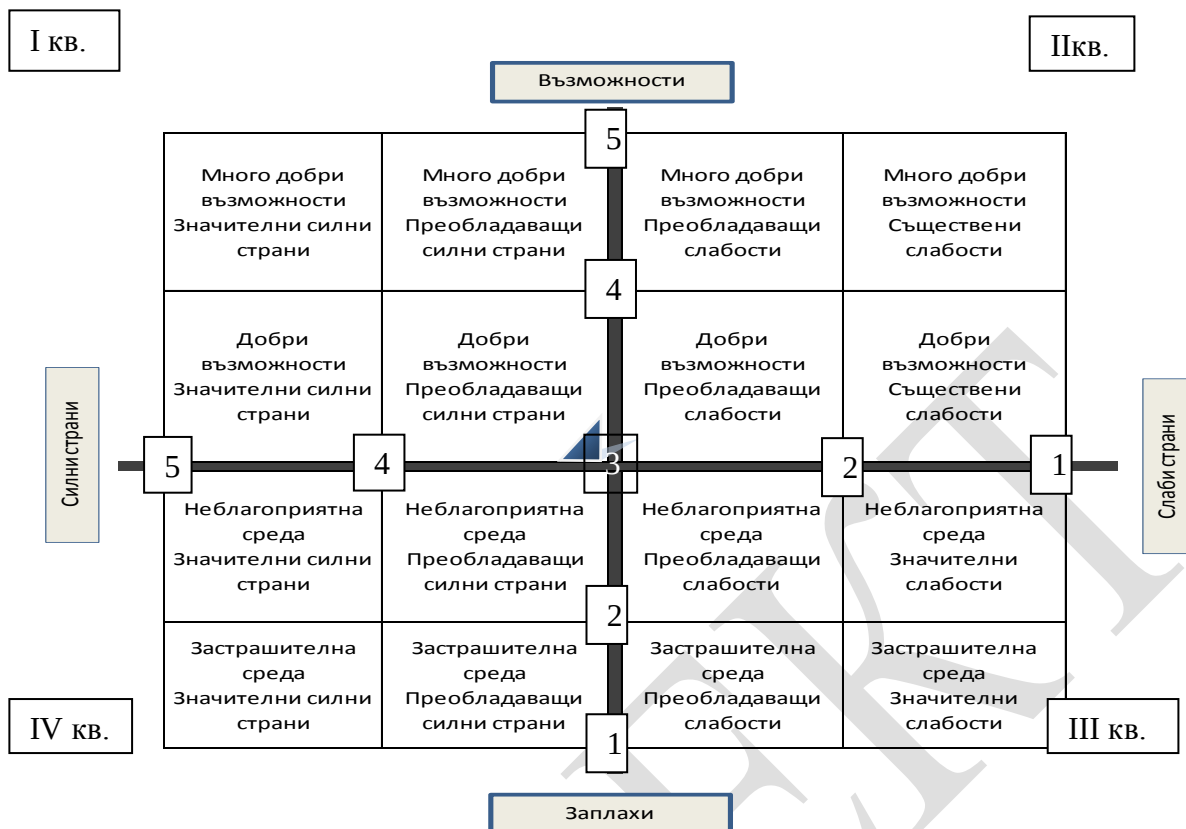
ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

		(от 1 до 5)
1.	Състояние на инфраструктурата в област Ловеч ⁵⁹	2
2.	Състояние на инфраструктурата в страната	3
3.	Възможности за финансиране от алтернативни приходоизточници	5
4.	Средна оценка на външните фактори	3,33

Фигура 43. Профил на външните фактори определящи развитието на инфраструктурата, свързаността и достъпността на територията

⁵⁹ Виж бележка под линия № 46

Фигура 44. SWOT – матрица на влиянието на факторите за развитие на инфраструктурата, свързаността и достъпността на територията

В следствие на оценките за вътрешната и външната среда, влияеща за развитие на инфраструктурата, свързаността и достъпността, SWOT-матрицата визуализира, че община попада в първи квадрант и най-удачни за общината са стратегиите на инвестиране, въвеждане на иновации за подобряване на инфраструктурната среда.

СИЛНИ СТРАНИ

- добре изградена пътна мрежа с пространствена организация за удобен достъп на населението от отделните населени места до центъра, областта и страната;
- предприети успешни мерки и усвоени средства за подобряване на водопроводната и канализационна мрежа в град Троян и с. Шипково и пречистването на отпадните води - изградена градска ПСОВ - първи етап (механично пречистване) и втори етап (биологично пречистване) за пречистване на отпадъчните води на гр. Троян
- подобряване на околната среда;
- успешно реконструирана образователна инфраструктура и подобрени условия за учене;
- подобрена градска среда за живот в град Троян и утвърждаването на града като привлекателно място за живеене;
- много добро състояние на комуникационната мрежа, благоприятстваща успешното взаимодействие между населението и институциите;
- много добро административно – териториално устройство за провеждане на ефективна политика за пространствено развитие.

ОГРАНИЧЕНИЯ

СЛАБИ СТРАНИ

- незадоволително изградена канализационна система в малките населени места, застрашаваща околната среда;
- не добро общо състояние на републиканската и общинската пътна мрежа;
- занемарени съществуващи или липсващи хидромелиоративни съоръжения, което прави площите за напояване непригодни за новите условия на земеделско производство;
- невъзможност за целогодишно използване на републиканския път II-35 в участъка Троянски проход;
- незадоволително състояние на социалната инфраструктура;
- незадоволителна осигуреност с планови документи за провеждане на устройствена и пространствена политика.

ВЪЗМОЖНОСТИ

- подобряване на водопроводната и канализационна мрежа за свеждане до минимум на загубите по нея чрез изпълнение на интегрирани проекти за воден цикъл;
 - обхващане на ресурса от подземни води в района;
- създаване на възможност за целогодишно използване на републиканския път II-35, което ще подобри комплексно социално – икономическото развитие в региона;
- изграждане на локални пречиствателни съоръжения (Шипково, Чифлик, Голяма Желязна) за развитие на туризма;
- подобряване състоянието на общинската пътна мрежа за подпомагане на социално-икономическото развитие на селата и особено достъпа до съответните туристически обекти и природни забележителности;
- внедряването на нови технологии за напояване за по-икономично използване на водните ресурси в общината;
- подобряване на енергийната ефективност в жилищни сгради и публичния сектор за подобряване на околната среда;
- подобряване на образователната, социалната, здравната, културната и спортна инфраструктура за повишаване на качеството на социалната среда;
- разработване на пространствена концепция, устройствени планове за създаване на предпоставки за ефективна устройствена и пространствена политика.

РИСКОВЕ

ЗАПЛАХИ

- липса на финансови средства за ремонт и поддръжка на пътищата от републиканската и общинска пътна мрежа;
- недостиг на необходимите финансови средства за изпълнението на втори етап от Интегрирания проект за водния цикъл на гр. Троян;

ИН 20

ЛОС
ТОВЕ

ПРОБЛЕМИ

Фигура 45. Лостове за развитие, проблеми, ограничения и рискове в развитието на инфраструктурата, свързаността и достъпността на територията

С оглед на идентифицираните слаби страни, могат да се изведат следните мерки, с които да се ограничи незадоволителната осигуреност с планови документи за провеждане на устройствена и пространствена политика слабите страни: изготвяне на концепция за пространствено развитие и поддържането ѝ в ГИС – формат за по-ефективно и ефикасно обновяване и актуализиране; изготвяне на подробни устройствени планове съгласно новите нормативни изисквания и идентифицираните потребности за социално-икономическо развитие; поддържане на регулационните планове и кадастралните и специализирани карти. Чрез тези мерки ще се създадат предпоставки за ефективна устройствена и пространствена политика.

За да се подобри незадоволителното състояние на социалната инфраструктура е необходимо да се предприемат мерки за модернизиране на материално-техническата база, изграждане на нови сгради и съоръжения, където това е необходимо и технологично обновление за повишаване на конкурентноспособността.

Използването на възможностите, които предоставя Оперативна програма Околна среда пък ще ограничат слабата страна на незадоволително изградена канализационна система в малките населени места за подобряване на инфраструктурата и като цяло на околната среда.

Възможностите, които предлага Оперативна програма Региони в растеж 2014-2020 пък представляват лост за подобряване развитието на градската среда и ограничение за негативното развитие на селата, включително чрез подкрепа за реконструкция на общинската пътна мрежа и да поддържа силните страни.

Една от най-основните слаби страни на община Троян е невъзможността за целогодишно използване на републиканския път II-35 в участъка Троянски проход. Създаването на възможност за целогодишно използване ще ограничи негативното влияние върху социалното-икономическо развитие на общината и района като цяло.

Недостигът на финансови средства главно за съ-финансиране пък е основна заплаха за общината, която може да задълбочи и превърне в проблеми наличните слаби страни.

1.1.4. Околна среда и природни рискове

В общината се наблюдава относително благоприятна околна среда, с ниска степен на замърсяване и сравнително добро качество на атмосферния въздух, водите и почвите.

Таблица 21. Външни фактори за състоянието на околната среда и природните рискове

№	Вътрешни фактори	Оценки (от 1 до 5)
1.	Качество на атмосферния въздух	4
2.	Качество на водите	4
3.	Качество на почвите	4
4.	Управление на отпадъците	4
5.	Шум	2

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

6.	Радиационна обстановка	4
7.	Осигуреност със зелени площи	2
8.	Усвояване на финансови средства от външни източници	4
9.	Средна оценка на вътрешните фактори	3,5

Фигура 46. Профил на вътрешните фактори определящи състоянието на околната среда и природните рискове

От външните фактори като неблагоприятни се определят тенденциите за изменението на климата и състоянието на околната среда в областта. Като изключително благоприятни за развитието на общината се определят възможностите за финансиране с външни на организацията финансови средства, главно по програмите, финансирани от Европейския съюз.

Таблица 22. Външни фактори за състоянието на околната среда и природни рискове

№	Външни фактори	Оценки (от 1 до 5)
1.	Състояние на околната среда в област Ловеч ⁶⁰	2
2.	Състояние на околната среда в страната	3
3.	Индекс на изменение на климата ⁶¹	2

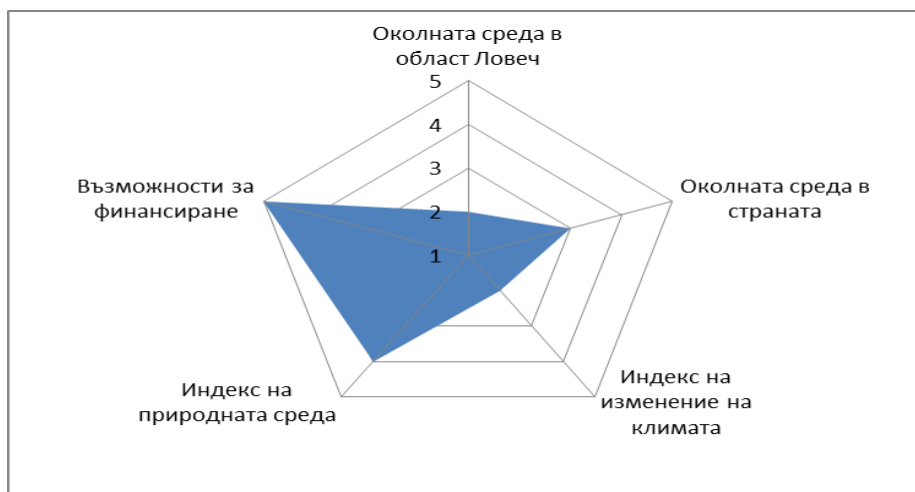
⁶⁰ Виж бележка под линия № 46

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

4.	Индекс на природната среда ⁶²	4
5.	Възможности за финансиране от алтернативни приходаизточници	5
6.	Средна оценка на външните фактори	3,2

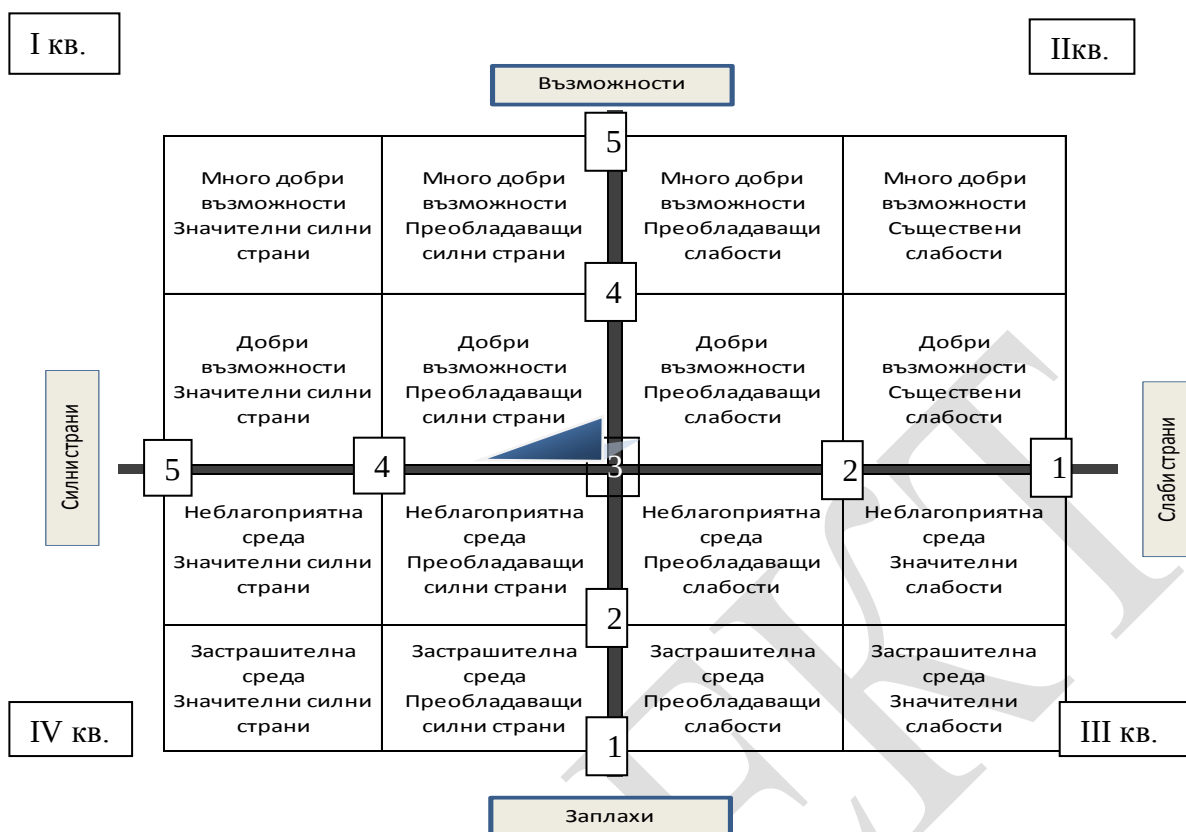

Фигура 47. Профил на външните фактори определящи нивото на околната среда и природните рискове

⁶¹ Извършена на базата на данни на Институт за пазарна икономика от класация на държавите и мястото на България в международните класации за периода 2010 – 2012(www.ime.bg)

⁶² Виж бележка под линия 21

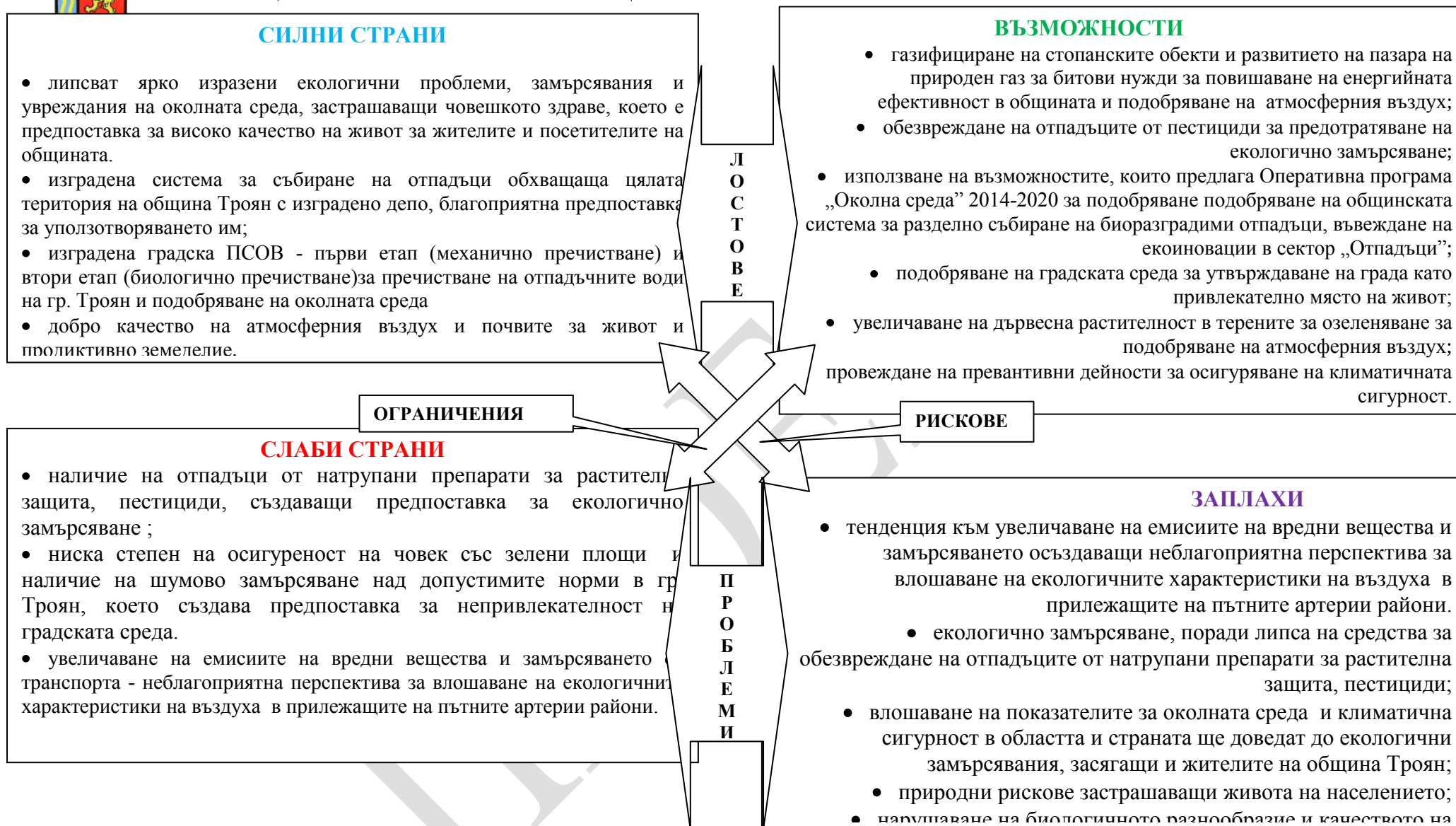

Фигура 48. SWOT – матрица на влиянието на факторите за опазването на околната среда и ограничаване на природните рискове

В следствие на оценките за вътрешната и външната среда, влияеща състоянието на околната среда, SWOT-матрицата визуализира, че община попада в първи квадрант, където се добрите възможности се засичат с преобладаващите силни страни. Най-удачни за общината са стратегиите на инвестиране, въвеждане на иновации за подобряване на средата.

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

Фигура 49. Лостове за развитие, проблеми, ограничения и рискове в опазването на околната среда и ограничаване на природните рискове

Предприемането на мерки за провеждане на превантивни дейности за осигуряване на климатичната сигурност (интервенции за предотвратяване на наводнения и борба с абразията и ерозията, превенция и защита при горски пожари, управление на риска от природни бедствия и аварии и ранно-предупредителни системи) са лост за развитие и поддържане на доброто състояние на околната среда.

Необходимо е да се използват наличните възможности за финансиране от алтернативни източници за дейности, които да ограничат слабите страни - наличие на отпадъци от натрупани препарати за растителна защита, пестициди и ниска степен на осигуреност на човек със зелени площи и наличие на шумово замърсяване. При непредприемане на действия по тях наличните заплахи за екологични замърсявания ще създадат сериозни екологични проблеми.

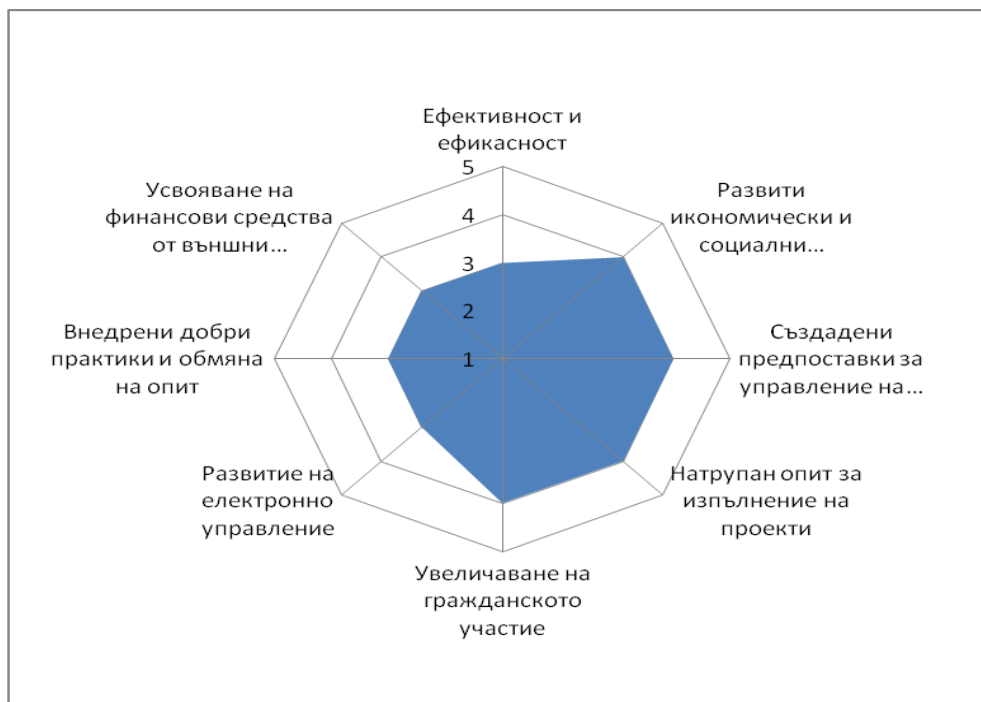
Въпреки доброто качество на атмосферния въздух е необходимо неговото поддържане и инвестиране на средства насочени към газифициране и залесяване с дървесна растителност.

1.1.5. Административен капацитет

Като благоприятни се определят вътрешните фактори, главно поради предприетите мерки за подобряване на капацитета за управление на програми и проекти. В момента се изпълняват два проекта, които възнамеряват да повишат ефективността и ефикасността на работата на общинската администрация.

Таблица 23. Вътрешни фактори за състоянието на административния капацитет

№	Вътрешни фактори	Оценки (от 1 до 5)
1.	Ефективност и ефикасност на работата на общинска администрация	3
2.	Развити икономически и социални партньорства	4
3.	Създадени предпоставки за успешно управление на проекти	4
4.	Натрупан опит за изпълнение на проекти	4
5.	Увеличаване на гражданското участие	4
6.	Развитие на електронно управление	3
7.	Внедрени добри практики и обмяна на опит	3
8.	Усвояване на финансови средства от външни източници	3
9.	Средна оценка на вътрешните фактори	3,5

Фигура 50. Профил на вътрешните фактори определящи нивото на административния капацитет

Като изключително благоприятни за развитието на общината се определят възможностите за финансиране с външни на организацията финансови средства, главно по програмите, финансирани от Европейския съюз, които да подобряват качеството на административното обслужване и административния капацитет.

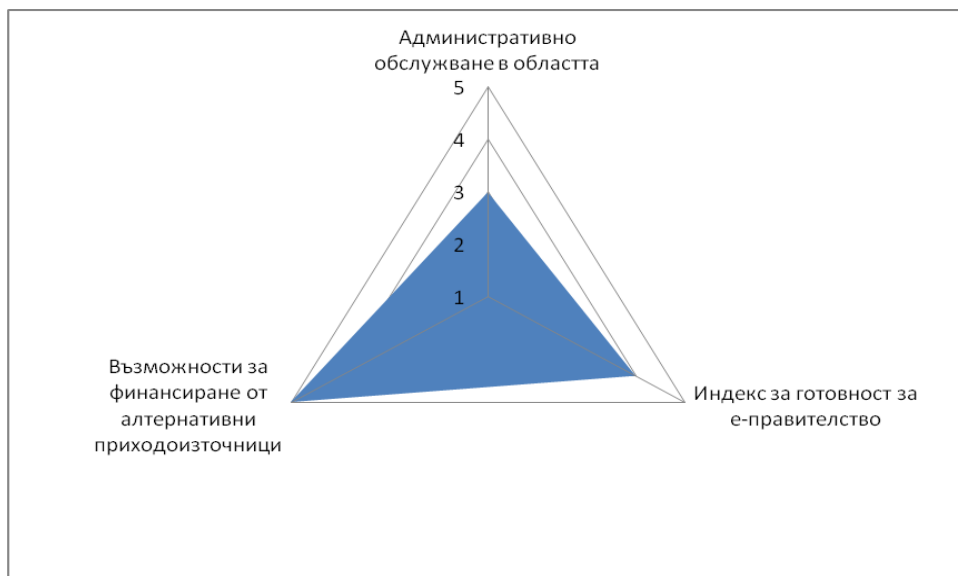
Таблица 24. Външни фактори за състоянието на състоянието на административния капацитет

№	Външни фактори	Оценка (от 1 до 5)
1.	Качество на административното обслужване в област Ловеч ⁶³	3
2.	Индекс за готовност за е-правителство ⁶⁴	4
3.	Възможности за финансиране от алтернативни приходаизточници	5
4.	Средна оценка на външните фактори	4

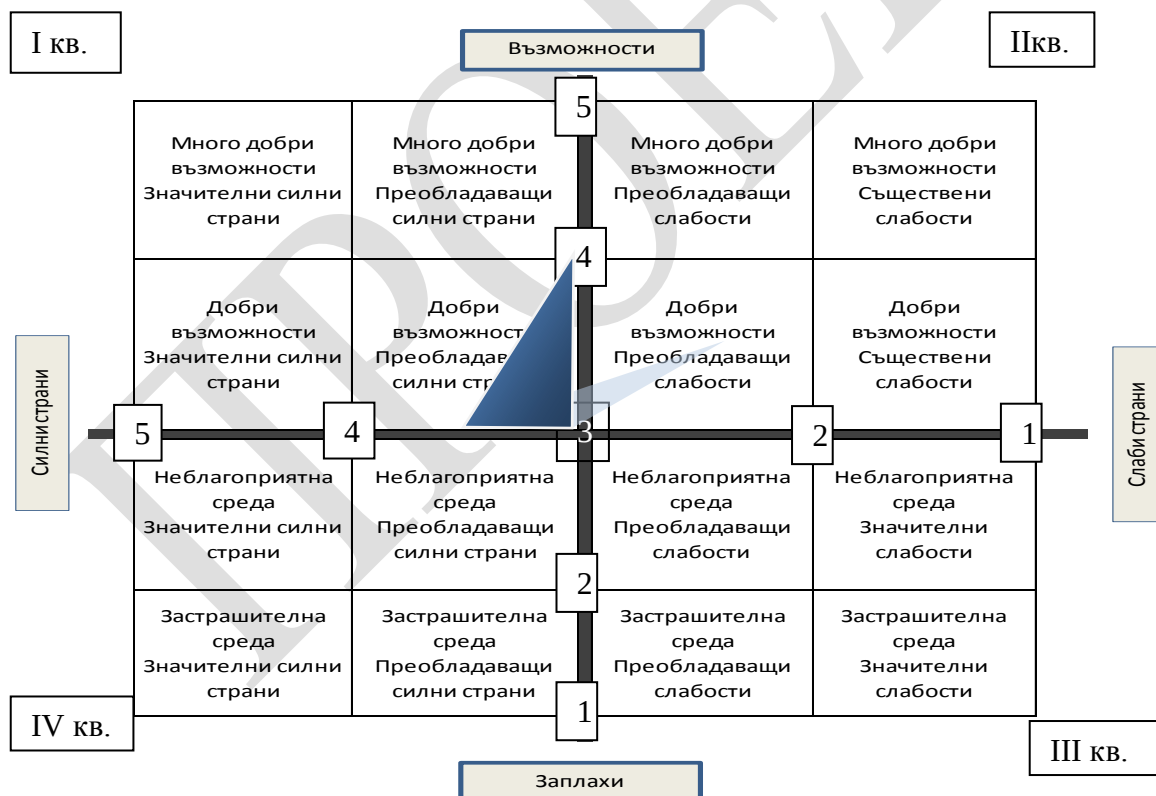
⁶³ Виж бележка под линия № 46

⁶⁴ Извършена на базата на данни на Институт за пазарна икономика от класация на държавите и мястото на България в международните класации за периода 2010 – 2012(www.ime.bg)

Фигура 51. Профил на външните фактори определящи нивото на административния капацитет

Фигура 52. SWOT – матрица на влиянието на факторите за състоянието на административния капацитет

В следствие на резултатите от графиката и попадането на влиянието на вътрешните и външни фактори в първи квадрант подходящи стратегии за развитие са подсилваща ($O \leftrightarrow S$) и на завладяването ($O \rightarrow W; S \rightarrow W$), където изведените възможности ще служат за лост за развитие за ефективно и ефикасно управление чрез внедряване на иновации и добри практики и за органичаване на слабите страни и за комплексно повишаване на административния капацитет.

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

От посочените стратегии за развитие и изведени възможности могат да се изведат следните мерки за повишаване на административния капацитет: мерки за укрепване на институционалния капацитет на местно ниво чрез повишаване на квалификацията на работещите, въвеждане на нови управленски подходи, прилагане на ефективни политики за намаляване на административната тежест; мерки за подобряване на достъпа до качествени публични услуги за гражданите и бизнеса и инвестиции за развитие на електронното управление; мерки за подобряване на управлението на процесите и дейностите чрез развитие на междурегионално и транснационално сътрудничество, поддържане и развитие на механизмите за обществени консултации и местни групи за действие.

7.2. Интегрален SWOT анализ на община Троян

Освен посочените външни фактори, които влияят за развитието на отделните тематични области, съществуват и фактори, които влияят комплексно за икономическото и социално развитие на община Троян. Това са факторите на политическата, правната, природо-географската и институционалната среда.

Таблица 25. Комплексни външни фактори, които оказват влияние за развитието на община Троян

Външни фактори	Съставни елементи	Оценка (от 1 до 5)
Политическа среда	Политическа нестабилност и отражението ѝ върху работата на общините	2
	Финансови взаимоотношения между държавата и общините и степен на финансова децентрализация	3
	Липса на мерки за интегрирани териториални инвестиции и подпомагане на общините	1
	Индекс на възприятието на корупцията ⁶⁵	2
	Индекс на демокрацията ⁶⁶	4
	Индекс на мира ⁶⁷	5
	Средна оценка на факторите	2,8
Правна среда	Нормативно-правни възможности за	2

⁶⁵ Извършена на базата на данни на Институт за пазарна икономика от класация на държавите и мястото на България в международните класации за периода 2010 – 2012(www.ime.bg)

⁶⁶ Виж бележка под линия № 65

⁶⁷ Виж бележка под линия № 65

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

	провеждане на активна политика на общината	
	Индекс на човешката свобода ⁶⁸	4
	Индекс за право на собственост ⁶⁹	3
	Средна оценка на факторите	3
Природо-географска среда	Географско положение	3
	Релеф	4
	Полезни изкопаеми	4
	Климат	4
	Води	5
	Почви	5
	Флора	5
	Фауна	5
	Средна оценка на факторите	4,36
Институционална среда	Наличие на финансови институции, подпомагащи дейността на общината	2
	Наличие на неправителствени организации, подпомагащи дейността на общината	3
	Развити форми на публично-частно партньорство с бизнес организациите	1
	Наличие на правораздавателни институции, охранителни организации и др.п. и взаимоотношенията им с общината	4
	Средна оценка на факторите	2,5

Върху основата на изведените оценки от изследваните фактори се конструира интегрален SWOT профил на община Троян, който дава обобщена представа за състоянието на социално – икономическото развитие на общината и на нейната околна среда.

Като най-благоприятна се определя природо-географската среда, характеризираща се с разнообразен релеф, богат с ерозионни и денудационни форми – привлекателна дестинация за туристи; липсата на значима сеизмична активност, наличие на нерудни полезни изкопаеми, благоприятстващи развитието на строителството и грънчарството; благоприятен климат за развитието на разнообразно земеделие; наличие на минерални извори, допринесли за развитието на балнео-лечебен туризъм в селата Шипково и Чифлик; разнообразна почвена покривка, подходяща за

⁶⁸ Виж бележка под линия № 65

⁶⁹ Виж бележка под линия № 65

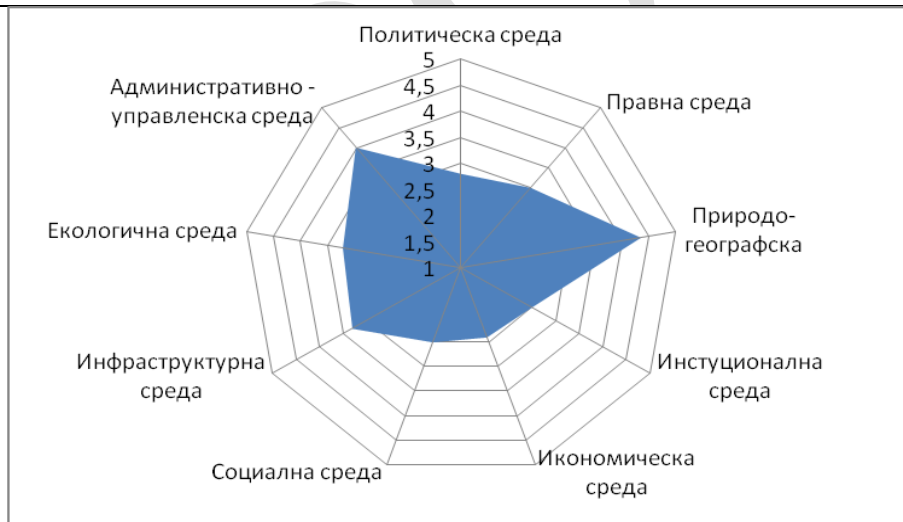

развитието на зърнени култури, зеленчукопроизводство и овощарство при пълноценно използване може да подобри комплексно неблагоприятното състояние на местната икономическа среда – с най-ниска оценка в таблицата. Географското положение на общината я ограничава от възможности за трансгранично сътрудничество и определя относителната отдалеченост и изолираност от европейските международни коридори, преминаващи през територията на България, за които изграждането на транспортна инфраструктура е приоритетно за страната за бъдещия програмен период 2014-2020.

Таблица 26. Външни фактори, които оказват влияние за развитието на община Троян

Външна среда	Оценка (от 1 до 5)
Политическа среда	2,8
Правна среда	3
Природо-географска среда	4,36
Институционална среда	2,5
Икономическа среда	2,4
Социална среда	2,5
Инфраструктурна среда	3,3
Екологична среда	3,2
Административно - управленска среда	4
Средна оценка на външната среда	3,12

Фигура 53. Профил на външните фактори определящи състоянието на община Троян

Ранговите характеристики на конкурентния профил на община Троян се формират от вътрешните фактори, разгледани подробно в тематичните SWOT -

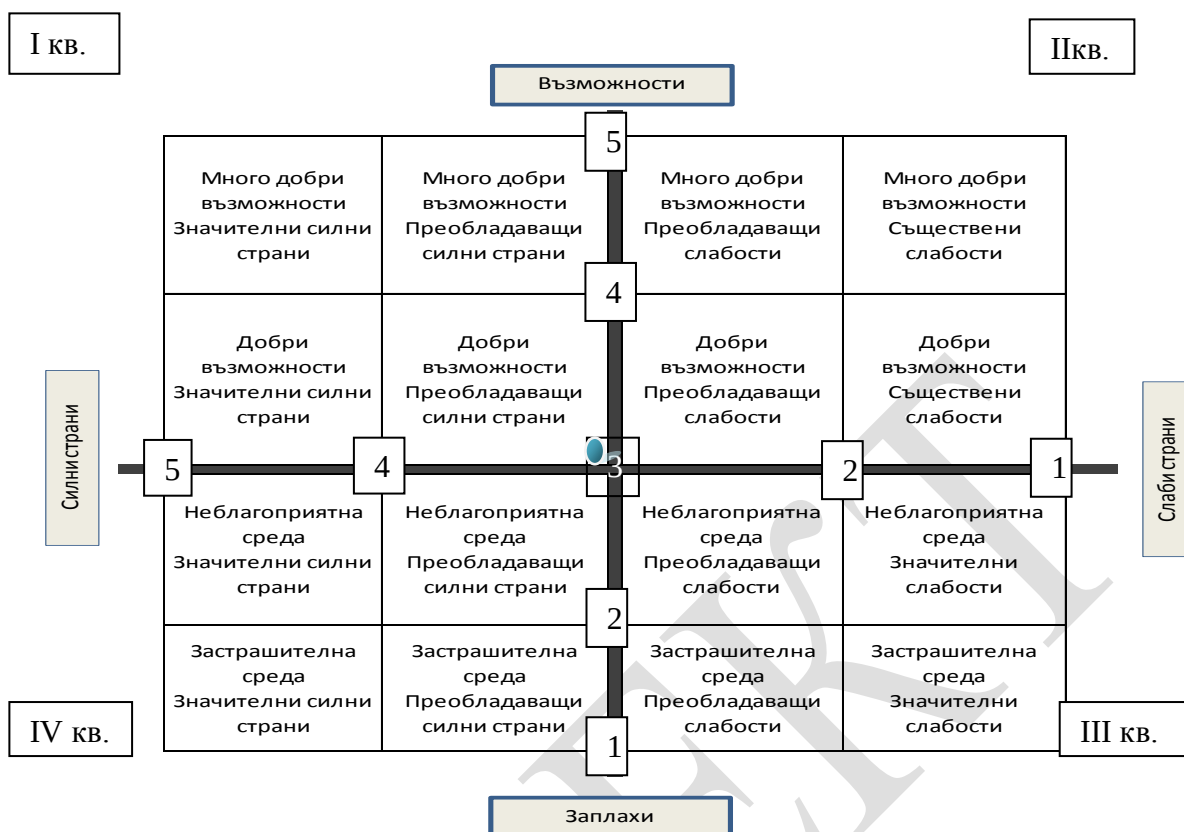
анализи, най-висока оценка от които получиха околната среда и природните рискове и административния капацитет. С най-ниска оценка влияят факторите за развитието на местната икономика.

Таблица 27. Вътрешни фактори, които оказват влияние за развитието на община Троян

Вътрешни фактори	Оценка (от 1 до 5)
Местна икономика	2,31
Социална сфера и човешки ресурси	2,62
Инфраструктура, свързаност и достъпност на територията	3,19
Околна среда и природни рискове	3,5
Административен капацитет	3,5
Средна оценка на вътрешните фактори	3,02

Фигура 54. Профил на вътрешните фактори определящи състоянието на община Троян

Фигура 55. SWOT – матрица на влиянието на факторите за развитие на община Троян

Визуализираният резултат на SWOT – матрицата се намира в изключителна близост до началото на координатната система, със съвсем лек превес на добрите възможности и силни страните страни над слабите страни и заплахите.

В следствие на изследваните фактори за вътрешната и външна среда и позицията на община Троян подходящи базови стратегии за развитие са следните:

- **подсилваща** ($O \leftrightarrow S$) – да се използват пълноценно наличните възможности, за да се подсилят силните страни;
- **на завладяването** ($O \rightarrow W$; $S \rightarrow W$) – да се използват силните страни и възможностите, за да се преодолеят слабите страни;
- **мобилизационна** ($O \rightarrow T$; $S \rightarrow T$) – да се ограничат заплахите чрез наличните силни страни и възможности.

III. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН ЗА ПЕРИОДА 2014-2020

1. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА ЗА ПЛАНИРАНЕ И ПРОГРАМИРАНЕ НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН (2014-2020) И ПРИЕМСТВЕНОСТ

Като документ за стратегическо планиране на устойчиво интегрирано развитие на местно ниво, Общинския план за развитие на община Троян за периода 2014-2020г. е разработен в съответствие с предвижданията на Областна стратегия за развитие на област Ловеч (2014-2020) г., Регионалния план за развитие на Северозападен район (2014-2020), Националната стратегия за регионално развитие (2012-2022), Националната програма за реформи (2011-2015), Националната програма за развитие България 2020, стратегията „Европа 2020“ от една страна и Общинския план за развитие на община Троян за периода 2007-2013, актуализацията му и секторните местни стратегии от гледна точка на приемствеността им от друга.

1.1. Съответствие с целите и приоритетите на ЕС в областта на регионалната политика и стратегията „Европа 2020“

Регионалната политика на ЕС, наречена още кохезионна политика, в рамките на периода 2014-2020 подкрепя създаването на работни места, конкурентоспособността, икономическия растеж, подобряването на качеството на живот и устойчивото развитие. Целта на регионалната политика е да се намалят значителните икономически, социални и териториални различия, които все още съществуват между европейските региони. Насочена главно към постигане на единадесет тематични цели:

1. *Научни изследвания и иновации*
2. *Информационни и комуникационни технологии (ИКТ)*
3. *Конкурентоспособност на малките и средните предприятия (МСП)*
4. *Преход към икономика с ниски емисии на въглероден двуокис*
5. *Приспособяване към изменението на климата и предотвратяване и управление на рисковете*
6. *Опазване на околната среда и ефективност на ресурсите*
7. *Устойчив транспорт и отстраняване на затрудненията в ключовите мрежови инфраструктури*
8. *Заетост и подпомагане на мобилността на работната сила*
9. *Социално приобщаване и борба с бедността*
10. *Обучение, умения и учене през целия живот*
11. *Изграждане на институционален капацитет и ефективни държавни администрации*

С оглед на откритите характеристики на община Троян в икономическия и социален анализ, настоящият стратегически документ е насочен най-вече към следните тематични цели: ТЦ 3, ТЦ 6 и групата ТЦ 7-11.

Основният стратегически документ на ниво Европейски съюз, който задава рамката на развитието му до 2020 е стратегията „Европа 2020“. На базата на него всички държави-членки на ЕС и техните райони работят за очертаване политиките си за развитие, като част от общ механизъм за обединяване на целите им с целите на европейско ниво. Стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж адресира очакваните резултати на развитието до 2020 г. по отношение на

заетостта, иновациите, образованието, борбата с глобалните заплахи от климатични промени и енергийна зависимост, бедността.

В рамките на стратегията са маркирани 5 стратегически цели с конкретните количествени индикатори за постигането им:

- 1. Трудова заетост** (работа за 75 % от хората на възраст между 20 и 64 години)
- 2. НИРД и иновации** (инвестиране на 3 % от БВП на ЕС (публичен и частен сектор взети заедно в научноизследователска и развойна дейност и иновации)
- 3. Климатични промени и енергия** (намаляване на емисиите на парникови газове с 20 % (или дори с 30 %, ако бъдат изпълнени условията) спрямо 1990 г., добиване на 20 % от енергията от възобновяеми енергийни източници, увеличаване на енергийната ефективност с 20 %.
- 4. Образование** (намаляване на процента на преждевременно напусналите училище до под 10 %, поне 40 % от 30-34-годишните със завършено висше образование)
- 5. Бедност и социално изключване** (поне 20 милиона по-малко бедни или застрашени от бедност и социално изключване хора).

Общинският план за развитие на община Троян ще допринесе в най-голяма степен за постигането на цели 1, 4 и 5.

1.2. Съответствие с проект на Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските Структурни и Инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.

Политиката на сближаване на ЕС за периода 2014-2020 г. чрез Общата стратегическа рамка на практика осигурява единен източник с насоки за всички пет европейски фонда (ЕФРР, ЕСФ, Кохезионен фонд, ЕЗФРСР и ЕФМДР). Националните, регионалните и местни власти, спазвайки принципа на партньорство, използват тази рамка като основа за изготвяне на стратегия за Споразумение за партньорство, поемайки ангажимент за принос към постигането на общоевропейските цели в стратегията Европа 2020 и Стратегията на ЕС за Дунавския регион.

Предвид заключенията от анализа на различията, потребностите за развитие и потенциала за растеж в Споразумението за партньорство на България, са формулирани четири стратегически взаимно-допълващи се приоритети за финансиране: три по направленията на стратегията Европа 2020 за приобщаващ, интелигентен и устойчив растеж; един с хоризонтален характер; както и едно стратегическо териториално измерение:

- Стратегически приоритет 1: Образование, квалификация и заетост за **приобщаващ растеж**
- Стратегически приоритет 2: Научни изследвания, иновации и инвестиции за **интелигентен растеж**
- Стратегически приоритет 3: Свързаност и зелена икономика за **устойчив растеж**
- Стратегически приоритет 4 (хоризонтален): Добро управление и достъп до качествени обществени услуги

5. Стратегическо измерение (териториално): Пространствено измерение и политики за местно развитие:

- а) интервенции според спецификата на териториите (градовете, селските райони, териториите, зависими от рибарството, територии с туристически потенциал);
- б) допълнително териториално измерение на секторните политики при програмирането, приложимо в различна степен за всички приоритети за финансиране (напр. здравна, образователна, социална, екологична инфраструктура от регионално и местно значение).

Стратегическата рамка на ОПР на община Троян (2014-2020г.) е хармонизирана с посочените цели.

1.3. Съответствие с Националната програма за развитие България 2020

Като интегриран рамков документ, който очертава политиките за развитие на България за периода до 2020 г. в пълно съответствие със стратегията **Европа 2020**, Националната програма за развитие България 2020, обхваща пълния спектър от действия на правителството за социално-икономическото развитие на страната. Програмата служи за отправна точка при разработването на програмни документи за целите на достъпа до конкретен финансов ресурс. Програмата поставя постигането на три основни цели:

1. *Повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване.*
2. *Изграждане на инфраструктурни мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението.*
3. *Повишаване на конкурентоспособността на икономиката чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност.*

За постигането на целите са определени осем приоритета на националната политика за развитие:

1. Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението и качествените характеристики на работната сила.
2. Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване.
3. Постигане на устойчиво интегрирано развитие и използване на местния потенциал.
4. Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси.
5. Подкрепа на иновационните и инвестиционните дейности за повишаване на конкурентоспособността на икономиката.

6. Укрепване на институционалната среда за по-висока ефективност на публичните услуги за гражданите и бизнеса.
7. Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност.
8. Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари.

Чрез изпълнението на плана най-съществени ще бъдат ефектите по отношение качеството на образованието, обучението и характеристиките на работната сила, намаляването на бедността и насърчаването на социалното включване, както и подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари. Повишаването на конкурентоспособността на икономиката ще бъде по-скоро резултат от подпомагането на устойчивото развитие на местния бизнес и привличането на външни инвестиции, отколкото от дейностите, свързани с НИРД, поради ограничените възможности за развитие на иновациите.

1.4. Съответствие с Националната програма за реформи (2011-2015 г.)

Национална програма за реформи на Република България (2011-2015 г.) е изготвена в изпълнение на одобрената от Европейския съвет през юни 2010 г. стратегия „Европа 2020” и в съответствие с новия инструмент за по-добра координация на икономическите политики в рамките на Европейския съюз, т. нар. „Европейски семестър”. Програмата е насочена към ключови въпроси с приоритетен характер, като изхожда от текущите нужди и предизвикателства пред малка и отворена икономика като българската, която, с цел да успее по-бързо да излезе от настоящата криза, следва изцяло да преориентира политиката си към повишаване на конкурентоспособността, така че в максимална степен да се възползва от икономическото възстановяване на своите основни търговски партньори. Предвид изходната позиция на страната е твърде трудно да се определят само няколко приоритетни области, където да бъдат насочени усилията на икономическата политика. И все пак, като такива биха могли да бъдат посочени:

1. По-добра инфраструктура - по-добра свързаност с Европа, устойчиви и конкурентоспособни региони, с достъпни услуги и по-добра свързаност помежду им и с по-слабо развитите територии, запазване и утвърждаване на българското културно-историческо наследство и природно богатство;
2. Конкурентоспособна младеж - намаляване на дела на рано напусналите училище, увеличаване броя на младите хора, завършили висше образование, стимулиране на младите учени, реализация на младите хора в България;
3. По-добра бизнес среда в ЕС - най-ниска данъчна тежест за бизнеса и домакинствата в ЕС, по-висока заетост, повече инвестиции (вкл. в НИРД и иновации), фискална стабилност;
4. По-голямо доверие в държавните институции – ефективна съдебна система и гарантиране на върховенството на закона, защита на интересите на гражданите и бизнеса, социална справедливост и сигурност.

Настоящият документ акцентира най-вече върху първата приоритетна област.

1.5. Съответствие с Националната концепция за пространствено развитие (2013-2025 г.)

НКПР е средносрочен документ с период на действие от 2013 до 2025 г. за подпомагане на правилното насочване на средствата по оперативните програми в следващия програмен период от 2014-2020 г. към зони с натрупани диспропорции, но и към такива с най-подходящи условия и неизползван потенциал. В документа са отчетени най-важните приоритети в транспортно-комуникационната и инженерно-техническата инфраструктура, които са от изключително значение за обвързаността на страната със съседните страни и региони и за отварянето на страната към глобализацията се свят.

Съгласно избраната визия са очертани следните стратегическите цели на НКПР:

1. *Стратегическа Цел 1 “Интегриране в европейското пространство”;*
2. *Стратегическа Цел 2 “Полицентрично териториално развитие”;*
3. *Стратегическа Цел 3 “Пространствена свързаност и достъп до услуги”;*
4. *Стратегическа Цел 4 “Съхранено природно и културно наследство”;*
5. *Стратегическа Цел 5 “Стимулирано развитие на специфични територии” (крайбрежни Черноморски, крайбрежни Дунавски, планински гранични и периферни);*
6. *Стратегическа Цел 6 “Конкурентноспособност чрез зони за растеж и иновации”.*

Стратегическата рамка на общинския план за развитие адресира в пълна степен посочените стратегически цели.

1.6. Съответствие с Националната стратегия за регионално развитие (2012-2022 г.)

Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) (2012 – 2022 г.) е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. НСРР определя дългосрочните цели и приоритети на политиката за регионално развитие, която има интегрален характер, дава възможност за координация на секторните политики на територията и съдейства за тяхното синхронизиране. С оглед на изходното състояние са определени четири стратегически цели:

1: *Икономическо сближаване в европейски, национален и вътрешнорегионален план чрез развитие на собствения потенциал на районите и опазване на околната среда.*

2: *Социално сближаване и намаляване на регионалните диспропорции в социалната сфера чрез създаване на условия за развитие и реализация на човешкия капитал*

3: *Териториално сближаване и развитие на трансграничното, междурегионалното и транснационалното сътрудничество*

4: *Балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в районите и качеството на средата в населените места.*

Стратегическата рамка на ОПР на община Троян (2014-2020г.) ще допринесе за постигането на всички посочени цели.

1.7. Съответствие с Регионалния план за развитие на Северозападен район

Към 2009 г. при последни налични данни (публикувани от Евростат), Северозападният район е най-слабо развитият регион (ниво NUTS 2) не само в България, но и сред всички 271 региона в целия Европейски съюз. Стратегическият документ поставя постигането на следните цели и широка гама от приоритетни области:

1. *Стратегическа цел 1: Развитие на конкурентноспособна икономика чрез развитие на собствения потенциал на СЗР*
2. *Стратегическа цел 2: Съхранение и развитие на човешкия капитал*
3. *Стратегическа цел 3: Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност*

Изпълнението на настоящия документ пряко ще допринесе за постигането на посочените цели.

1.8. Съответствие с Областна стратегия за развитие на област Ловеч (2014-2020 г.)

Посоченият документ цели главно постигне висока степен на социално-икономическо развитие на област Ловеч в условията на устойчиво и балансирано развитие на районите в Република България и си поставя следните стратегически цели:

1. *Повишаване на териториалната свързаност и устойчивост за подобряване качеството на живот в област Ловеч*
2. *Развитие на човешкия капитал и местните общности*
3. *Устойчиво икономическо развитие и повишаване конкурентоспособността на местната икономика*

ОПР на община Троян пряко допринася за постигане на целите на областната стратегия, като отчита в пълна степен посочените приоритети за развитие и интегрира решенията на областната стратегия на местно ниво.

1.9. Приемственост с Общинския план за развитие на община Троян (2007 – 2013 г.).

Настоящият документ е изготвен в съответствие с ОПР на община Троян за периода 2007 – 2013 г., с главна цел постигане устойчиво и балансирано развитие на общината, повишаване производителността на труда във всички сектори на икономиката и управлението и значимо подобряване качеството на живот. Главната цел на общинския план за развитие бе планирана да се постигне чрез последователно осъществяване на следните стратегически цели:

1. Укрепване конкурентноспособността на общинската икономика и превръщане на общината в по-атрактивно място за инвестиции и работа.
2. Укрепване на сътрудничеството между местната власт, областната администрация, бизнеса и гражданите за интегрирано териториално развитие, с приоритет върху модернизацията и изграждането на инфраструктурите.
3. Подобряване качеството на жизнената среда.
4. Повишаване потенциала на човешките ресурси и укрепване на местното самоуправление.

В настоящия документ са развити, запазилите се като актуални идеи за подобряване на ситуацията в общината, мотивирани и от основните изводи на междинната оценка за изпълнението на ОПР за предходния период и изготвена през 2010 г. и актуализацията на плана.

1.10. Приемственост с приети общински секторни стратегически документи.

Настоящата стратегическа рамка е хармонизирана с приоритетите и целите на следните местни секторни стратегически и планови документи:

1. Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Троян (2011–2015);
2. Програма за устойчиво развитие на туризма в община Троян (2012 – 2015);
3. Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива (2012 – 2022);
4. Общинска програма за развитие на физическата култура и спорт в община Троян за периода (2012 – 2016);
5. План за действие на община Троян в изпълнение на Областната стратегия за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация.

2. ИЗПОЛЗВАНИ ПРИНЦИПИ

Изготвянето на стратегическия документ е хармонизирано със затвърдени принципи на стратегическо планиране на местното развитие, основни, от които са:

1. Обвързаност на планираните мерки по между си за съвместно подобряване на местното развитие;

2. Съответствие с принципите и правилата за прилагане на структурните инструменти в областта на регионалната политика на ЕС;
3. Координация и съгласуваност с европейските, националните и местните политики за конкуренция, опазване и подобряване на околната среда и равните възможности;
4. Информираност и публичност на процесите на планиране и програмиране, финансиране, изпълнение, наблюдение и оценка в областта на интегрираното регионално и местно развитие;
5. Съфинансиране и допълняемост на местните собствени финансови ресурси за развитие със средства от държавния бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни източници;
6. Концентрация на усилията, човешките ресурси и финансовите средства за осъществяване на набелязаните в стратегията цели;
7. Отвореност за допълнения и адаптивност на стратегическите намерения към бързо променящите се условия на средата, в която ще се реализира стратегията;
8. Партньорство между всички институции, заинтересовани лица и структури на гражданското общество в процеса на реализиране на стратегическите намерения.

3. ПОДХОД

Стратегическите цели показват посоката за развитие за времевия хоризонт на стратегията в основните проблемни области – социална сфера, икономическо развитие, околна среда, инфраструктура и др. Секторните анализи и SWOT-анализът очертаха голям брой проблеми и възможности за социално-икономическото развитие на община Троян. От друга страна ограничеността на възможностите и ресурсите налага съсредоточаване на усилията по приоритети. Изборът на приоритети за устойчивото и балансирано развитие на общината бе подчинено на няколко важни критерия като надграждане на силните страни и изграждане на конкурентни предимства на национално ниво, острота на регистрираните проблеми, неотложност на разрешаването на проблемите, налични възможности за решаването на проблемите, връзка на дадения проблем с други проблеми. В рамките на всеки приоритет са формулирани специфични цели и мерки, включващи сходни по характер конкретни операции, насочени към постигането на дефинираните в стратегията цели. Планираните мерки ще надградят и подчертаят силните характеристики и се стремят да преобразуват и преодолеят слабостите, очертани в SWOT-анализа.

4. ВИЗИЯ

Приетата визия, представляваща желаното и постижимо състояние на община Троян към 2020 г. и определяща рамката за реализация на плана е следната:

Община Троян – пресечна точка на модерната икономика и запазените традиции, място за развитие на личността сред опазена природна среда и привлекателна туристическа дестинация.

Предложеният стратегически документ има за задача да фокусира управленските процеси и да даде рамката за използването на наличните ресурси по такъв начин, че община Троян да възстанови икономическата си жизнеспособност и заеме водещо място в област Ловеч, да навакса значимото изоставане и индустриалния упадък и създаде конкурентни предимства от потенциала си.

Общата цел за развитие в периода 2014 – 2020 г. е възвръщане на облика и привлекателността на община Троян за живот с повишен стандарт, изградени местни конкурентни предимства, повишена заетост и потенциал на човешките ресурси с достъпна и изградена среда в града и селото.

С оглед на поставената обща цел Общинския план за развитие на община Троян за периода 2014-2020г. поставя следните **стратегически цели**:

- *Стратегическа цел 1: Стимулиране на местната икономика и открояване на конкурентни предимства на местния потенциал*
- *Стратегическа цел 2: Повишаване качеството на човешките ресурси и равнището на заетост*
- *Стратегическа цел 3: Подобряване на инфраструктурата и свързаността на териториите съобразно околната среда и начина на живот*
- *Стратегическа цел 4: Ефективно управление с широко гражданско участие.*

Стратегическа цел 1: Стимулиране на местната икономика и открояване на конкурентни предимства на местния потенциал

Тази стратегическа цел е идентифицирана, за да акцентира върху основни слаби и силни характеристики на общината за превръщането им в конкурентни предимства на национално ниво чрез прилагане на комплексни икономически мерки. В допълнение, адресирани са потребностите на местната икономика и са предложени решения за отчетените проблеми.

За постигане на стратегическата цел ще допринесат приоритет 1 -ефективно използване на местния природен и културно-исторически потенциал за устойчиво развитие на туризма и приоритет 2 – повишаване на конкурентоспособността на местната икономика за подобряване на жизнения стандарт, устойчивата заетост и доходите на населението.

Стратегическа цел 2: Повишаване качеството на човешките ресурси и равнището на заетост

Фокусът на втората стратегическа цел на ОПР на Община Троян е поставен върху комплексното развитие на човешките ресурси. Залагането на така формулираната стратегическа цел в областта на развитието на човешките ресурси се обосновава с необходимостта от решаване на констатираните, продължително проявяващи се

проблеми в социалното развитие. Тези проблеми са свързани с: негативното демографско развитие на община Троян и свързаният с това процес на обезлюдяване на територията; влошените характеристики на населението - възрастова, етническа и образователна структура; неблагоприятните характеристики на пазара на труда в района по отношение качеството на работната сила, неголемите възможности за използване на трудовия потенциал, високото равнище на безработица и др.; степента на развитост на социалната инфраструктура и възможностите за задоволяване на социалните потребности на населението; наличието на добре изразени различия в социалните условия между общинския център и населените места от общината.

Същевременно, посочената стратегическа цел е насочена към създаване на условия за по-ефективно използване на наличните човешки ресурси, на потенциала на изградената и на предвидената за изграждане нова социална инфраструктура за постигане на целите на интегрираното развитие на общината през следващия програмен период.

Стратегическата цел включва един основен приоритет, който обхваща една твърде широка, разнообразна, но в същото време комплексна тематика и се нуждае от интегрирани дейности и проекти.

Стратегическа цел 3. Подобряване на инфраструктурата и свързаността на териториите съобразно околната среда

Устойчивото развитие и достъпът до териториите е не само основна политика на Европейския съюз, но и допринася за комплексното социално-икономическо развитие.

Определен е един приоритет - изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда, който да допринесе за постигането на целта.

Стратегическа цел 4: Ефективно управление с широко гражданско участие

Подобряването на институционалния капацитет и достъпа до ефективни публични услуги са необходими условия за създаването на благоприятна бизнес и социална среда за по-висока конкурентноспособност, социално сближаване и икономически растеж. Електронното правителство, качествените и ефективни обществени услуги за гражданите и бизнеса, както и ефективността на администрацията все още са значителни предизвикателства за община Троян.

Изведен е един приоритет за допринасяне постигането на целта – добро управление в полза на местната общност и бизнеса.

5. ПРИОРИТЕТИ

Предвид поставените стратегически цели, силните и слаби характеристики на община Троян са определени няколко приоритетни области, където ще бъдат насочени усилията на социално-икономическата политика за устойчиво и балансирано развитие. Това са следните приоритети:

- *Приоритет 1 – Ефективно използване на местния природен и културно-исторически потенциал за устойчиво развитие на туризма;*
- *Приоритет 2 – Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика за подобряване на жизнения стандарт, устойчивата заетост и доходите на населението;*
- *Приоритет 3 – Развитие на човешките ресурси, подобряване достъпа до заетост и качество на работните места;*
- *Приоритет 4 – Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда;*
- *Приоритет 5 - Добро управление в полза на местната общност и бизнеса.*

Приоритет 1. Ефективно използване на местния природен и културно-исторически потенциал за устойчиво развитие на туризма

Туризмът се утвърди като един от основните компенсатори на негативните предизвикателства на продължаващата финансово-икономическа криза, обезлюдяването на малките населени места и деградацията на местните общности. След периода на свиване на индустриалното производство в община Троян се премина към реструктуриране на общинската икономика чрез безалтернативно развитие на туристическия сектор и на свързаното с него екологично планинско земеделие и животновъдство. На територията на общината има богати и разнообразни природни и антропогенни туристически ресурси, които предопределят развитието на ефективни видове и форми туристически дейности с висока добавена стойност.

Развитието на инфраструктурата на културата и експонирането на културното наследство в община Троян се разглеждат като предпоставка за развитие на културен туризъм.

Развитието на сектора създава привлекателни работни места за младите хора и е средство за преодоляване на повсеместния проблем с младежката безработица. Приоритетът включва шест специфични цели, постигането, на които ще допринесе за устойчивото развитие на туризма.

Приоритет 2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика за подобряване на жизнения стандарт, устойчивата заетост и доходите на населението

Повишаването на конкурентоспособността на регионалната икономика, на отделните ѝ сектори и фирмите е от изключителна важност за постигане на устойчива заетост, повишаване на реалните доходи и жизнения стандарт.

Реализирането на приоритета ще доведе до подобряване конкурентоспособността на традиционни отрасли за община Троян - земеделие, горското стопанство, занаятчийството, дърводобив и мебелна промишленост и производство на лекарства като същевременно ще гарантира повишаването на степента на устойчиво и ефективно използване на местните ресурсите в отраслите.

Финансовото подпомагане за увеличаване на конкурентоспособността на МСП във всички сектори е основна политика в рамките на помощта от ЕС, особено чрез интервенции, стимулиращи цялостното подобряване на бизнес средата; повишаване на производителността; улесняване на достъпа до нови пазари и интернационализацията на българските фирми; съкращаване на пътя до крайните клиенти; разработване, пазарна реализация и маркетинг на нови продукти, процеси, услуги и бизнес-модел; засилено навлизане и трансфер на иновациите на пазара; ресурсната ефективност, достъп до качествени бизнес консултации и т.н. В този контекст фирмите и предприемачите от Община Троян трябва да бъдат готови и подпомогнати да се възползват от тези условия и възможности за подкрепа.

Усилията ще бъдат фокусирани върху предоставянето на целенасочена подкрепа за съществуващия малък и среден бизнес, повишаване на предприемаческата активност на местно ниво за създаването на нови малки и средни предприятия. По този начин създаването/привличането на нови предприятия ще има директен ефект върху повишаването на местната заетост, увеличаването на разполагаемите доходи на населението и засилването на тяхната мотивация да останат в общината.

Ще се постигне въздействие и към диверсифициране на икономическите дейности, продукти и услуги на фирмите и стопанствата в отговор на променящите се потребности/търсене на пазара, така че да се подсигури дългосрочната им устойчивост.

Достъпът до финансиране на иновативните МСП, стартиращите и функциониращите предприятия се предвижда да се улесни чрез фондовете и програмите на Общата стратегическа рамка и различните форми на финансов инженеринг и кредити, включително заеми, гаранции, микрокредити, рисков капитал, „мостово финансиране“ и други с акцент онези МСП, които имат демонстриран потенциал да могат по-бързо да изплатят вложените инвестиции.

Приоритетът включва четири специфични цели, постигането на които ще създаде предпоставки за повишаване на конкурентоспособността на местната икономика.

Приоритет 3: Развитие на човешките ресурси, подобряване достъпа до заетост и качество на работните места

Мерките в него са ориентирани към разширяване на достъпа до качествено образование; постигане на по-голяма гъвкавост на образователната система спрямо промените в пазара на труда; създаване на условия за качествена заетост, гарантираща социално включване; изграждане на адекватна инфраструктура за образование и здравеопазване; осигуряване на по-добър здравен статус на населението и подобряване на социалното включване.

Приоритетът включва мерки, които целят постигането на пет специфични цели.

Приоритет 4: Изграждане и осъвременяване на инфраструктура за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда

Развитието и модернизацията на инфраструктурата е от определящо значение за увеличаване инвестиционната атрактивност и конкурентоспособност на общината. Инфраструктурата е ключов фактор за развитието на бизнеса и източник за създаване на нови работни места. Тя има и важно значение за подобряване на условията на живот в общината. Проектите за развитие и модернизация на инфраструктурата се оценяват за тяхното въздействие върху околната среда, което е от особена важност за прилагане принципите на устойчивото развитие.

В този приоритет са очертани четири специфични цели.

Приоритет 5: Добро управление в полза на местната общност и бизнеса

За постигане на оптимално добро управление в полза на местната общност и бизнеса, в рамките на приоритета ще се предприемат действия за подобряване на процеса на стратегическо планиране, контрол и мониторинг на местно ниво, както и за предоставяне на пълния пакет от услуги на гражданите и бизнеса.

6. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

С оглед на изведените приоритети на община Троян са изведени специфични цели за постигане към всеки от тях.

ПРИОРИТЕТ 1: ПОВИШАВАНЕ НА МЕСТНИЯ ПРИРОДЕН, КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИ И СПОРТЕН ПОТЕНЦИАЛ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА

- Специфична цел 1: Балансирано развитие на туристическия продукт по цялата верига на туристическото обслужване
- Специфична цел 2: Провеждане на активна маркетингова политика за популяризиране и утвърждаване имиджа на община Троян на туристическия пазар
- Специфична цел 3: Балансирано развитие на културата

ПРИОРИТЕТ 2: ПОВИШАВАНЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ЖИЗНЕНИЯ СТАНДАРТ, УСТОЙЧИВАТА ЗАЕТОСТ И ДОХОДИТЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

- Специфична цел 1: Балансирано развитие на традиционни отрасли
- Специфична цел 2: Насърчаване на сътрудничеството между производителите
- Специфична цел 3: Създаване на предпоставки за подобряване на бизнес средата
- Специфична цел 4: Подкрепа за повишаване на конкурентоспособността на малкия и средния бизнес

ПРИОРИТЕТ 3: РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ, ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО ЗАЕТОСТ И КАЧЕСТВО НА РАБОТНИТЕ МЕСТА

- Специфична цел 1: Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението
- Специфична цел 2: Насърчаване за научно-изследователска и развойна дейност
- Специфична цел 3: Осигуряване на висококачествени социални и здравни услуги за повишаване качеството на живот
- Специфична цел 4: Целенасочено въздействие върху предотвратяване отпадането от пазара на труда
- Специфична цел 5: Подобряване качеството на работните места
- Специфична цел 6: Балансирано развитие на спорта

ПРИОРИТЕТ 4: ИЗГРАЖДАНЕ И ОСЪВРЕМЕНЯВАНЕ НА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ИНТЕГРИРАНО ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

- Специфична цел 1: Изграждане и подобряване на техническата инфраструктура
- Специфична цел 2: Изграждане и подобряване на социалната инфраструктура
- Специфична цел 3: Интегрирано пространствено развитие на територията
- Специфична цел 4: Опазване на околната среда, превенция на природни рискове и климатична сигурност

ПРИОРИТЕТ 5: ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ В ПОЛЗА НА МЕСТНАТА ОБЩНОСТ И БИЗНЕСА

- Специфична цел 1. Укрепване на административния капацитет за подобряване на процесите на управление
- Специфична цел 2. Достъп до качествени обществени услуги
- Специфична цел 3. Развитие на партньорство за подобряване на социално-икономическото развитие

7. ФАКТОРИ, ОТ КОИТО ЗАВИСИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ОПР

Реализацията на стратегическите цели и съответно приоритетите в рамките на настоящия ОПР на Община Троян зависи от набор от **допускания** - фактори, които се очаква да останат непроменени в периода на реализация на ОПР. При тяхната промяна е необходимо извършването на промени в документа, които да отразят новото състояние:

- В периода на реализация на ОПР макроикономическата и политическата ситуация в България ще е стабилна;
- Обемът на входящите преки чуждестранни инвестиции в България ще нараства устойчиво или ще се запази на нива от поне 1,5 – 3,0 милиарда евро или повече на годишна база в периода до 2020 г.;
- България ще продължи устойчиво да усвоява средства от Структурните и Кохезионния фонд на Европейския съюз, както и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони;
- До 2020 г. няма да бъдат закривани големи структуроопределящи предприятия в Община Троян.

Към момента въздействието на международната икономическа и финансова криза не предполага съществено негативно въздействие върху горните предпоставки. Финансовата стабилност на българската икономика се запазва, в съчетание с ниска инфлация и сравнително стабилен фискален резерв. Растежът на икономиката намалява, но не толкова значително, колкото в други държави-членки на Европейския съюз. Не се наблюдава драстично влошаване на социално-икономическите параметри.

Макар обемът на преките чуждестранни инвестиции през 2009 г. да намалю до нива от около 2,4 милиарда евро в сравнение с 6,7 милиарда евро през 2008 г., като регистрира нов двукратен спад през 2010 г. (1,2 милиарда евро), към момента се чувства известно активизиране на инвестиционната активност от страна на чуждестранни компании в България, като се наблюдава, макар и минимален растеж през 2011 г. (1,3 милиарда евро).

Стабилен резерв за развитие на местната икономика представляват средствата от Европейския съюз, чието оползотворяване се очаква значително да се подобри през следващите години и да е съществен стимул за развитието на публичния и частния сектор.

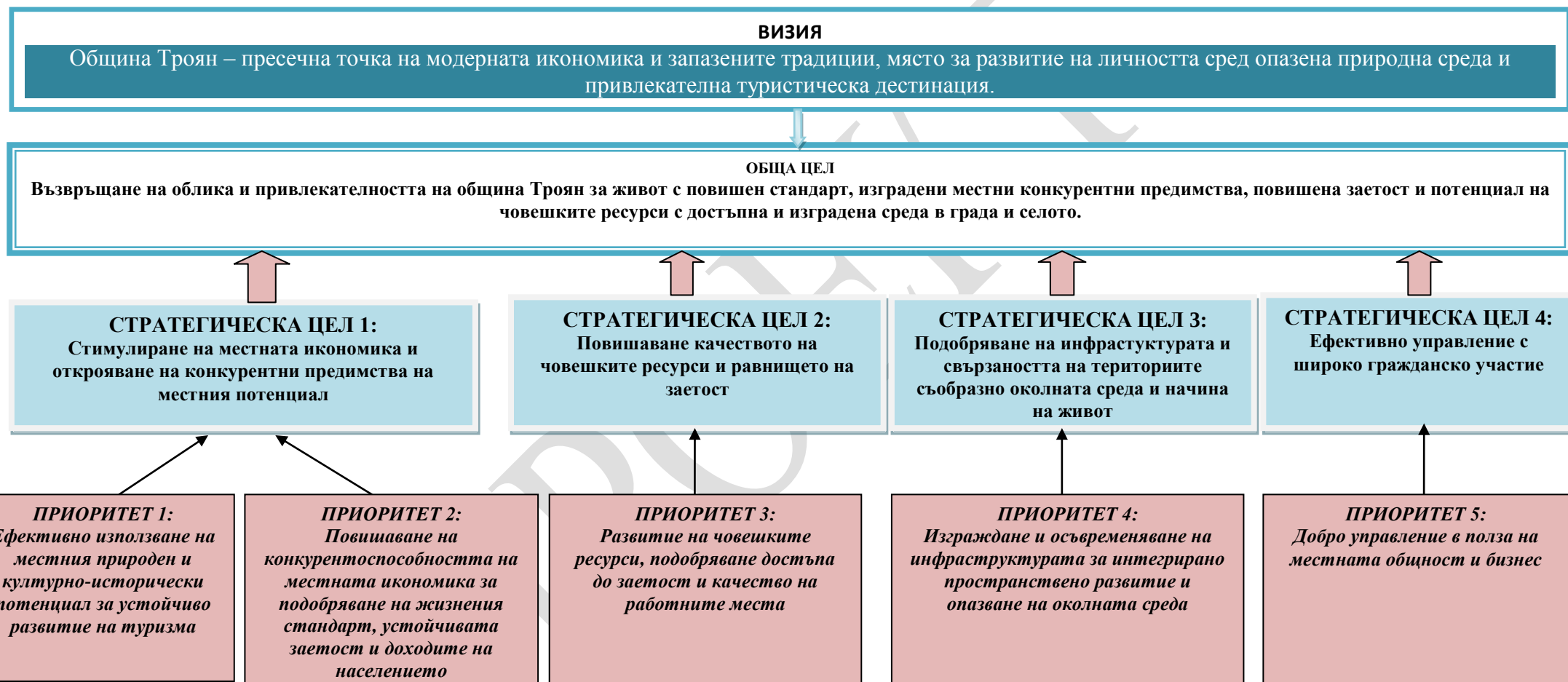
8. СТРУКТУРА

Структурата на стратегическата част (фиг. 56) обединява елементите визия за развитие 2020 г., четири броя стратегически цели и приоритетите за развитие.

Фигура 56. Визия, стратегически цели и приоритети на Общински план за развитие на Община Троян

IV. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Индикативната финансова таблица на общинския план за развитие на община Троян за периода 2014 – 2020 г. (виж таблица 28) обобщава необходимите ресурси за реализацията на плана и представлява финансовата рамка на поетите ангажменти по изпълнението му от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация.

Ресурсите за реализацията на плана включват само планираните средства за реализацията на ключовите за развитието на общината мерки и проекти, които разширяват възможностите за инвестиции и мобилизират допълнителни ресурси в публичния и частния сектор. В този смисъл индикативната финансова таблица не включва в прогнозен план пълния обем на финансовите ресурси (собствени и привлечени) за инвестиции, текущи разходи, средства, получени като безвъзмездни помощи, субсидии (трансфери) или друг вид публични и частни средства и разходи, които ще бъдат реализирани на територията на общината и ще допринасят за развитието ѝ през периода до 2020 г.

Компонентите на индикативната финансова таблица обхващат:

- определените приоритети за устойчиво интегрирано местно развитие през периода до 2020 г., общия и годишния обем на планираните средства за тяхната реализация;
- източниците на финансиране за реализация на приоритетите в развитието на общината, като се имат предвид мерките и проектите, които ще бъдат включени в конкретна програма за реализация на плана;
- относителния дял на предвидените средства по източници на финансиране в общата сума на поетите финансови ангажменти за реализацията на плана.

Общата сума на поетите финансови ангажменти, включително по отделните приоритети е индикативна и може да претърпи корекции в зависимост от възприетите подходи и степента на изпълнение на приоритетите, промените в пазарните условия, необходимостта от гъвкаво управление и оптимизиране на предвидените средства чрез преразпределение между отделните приоритети на базата на аргументирани промени в предвидените мерки и проекти.

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

Таблица 28. Индикативна финансова таблица на общински план за развитие на община Троян

(в хил. лв.)

Период 2014 - 2020	Местно публично финансиране		Външно публично финансиране							Частно финансиране		Общо
Приоритет	Общински бюджет	Местни публичн и фондове	Общ дял (%)	Централен бюджет	Общ дял (%)	Фондове на ЕС	Общ дял (%)	Други източници и	Общ дял (%)	Фондо ве, фирми	Общ дял (%)	
Приоритет 1	1 109	0	11,4	1148	11,8	6 499	66,9	0	0	973	10	9 729
Приоритет 2	246	0	2,2	1182	10,6	6 712	60,2	0	0	3 010	27	11 150
Приоритет 3	859	0	15	731	12,7	4 140	72,3	0	0	0	0	5 730
Приоритет 4	17 629	0	10	23 270	13,2	132 395	75,1	0	0	2 997	1,7	176 291
Приоритет 5	159	0	10	201	12,6	1 134	71,2	0	0	100	6,2	1594
ОБЩО	20 002	0	9,8	26 532	13	150 880	73,8	0	0	7 080	3,4	204 494

V. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

1. ПОДХОД ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие на община Троян е основен инструмент за проследяване на степента на изпълнение на ОПР. Тя отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики. За целите на плана са използвани два вида индикатори: *индикатори за резултат* и *индикатори за въздействие*. Индикаторите обхващат както физически характеристики (параметри), така и финансови по отношение реализацията на поставените цели и приоритети за развитие, като стойностите им могат да бъдат абсолютни или относителни.

Индикаторите за резултат се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и мерки за развитие на общината. По някои от мерките или приоритетите могат да се отнасят за предвидени или изпълнявани конкретни проекти с важно значение за развитието на територията на общината. Дефинираните индикатори са (по възможност) количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и мерките и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Индикаторите за въздействие отчитат изпълнението на специфичните и стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори за достигнатата степен в социалното, икономическото и инфраструктурното развитие на общината и приноса на това развитие за общото развитие на региона.

При разработването и прилагането на системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на общинския план за развитие за взети предвид общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2014-2020 г. и стратегическите индикатори за степента на интегриране и изпълнение на глобалните цели, свързани с опазване на околната среда, в регионалната политика и планиране.

За разработването на индикаторите е използвана **SMART** концепцията, а именно:

- **Specific** – точност – индикаторите трябва да са конкретни и положителни.
- **Measurable** – измеримост – индикаторът трябва да бъде насочен към желано бъдещо състояние (в сравнение с базовия индикатор) и да бъде количествено определен, така че да позволява измерване. Внимание следва да се обърне на мерната единица.
- **Available/Achievable** – постижим – трябва да бъде възможно да се получат данни за стойността на всеки индикатор и то във времето, когато са необходими.

- **Relevant/Realistic** – реалистични – индикаторът трябва да бъде свързан с целта на проекта и също така да бъде реалистичен
- **Timely** – съобразен с времето – индикаторът трябва да бъде постигнат в ограничен период от време, което следва да се вземе предвид и да се посочи в проекта.

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на общинския план за развитие на общината до 2020 г. са посочени в матрица на индикаторите (вж. Приложение 1). Всеки индикатор е с посочени мерни единици, източници на информация, периодичността на събирането на информация, базовата стойност за отчитане изменението на всеки от индикаторите, както и целевата стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на общинския план за развитие.

VI. НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА

1. СИСТЕМАТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти. Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на плана обхваща и Програмата за неговата реализация.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана.

За целите на наблюдението и оценката е изградена система, която включва формите и начините за събиране на информация, индикаторите за наблюдение, органа за наблюдение и организацията на работата по наблюдението и оценката, както и системата на докладване и осигуряване на информация и публичност. В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, общинският съвет, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

При актуализацията на общинския план за развитие следва да се анализира и оцени динамичното въздействие на външните и вътрешните фактори и условия върху социално-икономическите характеристики на развитието на общината и качеството на околната среда, като на тази основа се разработи по-реалистична и адекватна стратегическа рамка и система за управление и изпълнение на целите на плана до края на съответния период.

2. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА

Съгласно правилника за прилагане на закона за регионалното развитие, наблюдението, оценката и актуализацията на ОПР на община Троян следва да се позовава на следните принципи:

- единен подход за планиране и програмиране;
- концентрация на ресурсите;
- допълване на финансирането от национални публични източници при съвместно финансиране с ресурси от частни източници и от международни финансови институции;
- междуведомствена координация на дейността на компетентните органи в процеса на планирането, програмирането, ресурсното осигуряване, реализацията, наблюдението и оценката;
- съгласуваност с другите структуроопределящи политики, инструменти и действия на международно, национално, регионално и местно равнище;
- партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката.

Съгласно чл. 13, ал.3 от ЗРР (3) Общинският план за развитие се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината.

Съгласно чл. 23. от ЗРР Кметът на общината има още следните задължения:

- да ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на общинския план за развитие;
- да представя годишен доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие за одобряване от общинския съвет;
- да осигурява публичност и прозрачност на общинския план за развитие, както и на действията по реализацията му.

Съгласно правилника за прилагане на ЗРР:

- Кметът на общината организира изработването, съгласуването и актуализирането на общинския план за развитие.
- Кметът на общината осъществява координация и контрол върху процеса на разработване и съгласуване на общинския план за развитие.
- Кметът на общината внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет доклади за резултатите от междинната и последващата оценка на изпълнението на общинския план за развитие, като същите се публикуват и на интернет страницата на общината.
- Кметът на общината и общинският съвет осигуряват информация и публичност на общинския план за развитие в съответствие със своите компетенции.

3. НАБЛЮДЕНИЕ НА ОПР НА ОБЩИНА ТРОЯН 2014-2020

Изпълнението на общинския план за развитие се отчита на основата на данните от системата за наблюдение и оценка на общинския план за развитие, като следва да се изготвят годишни доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие. Кметът на общината носи отговорността за тяхното представяне за одобрение пред общински съвет.

С цел регулярното наблюдение и отчитане на напредъка по изпълнението на ОПР е необходимо да се изгради стройна система за мониторинг и контрол с ясни задължения и отговорности.

В тази връзка се предвижда създаването на постоянна *Работна група* към Община Троян, която да управлява изпълнението на ОПР и да упражнява контрол и мониторинг върху резултатите от ОПР. Работната група за управление на реализацията на ОПР (РГ) следва да включва представители на общата и специализираната администрация, представена от съответните дирекции, които имат отношение към заложените в ОПР цели и проекти, както и представители на Общинския съвет. С оглед осигуряването на постоянно обществено участие в изпълнението на ОПР се предвижда включване на представители на неправителствения сектор и общински предприятия. Последните следва да бъдат излъчени като общи представители на съответната група организации.

За целите на изпълнението на отделните проекти се създават *проектни екипи* за всеки отделен проект, чиито членове следва да имат позиция и професионален профил, съобразен със спецификата на проектите.

Работната група се състои от ръководител, заместник ръководител, секретар и членове. Ръководителят на РГ е контактното лице за изпълнението на ОПР за външните за общината институции.

Заседанията на работната група следва да се провеждат веднъж годишно, а при необходимост - да се свикват и извънредно. В дневния ред на всяко от заседанията задължително ще се отразяват постъпилите предложения от гражданското общество и неправителствения сектор.

Работната група следва да изпълнява следните функции:

- Да следи за напредъка по изпълнението на ОПР и да организира събирането на изходна информация по приетите индикатори;
- Да информира регулярно Кмета на общината за постигнатия напредък по изпълнението на ОПР;
- Да разработва годишни доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие;
- Да следи за разработване на междинна и последваща оценка на ОПР;
- Разглежда резултатите от междинната и последваща оценка на ОПР, включително предлага решения на Кмета на общината, свързани с препоръки в резултат на междинната оценка;

- Организира актуализирането на Общинския план за развитие на община Троян;
- Обсъжда и взема решения относно възникнали проблеми и обстоятелства, изискващи корективни мерки и промени в Програмата за реализация на ОПР;
- Обсъжда и инициира промени в ОПР и Програмата за реализация, включително:
 - Промени във финансовата рамка;
 - Промени в източниците на финансиране;
 - Промени в програмата за реализация
 - Промени в структурата и начина на управление на ОПР
 - Други промени
- Предлага на Кмета на общината и на Общинския съвет действия и решения, свързани с изпълнението на Програмата за реализация на ОПР, включително промени и преразпределения на средствата по ОПР;
- Ежегодно предлага на Кмета на Общината и на Общинския съвет размер на капиталови разходи, които да се включат в годишния Общинския бюджет, за целите на съфинансирането на планираните за съответната година проекти, включени в Програмата за реализация на ОПР;
- Отправя предложения за инициране на публично-частни партньорства (вкл. концесии) по Закона за концесиите и Закона за публично-частното партньорство, във връзка с изпълнението на проекти от ОПР, включително за извършване на предпроектни проучвания – концесионни анализи и анализи за приложимостта на публично-частните партньорства.

Решенията на РГ се формализират чрез протоколи, в които се определят конкретни задачи, срокове и отговорници по отделните решения. Отговорниците могат да бъдат конкретни членове на РГ или колективни структури.

За всяко тематично направление на проектите ще бъдат съставени **екипи, отговарящи за групите проекти** напр. Проекти за околна среда, Проекти за образователната инфраструктура, Проекти за социалната инфраструктура, Проекти за културната инфраструктура, Проекти за енергийна ефективност на административни сгради и др. Професионалният профил на участниците в екипите следва да бъде съобразен със спецификата на конкретния проект. Тези екипи ще изготвят ежегодна прогноза за необходимите общински средства за съфинансиране на проектите от ОПР, които се подготвят или изпълняват в съответната категория, ще идентифицират потенциални партньори за реализация на ПЧП, ще иницират първоначалната подготовка на проектите, до създаването на проектни екипи за всеки проект, включително чрез инициране на процедури за възлагане на обществени поръчки и изготвяне на технически спецификации за изпълнение на дейности по проектите.

Община Троян може да възложи **външна техническа помощ** за подпомагане на Работната група и Екипите за управление на проектите в процеса на реализация на ОПР, с цел

мобилизиране на подходяща експертиза за изпълнение на отделните дейности – инженерна, социално-икономическа и юридическа.

4. ОЦЕНКА НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Съгласно нормативната уредба Общинския план за развитие подлежи на следните оценки (Таблица 29):

Таблица 29. Видове оценки на Общински план за развитие

	Предварителна	Междинна	Последваща
Основание	Основание: чл. 32 ал. 1 от Закона за регионално развитие	Основание: чл. 33 ал. 1 от Закона за регионално развитие	Основание: чл. 34 ал. 1 от Закона за регионално развитие
Период за изпълнение	Успоредно с ОПР	Не по-късно от 4 години от началото на периода на действието на плана	Не по-късно от една година след изтичането на периода на действието на ОПР.
Съдържание	Прогнозна оценка за въздействието на плана върху процесите	1. Оценка на първоначалните резултати от изпълнението; 2. Оценка на степента на постигане на съответните цели; 3. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси; 4. Изводи и препоръки за актуализация на съответния документ.	1. Оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на

	на социално-икономическо развитие на общината и екологична оценка. Екологичният компонент в оценката оценява доколко стратегията за развитие на общината, определена с плана, съответства на стратегията за опазване на околната среда и критериите за ефективност на политиката за опазване на околната среда.		резултатите; 2. Оценка на общото въздействие; 3. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси; 4. Изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.
Отговорни лица	Приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината, заедно с ОПР	Кметът на общината внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет доклади за резултатите от междинната и последващата оценка на изпълнението на общинския план за развитие, като същите се публикуват и на интернет страницата на общината.	

5. АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОПР

Актуализацията на ОПР следва да се разработва в съответствие със съответните нормативни изисквания. Съгласно чл. 38. от Правилника за приложение на ЗРР ал. 1 Общинският план за развитие се актуализира:

1. при съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;
2. в съответствие с актуализирания документ за изпълнение на областната стратегия за развитие;
3. в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;

4. при съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на общинския план за развитие;

5. на основата на резултатите от междинната или последващата оценка.

(2) За актуализиране на общинския план за развитие се разработва актуализиран документ за изпълнение за остатъка от периода на неговото действие.

(3) Изработването и приемането на документа по ал. 2 се извършва при условията и по реда за изработване и приемане на общинския план за развитие.

(4) За ефективното и ефикасното изпълнение на общинския план за развитие програмата за неговата реализация може да се актуализира при необходимост с решение на общинския съвет по предложение на кмета на общината.

При актуализацията на общинския план за развитие следва да се анализира и оцени динамичното въздействие на външните и вътрешните фактори и условия върху социално-икономическите характеристики на развитието на общината и качеството на околната среда, като на тази основа се разработи по-реалистична и адекватна стратегическа рамка и система за управление и изпълнение на целите на плана до края на съответния период.

Актуализацията на ОПР следва да се прилага както в аналитичната, така и в стратегическата част на документа, поради неразривната причинно-следствена връзка между тях.

VII. ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

1. ЦЕЛИ И ЗНАЧИМОСТ НА ИНФОРМИРАНОСТТА, ПУБЛИЧНОСТТА И ПАРТНЬОРСТВОТО

Съгласно Закона за регионално развитие и Правилника за неговото прилагане, Кметът на общината и общинският съвет осигуряват информация и публичност на общинския план за развитие в съответствие със своите компетенции.

Прозрачност и паралелен контрол по реализацията на плана се осигурява чрез обществено участие, което може да се осъществи чрез:

- Самостоятелна паралелна процедури с обществен комитет, на който се предоставя непрекъснато цялата информация за хода на реализацията;
- Участие на представители на обществеността в работната група на ОПР.

Главната цел на действията за прилагане на принципа за партньорство е да се осигури прозрачност и да се информират заинтересованите страни и участниците в процеса на формирането и прилагането на местната политика за устойчиво развитие относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, както и да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на реализация.

Специфичните цели на действията обхващат:

1. Представяне в подходяща форма (публични дискусии, семинари, печатни материали, видеоматериали) на информация за предвижданията на общинския план за развитие за периода до 2020 г., за ролята на гражданите и на бизнеса по отношение определянето на приоритетите за развитие на общината и реализацията им и очакваните резултати в икономическата, социалната сфера, в областта на техническата инфраструктура и околната среда;

2. Фокусиране вниманието върху възможностите за изграждане на публично-частни партньорства и реализацията на проекти на тази основа в публичния сектор, насочени към подобряване на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса;

3. Разясняване на конкретните задачи, които стоят пред кмета, общинския съвет, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации и гражданското общество за осигуряване висока ефективност при изпълнението на плана;

4. Разясняване на необходимостта и значението на стратегическото планиране на развитието на общината за повишаване ефикасността на публичните разходи и осигуряването на по-голяма добавена стойност за общината;

5. Привличане вниманието на заинтересованите страни и гражданското общество за формиране на позитивно обществено мнение и активна гражданска позиция по отношение участието и подкрепата на ръководството на общината за реализация на плана.

2. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ВРЕМЕ НА РАЗРАБОТВАНЕ И РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР

В периода февруари-април 2013 г. бе организирано анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни, с което бяха отчетени основни проблеми в състоянието на общината.

За настоящия планов период (2014 – 2020 г.) ще се предприемат мерки към допълнително популяризиране политиката на регионално развитие на общината и по-широка публичност на изпълняваните проекти и дейности с обществено значим интерес. Такива мерки могат да бъдат следните: популяризиране чрез извеждане на панел за информация „Развитие” на официалния сайт на община Троян и включване на списъци с изпълнени проекти, проекти в процес на изпълнение, планирани проекти; фокусиране вниманието върху възможностите за изграждане на публично-частни партньорства и реализацията на проекти, насочени към подобряване на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса чрез извеждане на сайта на общината на отделен панел/ секция към панел „Развитие” за „Възможности за публично-частно партньорство на територията на община Троян”; публикуване на годишните доклади по изпълнението на ОПР на сайта на общината, междинната и последваща оценка и актуализацията му; засилване на сътрудничеството с местните медии и Областния информационен център - Ловеч за публикуване на информация по отношение на приоритетите, мерките и проектите. Допълнителни възможности за популяризиране на информацията за развитие на община Троян е публикуване на информацията във връзка с

реализацията на ОПР на сайтовете на сдружение на общини „Централна Стара планина” (<http://www.rso-csp.org/>), включващо 15 общини (Антоново, Априлци, Габрово, Дряново, Елена, Летница, Ловеч, Луковит, Омуртаг, Севлиево, Тетевен, Троян, Трявна, Угърчин и Ябланица и сдружение "Местна инициативна група Троян и Априлци" (<http://www.migta.org/>).

Относно използваните източници на информация за запознаване с развитието на община Троян е необходимо сайта на общината да продължава да се актуализира регулярно, тъй като той е основен източник за информация за развитието на общината. Ефективен канал за информация са и презентационните материали, брошури като се препоръчва такива да бъдат залагани като средство за информация и публичност във всички проекти, които ще се изпълняват и са включени в плана за реализация. В допълнение, за прилагане на принципа на партньорство е препоръчително засилване на сътрудничеството с местните медии и практиките за увеличаване на гражданското участие в процеса по реализация на ОПР чрез организиране на обществени обсъждания, кръгли маси, форуми и т.н.

Схематично дейностите по информация, публичност и партньорство са представени на фигура 57.

Фигура 57. Дейности по информация, публичност и партньорство за разработването и реализацията на ОПР Троян 2014 – 2020 г.

VIII. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА

1. ОПЕРАТИВНИ НАСОКИ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за реализация на общинския план за развитие през периода 2014-2020 г. има за задача на основата на целите и приоритетите за развитие на общината, залегнали в плана, да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнение на плана.

С програмата се определя пакета от мерки и проекти за реализация на целите и приоритетите за развитие на общината през периода до 2020 г., съответните финансови ресурси, административните структури за управление, наблюдение и оценка на проектите, индикаторите за цялостното изпълнение на програмата, а оттук – и на общинския план за развитие, действията за осигуряване на комуникация, информация и публичност при осъществяването на мерките и проектите, включени в програмата.

Програмата за реализация на общинския план за развитие има многогодишен характер (7-годишен период на действие) и може да бъде актуализирана периодично в зависимост от условията и прогнозите за реализацията на общинския план за развитие с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана и постигане целите и приоритетите за развитие.

2. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ

Приоритет 1. Ефективно използване на местния природен и културно-исторически потенциал за устойчиво развитие на туризма

Специфична цел 1: Балансирано развитие на туристическия продукт по цялата верига на туристическото обслужване

Мярка 1.1.1. Подкрепа развитието на различни видове туризъм и туристически атракции.

Инвестиционната политика е необходимо да се насочи към използване на потенциала с високи конкурентни предимства и към разнообразяване на атракциите, анимационните програми и допълнителните туристически услуги. В мярката са включени и дейности по изграждане на нови туристически и еко-пътеки за разнообразяване на престоя на посетителите, както и такива за поддържане на туристическата материално-техническа база.

Мярка 1.1.2. Изграждане на общински туристически информационни центрове/точки.

Информационната обезпеченост на предлаганите възможности за туризъм е основна крачка за цялостното му развитие.

Специфична цел 2: Провеждане на активна маркетингова политика за популяризиране и утвърждаване имиджа на община Троян на туристическия пазар

Мярка 1.2.1. Комплексно маркетингово представяне и реклама на общината.

Тук се включват маркетинга и рекламата на туристически продукти на общината, включващи обекти от природо-ресурсния потенциал, недвижимото културно наследство и възможностите за спорт. В зависимост от резултатите чрез маркетингови проучвания на потребителското търсене се определя и необходимостта от диверсификация на продуктите и обогатяването им с нови методики, процедури и програми.

Специфична цел 3: Балансирано развитие на културата

Мярка 1.3.1. Създаване на предпоставки за обособяване на нови обекти и комплекси.

Инвестиционната политика е необходимо да се насочи към проучване на потенциала и приобщаването на нови обекти, което ще повлияе пряко и върху развитието на туризма.

Мярка 1.3.2. Подобряване на достъпа до изкуство и повишаване на културата на населението.

Тук се включват дейностите по подкрепа за организирането и провеждането на културни мероприятия.

Мярка 1.3.3. Подпомагане и оптимизиране дейността на културните институции.

Специално внимание тук е необходимо да се насочи към изградената мрежа от читалища.

Приоритет 2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика за подобряване на жизнения стандарт, устойчивата заетост и доходите на населението

Специфична цел 1: Балансирано развитие на традиционни отрасли

Мярка 2.1.1. Подкрепа за развитието на традиционни стопански дейности при използване на местни ресурси.

Община Троян има изградени традиции в селското и горско стопанско, дървообработването и химическата промишленост, занаятчийството. Част от дейностите към мярката включват създаване на творчески работилници и интерактивни експозиции за стимулиране на занаятите; развитие на традиционни земеделски дейности, при използване на ресурса на Института за планинско животновъдство и земеделие – Троян; поддръжка и съхраняване на горските ресурси и развитие на горското стопанство.

Специфична цел 2: Насърчаване на сътрудничеството между производителите

Мярка 2.2.1. Насърчаване сдружаването на производителите, кооперирането и кълстерите.

Насърчаване на кооперирането между местните предприятия чрез подпомагане на кълстерирането и предоставянето на подкрепа за веригите на доставките в случаите на привличане на стратегически инвеститори е основна крачка към създаването на конкурентна среда в производството.

Специфична цел 3: Създаване на предпоставки за подобряване на бизнес средата

Мярка 2.3.1 Привличане на инвестиции.

Основен дефицит в Община Троян е притокът на инвестиции, в т.ч. чуждестранни. Важно сравнително предимство, което притежава и трябва да валоризира Община Троян, е близостта до транспортни пътища. Мярката налага по-добро и успешно включване на местните власти, както и бизнес-подкрепящи организации в реализирането на дейности за подобряване на условията за бизнес, който да провокира навлизането на местни и чуждестранни компании, съдействие за подобряване на тези условия; намаляване и премахване на лицензионите режими; създаване на прозрачни условия за работата на бизнеса и др.

Мярка 2.3.2. Подкрепа за развитие на нов бизнес - обособяване на организирани бизнес пространства и формиране на бизнес инкубатор.

Тук се включват целенасочени дейности за създаване и изграждане на нови организирани бизнес пространства (индустриални/бизнес зони, логистични центрове или паркове) или преструктуриране на съществуващите индустриални зони по поречието на р. Бели Осъм и р. Черни Осъм, които да служат като места за ускореното развитие на местните предприятия, както и подкрепа за веригите на доставките, както и формирането на бизнес инкубатор.

Формата за целенасочена бизнес подкрепа пряко ще подпомогне подобряването на бизнес климата в общината и подпомагането на процеса на пазарна информация и търговски контакти с местни и чуждестранни фирми.

Специфична цел 4: Подкрепа за повишаване на конкурентоспособността на малкия и средния бизнес

Мярка 2.4.1 Подобряване на съществуващия местен малък и среден бизнес.

МСП, които са предпоставка за осигуряване на базовото ниво на заетост и доходи на местното население, са най-уязвими в условията на икономическата криза. Целта е предприятията да подобрят своята устойчивост чрез следните дейности: подпомагане на технологичното им обновление; въвеждането на стандарти за качество; повишаване на

производителността и ефективността им на работа; подобряване на достъпа до нови пазари и интернационализация на МСП; повишаване на производителността и ефективността им на работа; използване и достъп до ИКТ; внедряване на иновации в предприятията. Препоръчват се иновации, които подкрепят въвеждането на нисковъглеродни, енергийно ефективни и безотпадни технологии, както и оползотворяването и рециклирането на по-голямо количество отпадъци.

Мярка 2.4.2. Насърчаване на предприемачеството и стартиране и развитие на икономически дейности в нови МСП.

Обхватът на дейностите, адресиращи тази мярка, включва подкрепа за създаване на нови микро - и малки фирми в района на община Троян; създаване на нова предприемаческа култура; насърчаване на предприемачеството сред уязвимите групи на пазара на труда, включително и социалното предприемачество за безработни лица, хора с увреждания и лица от групи в неравностойно положение.

Приоритет 3: Развитие на човешките ресурси, подобряване достъпа до заетост и качество на работните места

Специфична цел 1: Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението

Планираните мерки и дейности са насочени към осъвременяване на системата на образованието и постигане на по-голяма гъвкавост спрямо бързо променящите се потребности на пазара на труда. Националната програма за развитие „България 2020“ предвижда цялостно модернизиране на образователната система на всички нива, което ще благоприятства за пълноценната професионална и лична реализация. С оглед на поставените национални цели по Европа 2020: да се намали делът на преждевременно напусналите училище до 11%, а делът на завършилите висше образование на възраст 30-34 да достигне до 36% е необходимо да се отдели специално внимание на развитието на образованието.

Мерките целят да отговорят на належащите нужди, както по отношение на подобряване достъпа до образование и качеството на образованието.

Мярка 3.1.1. Подобряване качеството и създаване на условия за достъп до образование (вкл. и от лица от групи в изолация и риск).

Специални усилия трябва да бъдат положени за тези групи, които са изправени пред затруднения в обучението и/или са в подчертано неравностойно положение.

Това ще стане възможно чрез прилагането на съвременни образователни политики, насочени към потребностите на обучаваните и насърчаване прилагането на разнообразни форми и начини на обучение. Ключовите операции ще бъдат насочени към ефективно финансиране за осигуряване на равен достъп и повишаване резултатите от образованието. Възможните дейности включват подкрепа за професионалните и специализирани училища,

стипендии за изявени ромски деца; програми за ограмотяване, основно сред ромското население и др. уязвими групи за придобиване на по-висока степен на образование, реализирани главно от училищата; засилване на взаимодействието между образователните институции и бизнеса; включване на работодатели и институции от трудовия пазар в разработването; осъществяването на учебните програми с цел повишаване на предприемаческите умения и пригодността за заетост.

Мярка 3.1.2. Намаляване на броя на преждевременно напускащите училище.

Намаляване на преждевременно напускащите училище и осигуряването на равен достъп до качествено образование на всички нива на задължителното образование (предучилищно, основно и средно) е основна предпоставка за приобщаващия растеж. Това предполага цялостна политика за предотвратяване на ранното напускане на училище и осигуряването на превенции, интервенции и компенсации със специален фокус върху ромското население. Дейностите включват разработване на програми за привличане и задържане на децата в училище съобразно специфичните местни условия; създаване на условия за преминаване от по-ниските към по-високите степени на образование; осигуряване на достъп до образование за лицата от населени места без функциониращи училища (по линия на ученическите пътувания, чрез интернет обучение и др.).

Мярка 3.1.3. Обучение през целия живот и пълноценно личностно развитие.

Ученето през целия живот е важна област на национална, регионална и общинска политика, с очаквана подкрепа със средства от европейските фондове, в която ресурсите ще бъдат насочени към изграждането на капацитет, с цел подобряване на предлагането и достъпа до възможности за качествено професионално обучение и повишаване на квалификацията/преквалификация на възрастни и осигуряването на по-лесен достъп до целеви обучения, информационни и демонстрационни дейности, особено за земеделските производители и горски стопани. Мярката включва и дейности за изработване на модели ориентирани към интересите и потребностите на децата за пълноценно личностно развитие.

Мярка 3.1.4. Придобиване на компетентности в съответствие с пазара на труда.

Дейностите могат да се обобщят в осигуряване на финансови, материално-технически и административни предпоставки за формиране на практически умения в съответствие с изискванията на пазара на труда като внедряване на система за прогнозиране на потребностите на пазара на труда от работна сила; изготвяне на програми за ранно професионално ориентиране.

Специфична цел 2: Насърчаване на научно-изследователска и развойна дейност

Мярка 3.2.1. Подкрепа за дейността на Институт за планинско животновъдство и земеделие.

Интелигентният растеж е основна цел на европейско ниво. Целенасочената подкрепата на института ще допринесе пряко до повишаване на качеството на земеделието, който е традиционен отрасъл в общината.

Специфична цел 3. Осигуряване на висококачествени социални и здравни услуги за повишаване качеството на живот

Мярка 3.3.1. Разширяване на териториалния обхват, качеството и броя на предоставяните услуги.

Тук се включват мерки за подобряване на “меката” инфраструктура, свързана с количеството и качеството на предлаганите услуги в тези заведения като развитие на нови социални услуги в общността и създаване на условия за деинституционализация; проучване на възможности за изграждане на „Единен център за социални услуги” и др.

Мярка 3.3.2. Предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация.

Тук се включват дейности за подпомагане на субсидираната заетост на уязвимите групи, която да помага на хората в риск от бедност и социално изключване да се завърнат на работа, предоставяне на равни възможности за трудова реализация на търсещите работа лица; интегриране на уязвимите групи на пазара на труда чрез включване в заетост.

Специфична цел 4: Целенасочено въздействие върху предотвратяване отпадането от пазара на труда

Мярка 3.4.1. Подкрепа за превенция на отпадането от пазара на труда.

Съвместните дейности ще бъдат насочени към осигуряване на условия за продуктивна и качествена заетост на трудоспособните лица; предлагане на качествени услуги за намиране на работа за нуждаещи се; подпомагане на социално-икономическата интеграция на групите в неравностойно положение, които в повечето случаи са в риск от социално изключване и изпадане в бедност; осигуряване на достъп до програми за активиране, ориентиране, обучение и заетост.

Мярка 3.4.2. Придобиване на ключови компетентности на заети и безработни лица, в т.ч. и обучения на работното място.

За повишаване на пригодността за заетост на безработни лица се включват дейностите по осигуряване на обучение за придобиване на квалификация от безработни лица и повишаване на тяхната пригодност за заетост; специализирано обучение за придобиване на ключови компетентности от млади безработни без трудов опит и повишаване на конкурентоспособността и пригодността им за заетост, както и навременното им включване в пазара на труда след образование и обучение. Специален фокус е необходим към безработните младежите.

С оглед потенциала на община Троян е необходимо подобряване на компетентностите на заетите в туризма, културата и спорта за комплексно повишаване качеството на туристическата услуга.

Специфична цел 5: Подобряване качеството на работните места

Мярка 3.5.1. Подобряване на условията на труд на работното място

Тук се включват дейности за привеждане на условията на труд на работното място в съответствие с нормите и изискванията на законодателството по безопасност и здраве при работа и подобряване на професионалния и здравния статус на работната сила чрез внедряване на превантивни системи за мониторинг и контрол на рисковете за здравето и безопасността на работното място.

Специфична цел 6: Балансирано развитие на спорта

Мярка 3.6.1. Насърчаване на спортните дейности и инициативи.

Усилията в тази цел са насочени към създаване на условия и възможности за организирано и свободно практикуване на спорт и подкрепа на спортни инициативи и дейности.

Приоритет 4: Изграждане и осъвременяване на инфраструктура за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда

Специфична цел 1: Изграждане и подобряване на техническата инфраструктура

Мярка 4.1.1. Изграждане на подходяща транспортна инфраструктура (вкл до туристическите обекти).

Тук се включват дейности по рехабилитация и реконструкция на общинската пътна и улична мрежа., проучване на възможностите и евентуалното изграждане на алтернативен път на II-35 в Троян с цел подобряване безопасността на движението и оптимизиране на трафика и създаване на възможност за целогодишно използване на републиканския път II-35 при Троянския проход. Включват се и дейностите по подобряване достъпа до туристическите атракции като основен фактор за тяхното развитие.

Мярка 4.1.2. Развитие на ефективна енергийна инфраструктура.

Тук се включва газифицирането и изграждането на съоръжения за производство и използване на енергия от възобновяеми енергийни източници.

Мярка 4.1.3. Реконструкция и изграждане на ВиК инфраструктура.

Обхватът на дейностите за изпълнение на мярката ще включи изграждане на нови и реконструкция на водоснабдителни мрежи; подобряване техническото състояние на водопроводни системи; изграждането на пречиствателни станции за питейни и отпадни води за подобряване на водоснабдяването и качеството на питейните води; изграждане на канализационни системи и пречиствателни станции за отпадъчни води.

Специфична цел 2: Изграждане и подобряване на социалната инфраструктура

Мярка 4.2.1. Подобряване и модернизация на образователната инфраструктура.

Образователната и учебна система се нуждаят от по-добра инфраструктура и съвременно оборудване, осигуряващи възможности за модерно обучение, както и за подобряване на изследователските постижения. Включват се дейности по засилване на употребата на ИКТ като част от модернизираната образователна инфраструктура; строителство, ремонт, реконструкция на образователната инфраструктура; внедряване на мерки за енергийна ефективност в сгради/помещения на образователната инфраструктура (топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване и др.)

Мярка 4.2.2. Подобряване и модернизация на инфраструктурата за здравеопазване и предоставяне на социални услуги.

Тук се предвиждат инвестиции, както във физическите параметри (строителство, ремонт, реконструкция) на заведенията, където се предлагат тези услуги (сгради, оборудване и т.н.), така и за закупуване и доставка на подходящо оборудване и дейности по внедряване на енергийна ефективност в сградите/помещенията.

Мярка 4.2.3. Поддържане и подобряване на културната инфраструктура.

Мярката е основен фактор за съхранение на недвижимото културно наследство.

Мярка 4.2.4. Модернизиране и изграждане на спортно-материалната база.

Тук се включват проучване на възможности и създаване на предпоставки за изграждане на нови многофункционални спортно-развлекателни комплекси, както и осъвременяване на инфраструктурата.

Специфична цел 3. Интегрирано пространствено развитие на територията

Мярка 4.3.1. Подобряване съгласуваността между устройствено и стратегическо планиране на територията.

Тук се включват дейности по поддържане на регулационните планове и кадастралните и специализираните карти за устройствено планиране на територията; изработване на общи и

подробни устройствени планове; изработване на многослойна географско-информационна система (ГИС модел) като инструмент за пространствен анализ; разработване на концепция за пространствено развитие на община Троян.

Мярка 4.3.2. Подобряване на модела на градско и селско развитие в общината.

Тук се включват дейности по подобряване на качествата на градската среда; създаване на условия за интегрирано и устойчиво градско развитие на основа на Интегриран план за градско възстановяване и развитие на град Троян, създаване, подобряване и разширяване на местната дребна по мащаби инфраструктура и обновяване на селата; развитие на ефективен и екологичен градски и междуградски обществен транспорт; повишаване на енергийната ефективност на публичния и общински сграден фонд и жилищните сгради.

Специфична цел 4: Опазване на околната среда, превенция на природни рискове и климатична сигурност

Мярка 4.4.1. Подобряване, развитие на инфраструктура за третиране на отпадъци и внедряване на съвременни технологии.

Дейностите включват насърчаване на разделно събиране на отпадъците, компостиране на биоразградимите отпадъци, рециклиране и екологично обезвреждане в изпълнение на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа в периода до 2020 г.

Мярка 4.4.2. Подобряване качеството на атмосферния въздух.

Дейностите за изпълнение са свързани с увеличаване на дървесната растителност в терените за озеленяване; поддържане на съществуващите озеленени площи и отреждане на терени за нови такива.

Мярка 4.4.3. Управление на риска от природни бедствия и аварии.

Тук се включват интервенции за предотвратяване на наводнения и борба с абразията и ерозията - укрепване на свлачищата и бреговата ивица на р. Бели Осъм (диги, подпорни стени и други укрепващи съоръжения); модернизация, укрепване и доизграждане на защитните съоръжения за борба с бреговата ерозия, изграждане на малки по обем преливници, бентове и др.; възстановяване и изграждане на дренажни съоръжения и инфраструктура, провеждане на дейности, ограничаващи ерозията в речните тераси, вследствие на добив на инертни материали; превенция на риска от наводнения - извършване на предварителна оценка на риска от наводнения за всеки речен басейн; изготвяне на карти на заплахата и риска от наводнения, на районите, за които са определени, че има значителен потенциален риск от наводнения или може да се предвиди такъв; разработване и изпълнение на планове за управление на риска от наводнения за определените райони; превенция и защита от горски, полски пожари и пожари в градска среда.

Мярка 4.4.4. Опазване и възстановяване на природното наследство и биологичното разнообразие.

Тук се включва насърчаване опазването и възстановяването на биологичното разнообразие и екосистемите - дейности по изграждане на екологосъобразно инфраструктура на обектите включени в Екологичната система от защитени зони в Европейския съюз Натура 2000 и разработване на планове за управление на защитени територии и защитени зони.

Приоритет 5: Добро управление в полза на местната общност и бизнеса

Специфична цел 1. Укрепване на административния капацитет за подобряване на процесите на управление

Мярка 5.1.1. Повишаване на професионалните и ключови компетенции на служителите в общинска администрация.

Мярката цели подобряване на ефективността в работата и повишаване на професионалните и ключови компетентности на служителите в общинската администрация чрез провеждане на обучения, семинари обмяна на опит и др.

Мярка 5.1.2. Въвеждането на нови управленски подходи, стандарти, предоставяне на правомощия и партньорство.

Разработването на иновационни подходи в комуникацията с партньорите, структурите на гражданското общество, въвеждането на стандарти на обслужване, делегиране на права до кметовете и кметските наместници в селата и въвеждане на последващи контролни и мониторингови наблюдения.

Мярка 5.1.3. Прилагане на ефективни политики за намаляване на административната тежест за бизнеса и домакинствата и оптимално изразходване на финансовите ресурси.

В тази мярка ще се анализират и оптимизират регулаторните и разрешителните режими за функционирането на малкия и среден бизнес. Тук ще се обърне внимание върху минимизирането на административните разходи по заявяването и получаването на документи, свързани с ежедневиия живот на населението, което ще доведе до намаляване на средствата заплащани от физическите лица при получаване на комплексни документи.

Специфична цел 2. Достъп до качествени обществени услуги

В рамките на тази цел ще се реализират дейности и проекти за осигуряване на висока ефективност на публичните услуги за гражданите и бизнеса и включва подпомагане на следните мерки:

Мярка 5.2.1. Предоставяне на интегрирани услуги и пълен пакет от услуги за гражданите и бизнеса.

Тук се предвижда намаляване и поетапно премахване на усложнените процедури свързани с предоставяне на услуги и въвеждане и утвърждаване на комплексно административно обслужване.

Мярка 5.2.2. Инвестиции в ИТ инфраструктура и прилагане на електронно управление.

Тук се включват дейности за оптимизиране и подобряване на електронното управление.

Специфична цел 3. Развитие на партньорство за подобряване на социално-икономическото развитие

Мярка 5.3.1. Поддържане и развитие на механизмите за обществени консултации.

Тук се включва създаване на нови форми за ефективно участие на неправителствените организации и гражданите в процеса на стратегическо планиране и прилагането на политиката за общинско развитие.

Мярка 5.3.2. Развитие на междуобщинско и транснационално сътрудничество.

Транснационалното и междуобщинско сътрудничество ще продължат да се развиват като инструменти за трансфер на опит и добри практики между европейските райони в области, покриващи идентифицираните нужди на регионите и определените тематични цели на Общата стратегическа рамка.

Налични са възможности за изпълнение на многостранни проекти от общ интерес за осъществяване на дейности в следните области: опазване на околната среда; развитие на транснационални транспортни и комуникационни мрежи; намаляване на опасностите от технологични и природни рискове; социални услуги в общността; изграждане на мрежи за трансфер на технологии и знания.

Мярка 5.3.3. Насърчаване на сътрудничеството между заинтересованите страни в община Троян за изпълняване на съвместни дейности.

Изпълняване на съвместни инициативи, проекти или дейности ще активизира сътрудничеството и ще засили връзките между заинтересованите страни, както и ще допринесе за обмена на опит и практики. С изключителна важност с оглед на приоритетите на ЕС за приобщаващ растеж ще са съвместните дейности с неправителствените организации, социалните партньори и доставчиците на услуги за участие във формулирането и провеждане на интегрирани политики за социално включване. Дейностите могат да бъдат насочени към подобряване на информационното осигуряване на политиката за намаляване на бедността и социалното изключване чрез изграждане на капацитет; проучване и обмен на добри практики в страните членки на ЕС; въвеждане на оценка на социалното въздействие във всички сфери на политиката, в т.ч. и регулярно извършване на независими оценки на социалното

въздействие; насърчаване на разработването и прилагането на пилотни практики и социални иновации и др.

Мярка 5.3.4. Насърчаване на публично-частното партньорство.

Публично-частното партньорство е добър модел за засилване на сътрудничеството, обмяна на добър опит и практики и повишаване качеството на предлаганите стоки и услуги.

3. СПИСЪК НА ПРОЕКТИТЕ И ИНДИКАТОРИ ЗА КОНКРЕТНИ ПРОДУКТИ/РЕЗУЛТАТИ

За постигане на ефективно и ефикасно оползотворяване на финансовите средства някои от проектите за реализация са интегрирани и са в пряка връзка с няколко мерки. В Приложение 2 е представен индикативния списък с проекти за реализация на целите, връзката с мерките, заложи в ОПР на община Троян 2014-2020 и индикаторите за конкретни продукти, резултати.

4. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА

Разработването на едногодишни програми за изпълнението на плана ще определя приоритетните проекти за съответната година. В тези програми трябва да бъдат определени прецизно размера и източниците на финансиране, както и заинтересованите страни за изпълнението на проектите. Програмата се разработва преди залагането на рамката на общинския бюджет, което ще позволи да се заложи необходимите финансовите средства, които ще бъдат предоставени от общината.

Ежегодно ще се прави оценка на изпълнението на плана и постигнатите резултати за съответната година, всички заинтересовани страни ще имат достъп до нея. Това ще позволи да се отправят мнения и препоръки за корекции в хода на изпълнението на плана, което ще спомогне за постигането на по-добри резултат.

5. КОМУНИКАЦИОНЕН МЕХАНИЗЪМ

За проектите, които са включени в годишната Програма за реализиране на ОПР, се изготвят проектни фишове, включващи информация за целите на проекта, конкретните дейности, проектната готовност, срокове за изпълнение, необходими средства, източници на финансиране, отговорни за изпълнението на проектите звена, а информация за осъществяваните проекти ще се публикува на сайта на община Троян.

IX. ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА

Предварителната оценка се разработва от независим консултант успоредно с подготовката на проекта на общинския план за развитие. (вж. Приложение 3). Тя съдържа прогнозна оценка за въздействието на плана върху процесите на социално-икономическо развитие на общината и екологична оценка.

X. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1. Матрица на индикаторите за наблюдение и въздействие на общинския план за развитие на община Троян 2014-2020;

Приложение 2. Индикативен списък на проектите и индикатори за конкретни продукти/резултати;

Приложение 3. Предварителна оценка на ОПР на община Троян.